

АНДРІЙ ЛЮБКА

КІЛЕР

ЗБІРКА ІСТОРІЙ

ББК 84 (4Укр)

Л 93

Андрій Любка

Л 93 Кілер. Збірка історій. — Львів : ЛА «Піраміда»,
2012. — 112 с.

ISBN 978-966-441-257-2

ISBN 978-966-441-257-2

© ЛА «Піраміда», 2012
Видавець Василь ГУТКОВСЬКИЙ
Наклад 2000 примірників

HOW I SPENT MY SUMMER

Усі твої численні й безкінечні татуювання, яких не було, всі твої погляди, палаючі й жадібні, всі твої звуки й видихи, вся моя музика в плеєрі, весь всесвіт у твоїй сумочці – хаотичний, симпатичний, наше жовте сонце і наші пахучі квіти, всі твої загублені сережки і мої покусані плечі, все, що ми пили – поволі, залпом, усі ці розкидані в готельній ванній кімнаті зубні щітки, палички для вух, якась косметика, вся ця муть у телевізорі, весь цей краєвид за вікном, цілісінький басейн води, в яку ти обережно входила, всі твої сукні – картаті, в червоні квіти, білі й прозорі, босоніжки, запахи, – все це мене збуджувало, як ніколи.

«Трахни ближнього свого, – казав мені внутрішній голос, – це смачно і модно». Ти була найближчою, близькою, ближчою, ніж найближча, смачною, модною, водною, мокрою, пахучою, нестерпною, сонною, музичною, квітучою, моєю, ти співала і я сміявся, ти співала і я жахався, ти співала і я співав, ти була зранку веселою, в обід веселою, під час сієсти такою ж, жаль, що не пам'ятаю вечорів, бо ти була вечірньою, пізньою, нічною, передранковою, я був з тобою і мені було 23.

Ніколи не забуду того літа. Ми рухалися континентом, немов під іспанську музику, ми їхали автобусом і ти зненацька брала мою руку й клала собі під сукню, наче сумнівалася чи чую я теж цю музику. Ти їла морозиво, безмежну кількість морозива, воно в тебе падало й крапало, ти ставала брудною й липкою, як дитя, я цілував тебе навко-

ло губ і злизував морозиво, яке знову крапало, падало на мене, на мій наплічник, ти сміялася й хотіла цілуватися, я нервово виходив курити на всіх заправках, старанно мив руки, аби знову залізити тобі під спідницю, аби ти голосно видихала, аби давала мені злизувати зі свого язика тале морозиво, а надвечір ми приїжджали в якісь міста, вривалися до готелю і кохалися вже біля дверей, скидаючи з себе рештки одягу – мокрі, липкі, голодні, ми кусалися, ми пленталися в холодний душ, там кохалися, витиралися одним рушником і не втримувалися, падали на підлогу і кохалися на килимі, ти кричала, як сурма і я був завжди готовий до бою, воїн, покликаний сурмою, ми провтикували проплачені вечері, зі сміхом викочувалися з готелю, шукали в місті якісь забігайлівки, їли разом, ти постійно їла з моєї тарілки, пила мою колу, хотіла кохатися посеред цього незнайомого міста, ми шукали ночі і парків, поверталися до готелю над ранок, п'яні, я починав роздягати тебе ще в ліфті, ти цілувала мене всюди ще в ліфті, і все тривало, а зранку ми виїздили й їхали далі, і ти знову їла морозиво, а моя рука була там, там, там.

В якусь із ночей ти встала з ліжка, встала з мене, й пішла до ванної, не розплющуючи очей, аби хоч так втримати мене в собі, цілого мене в собі, і помилилася, перечепилася, гепнула головою об стіну, і я не знайшов нічого кращого, ніж розреготатися, і ти біла мене подушкою, а я не міг стримати сміху, а ти все біла й біла, аж поки не вирішила вчинити наді мною іншу наругу, і ми кохалися так, як це роблять дельфіни – напівдоторками, стрімко, повільно, боляче, ти дряпала мене і цілувала, вигиналася, стискалася, і потім, все ще ображена за мій сміх, повернулася і так заснула, і я шепотів тобі такі слова, від яких твоя шкіра світилася, а волосся чорніло, а зранку я купив тобі компас, аби ти більше ніколи не помилялася, аби завжди знала шлях до мене, і ти повісила його на шию, як намисто, і він справді показував на мене, аж та його стрілка колола мене, як моя стрілка проштрикує тебе.

Я казав до тебе на «ти», і мені подобалося артикулювати це «ти», вимовляти його з придином, жорстко, ніжно, кричати його, казати так по кілька разів поспіль, звертатися так вночі, або зранку, коли будив тебе, приблизно ось так: ти, ти, титититити, ти-ти-ти-Ти-ТИ-ТИТИТИ, Ти, Ти, ТИ, ти, ти.

Все розкололося в барі на півдні Італії. Не знаю, що зі мною трапилось – я був п'яним і втомленим, накуреним, безмежно ніжним, я був суцільна ніжність. Пішов до бару за випивкою, присів за стійку, розговорився з офіціанткою, і пив, пив, пив, і так минуло дві години, я сміявся й курих, підспівував музиці з колонок, замовляв собі й їй подвійні, зовсім забув про тебе. Ти сиділа й на все це дивилася, і в якийсь момент це тебе вкурвило, ти відповіла на дебільні підморгування дебільного телепня із сусіднього столика, він, дебїл, пересів, замовляв тобі дрінки, а в цей час я розповідав офіціантці якісь безкінечні й тільки мені смішні історії, пив з нею, перешіптувався, сміявся й курих.

Коли через дві години я згадав з ким я тут і повернув голову, ти вже сиділа в нього на колінах, і мені захотілося розбити всі стільці бару об його дурнувату голову, я спалахнув, я замовив випивку, я поцілував офіціантку (як її звуть?). Я вирішив мстити, завдати тобі болю, так, ніби це не я першим почав цю гру у взаємні образи. Краще б я розтовк йому ту дебільну довбешку, але ні, ні, я взяв її за руку (як її звуть?) і вийшов з бару, і ми поїхали до неї, і це було жахливо, я пив і пив, аби забутися, а ти сиділа мені перед очима в нього на колінах і я виходив на її балкон курити, і цілував її, і ми пили просто з пляшки, і я трахнув її, це було жахливо, я себе ненавидів, і провалився в сон.

Виліз зі сну, наче з-під важкої колоди, яка мене притиснула й не давала дихати, під ранок, вона спала, вона була жахливою, я був жахливий, я себе ненавидів, я тихо вийшов і взяв таксі до готелю. Я хотів приплентатися в сльозах і на колінах просити прощення, але в номері ти була не сама, ти була не сама, ти була не сама, ти була з цим дебїлом, він був у тобі, він був у нашому ліжку, і я накинувся на вас, і нарешті зацідив йому нічним світильником по голові, стягнув з тебе, викинув з номеру, і він пішов, одягаючись і лаючись в коридорі, а я був жахливий, і все це був фільм, фільм жахів, ти кричала, плакала, але я вже не мав сили, ти гамселила мене кулаками в груди, кричала, і я казав тобі у відповідь найгірші слова, і ти плакала, я вдарив тебе, ти впала і плакала, а кров юшила тобі з носа, і було так жахливо, як ще ніколи не було.

Зранку ти встала, спакувала речі й поїхала кудись, нічого не сказавши. Чесно кажучи, говорити з тобою я теж зовсім не хотів, я прокинувся, згадав все і мені стало гидко лежати в цьому ліжку після того що ти в ньому робила. Ти зникла. Керівник нашої групи сказав, що ти відмовилася подорожувати далі й поїхала кудись сама, я теж забив на тур, продовжив собі готель на два дні і залишився тут, на півдні Італії.

Так я не пив ніколи. Тобто ні, я пив так часто, але ніколи мені за це не було так соромно. Я сидів перед дзеркалом, пив, дивився на себе і плакав. Щоранку, коли приходила покоївка й спочатку тихо стукала в двері, я думав, що це ти, і мої зіниці розливалися в очах, як весняні річки, я не тямив себе і відчиняв, але там стояла все та ж опецькувата стара італійка з візочком для прибирання, я грюкав дверима перед її носом так, ніби це вона винна у всіх моїх проблемах.

Я починав пити зранку і пив весь день, продовжував вночі на дискотеках, мені хотілося вже ніколи не розплющувати очі, не прокидатися, я пив за це і за всіх присутніх, я пив за бармена, за Італію, за своє гівняне життя, за ранок. Я знюхався з безкінечною кавалькадою повій, дівок, я натягував їх у туалеті клубу, ми нюхали кокаїн і трахалися, вони робили мені мінет у парку і в цей час підходили бомжі й стріляли в мене сигарети, а мені було смішно, бо великий корабель мого життя йшов на дно.

Минув тиждень, щось треба було робити. Я прокинувся зранку, знайшов недопиту пляшку червоного вина у ванні, випив, покурив, розбудив якусь чухіху в своєму ліжку і попросив її звільнити мій життєвий простір, поголився, помився, висрався і довзолив нарешті покоївці зробити свою справу, розчистити авгієві стайні мого номеру. Нормально поснідав, випив кави, купив свіжу газету і аж тоді до мене дійшло, що я в Італії. Попросив хлопчину рецепцію знайти мені рейс до Києва, пішов пакувати речі. Мій літак мав бути ввечері, я ще встиг пообідати і не пив нічого, крім кави й коли, в аеропорту купив собі магнітик «Італія», але мені не соромно, я й так повний телепень.

3

Вся ця історія не має сенсу, ви маєте рацію.

Я повернувся до Києва і пробував дзвонити їй ще з летовища. Вона не брала слухавку, не відповідала на есемески. Мене переповнював оптимізм, я був певен, що все налагодиться й випогодиться.

Того ж вечора я завалив до неї додому з букетом квітів, але вона не відчинила двері. Сказала тільки крізь них, щоб я забирався геть і більше не траплявся їй на очі. Ніколи-ніколи, наголосила вона.

Перебісється, міркував я про себе, пожаліє, простить. Однак цього не сталося: ні того тижня, ні наступного, ані через рік. Я якийсь час чекав і сподівався, а потім забив. Знаю, воно не гарно так казати, і було б краще, щоб я кохав її до кінця життя. Але я забив і живу собі далі.

Не буду приховувати, була якась надія на компас. Я навіть пив за нього. До тричі. Що він покаже їй на мене, вона все згадає і подзвонить. Ходив навколо її роботи в надії якось ніби випадково перетнутися, наступити на ногу у людській тисняві, усміхнутися, почати все з усмішки.

Ясно, ясно, нічого такого не трапилося. Магнітик «Італія» досі висить в мене на холодильнику. Не те, щоб я тримав якусь образу чи зло, але я досі не вболіваю за жодну італійську футбольну команду. Не п'ю італійське вино – я вирішив, що чилійське мені більше смакує. Я телепень, я знаю.

Якщо ви на щось ще чекаєте, то помиляєтеся. Історія нічим не продовжилася, не з'явилася жодна детективна чи мелодраматична лінія, не знайшовся компас, я не чиню терактів в італійських підземках і не шукаю того дебіла, аби начистити йому їбальник.

Так буває, що все просто й фігово, без зайвих фінгтів і прикрас. Так буває, сука.

ПОДВІЙНЕ ВБИВСТВО БІЛЯ УЖГОРОДСЬКОГО ГУРТОЖИТКУ

Спочатку я вбив Катю. Це було неважко – навіть здалося, що вона сама піддавалася. Справді, враження по тому залишилося таке, ніби вона сама лізла в зашморг, екстатично, з насолодою, як метелик летить на вогонь. Але про все по черзі.

Катерині Сівченко було 17 років, вона вчилася на першому курсі хімічного факультету Ужгородського національного університету. Нічим особливим від інших своїх однокурсниць чи співмешканок у гуртожитку не відрізнялася: вчилася добре, отримувала стипендію, на вихідні їздила додому в село, дискотеки відвідувала не так вже й часто – хіба на День факультету чи День студента, в гуртожитській кімнаті підтримувала чистоту й порядок, старанно й вчасно віддавала книжки в бібліотеку, спала тільки зі своїм хлопцем, котрий, до того ж, у неї був першим, голосувала за правих чи правочентристів.

На вигляд їй можна було дати рік-другий згори, ніхто не вірив, що вона неповнолітня. Коли виходила в місто нафарбована, то взагалі виглядала на двадцятник, а її очі, обведені чорним олівцем, з ідеальними віями, випромінювали в простір такі цілі криниці хіті, що в Ужгороді важко було знайти чоловіка, який за нею замріяно б не обернувся, роздягнувши поглядом і в уяві посмакувавши її молодим і – ніде правди діти – вражаюче гарним тілом. Катька мала густе коричневе волосся, до відчаю зелені очі, довгі, стрункі ноги, звабливі грушки грудей, котрі стирчали в небо, як сателітні антени, соковиту

дупу, загорнуту в настільки напнутий джинс, що з кожним кроком, здавалося б, він мав вибухнути, не втримавши шал тієї весняної плоти; гарні й доглянуті долоні, довгі, прямі пальці рук, акуратно обрізані й обпиляні нігті, на котрих не було й крапельки лаку.

Але це не головне. Її зовнішність, звісно, привертала увагу, але не була моєю самоціллю. Врешті-решт, таких, як вона, в будь-якому гуртожитку, факультеті, на кожній дискотеці чи пляжі – хоч греблю гати. Мене приваблювало в ній інше – її вміння аристократично їсти. Бачили б ви, як вона божественно це робила!

Вперше я побачив її в ресторані «Венеція» на березі Ужа. Той ресторан працював найдовше в місті – до п'ятої ранку, тому час від часу, після виснажливої роботи чи нічної пригоди з якоюсь дівчинкою, я загодив туди їсти. Вони чудово готували так званий «словацький делікатес» – величезного деруна з м'ясом і овочами. Найцікавіше в ньому було те, що м'ясо не запікалося всередині деруна, а викладалося шматочками під і на ньому, підсумком такого нехитрого кухарського прийому було те, що м'ясо зберігало свій сік і в акомпанементі з гострими прянощами смакувало надзвичайно. До такої страви гарно йшов чорний ром «Бакарді» з колою й льодом, або коньяк «Закарпатський». Але я знову збився з теми.

Було по першій ночі, коли я увійшов у ресторан, недбало оглянув публіку, яка переважно пиячила, сів за столик біля вікна і одразу, навіть не розгортаючи меню, подзвонив у дзвінок, підкликаючи офіціантку.

– Привіт, Таню! – на всі тридцять два, хоч і втомлено, посміхнувся я до офіціантки. – Мені дай знову той ваш фірмовий словацький делікатес, соточку чорного «Бакарді» і окремо пляшку коли з льодом. А собі візьми якийсь десертик чи морозиво і впиши мені в рахунок.

– Дякую, пане Кириле! А хліба подати?

– Ні, сонечко, так пізно хліба не їм. Моє пузисько й так росте, як маленький бегемот – щогодини й щогодини, то все клята сидяча робота.

– Зрозуміла! – відповіла Таня й захитала стегнами до барної стійки.

Чекаючи на свою їжу, я попивав ром з колою й курих свій «Честер», аж раптом мій погляд ковзнув на іншу сторону зали, де сиділо

четверо дівчат, тобто сиділо троє, а одна стояла над столом із келихом і щось говорила – очевидно, тост. Компанія їхня вже була напідпитку, дівчата голосно сміялися, курили й розповідали якісь історії, перебиваючи одна одну. Раз у раз до мене доносились якісь уривки фраз, з яких було зрозуміло, що дівчата обговорюють чи то своїх хлопців, чи то викладачів. Ні тим, ні іншим я б не позаздрив.

Дівчатам принесли замовлену їжу – здається, запечену рибу з сала-тами й лимоном, вони взялися за ножі й виделки. Одна з дівчат, котра сиділа просто навпроти мене, взяла в руки ніж і виделку і через якусь секунду я нервово перехилив у себе всі залишки рому й запалив чергову цигарку.

Вона їла так, немов була диригентом симфонічного оркестру. Рухи її були то плавними, то нервово-уривчастими, міміка тільки підіграла цьому нестримному польоту рук, виделка й ніж виблискували на світлі, переливалися, віддзеркалювалися у вікнах і її очах, губи сторожко й солодко облизували ті зубці, як найбільшу небезпеку, за котрою – найбільший оргазм. Мій «словацький делікатес» вже встиг вистигнути, заки я надивився на цю чудову виставу поглинання їжі. Із якогось диявольського заціпеніння (востаннє, либонь, в такому стані я перебував у дванадцятирічному віці, коли статеві гормони вже штурмували мій мозок і тіло, а я підкрався до дерев'яної роздягалки на березі озера в дитячому таборі і споглядав – вічність вічностей споглядав – як перевдягається наша вожата, і із того дивного, майже релігійного замилювання мене тоді вирвав дзвінкий підпотиличник сторожа) мене розбудив звук, чистий, кришталевий чистий звук – дівчина доїла й постукала кінчиком ножа об свій келих, напрошуючись сказати тост. Цей звук став закінченням симфонії, вистави й опери її споживання їжі, це був кінцевий гонг, недільний дзвін сільської церкви. З очей мені ледь не покотилися сльози, серце відбивало шалений ритм, я повторив подвоєне замовлення горілки – так, горілки, бо чогось менш жорсткого мені було замало, закурив сигарету і тільки потому почав мляво жувати свою вечерю.

Минуло якихось тридцять хвилин і дівчата почали збиратися. Одним ковтком допивши свій алкоголь, я загасив сигарету, кинув на стіл грошей і зі словами «решти не треба» вибіг на вулицю. Я мав встигнути першим вскочити в таксі, аби дівчата мене не помітили. Я,

наївний, думав, що вони зараз теж сядуть в якусь машину чи таксі й поїдуть, скажімо, на дискотеку продовжувати гулянку. Але на виході з ресторану компанія розпрощалася і розійшлася в різні сторони. «Королева їжі», як я вже встиг прозвати дівчину, котра мене зацікавила, самотньо пішла набережною до моста, а це всього-на-всього метрів сто, а далі пішла мостом на інший берег річки. Який же я телепень. Та ж зрозуміло, що це студентки! Вона тому й не взяла таксі, бо її гуртожиток одразу за мостом, метрів чотириста від того клятого ресторану.

Я залишив таксистові грошей на каву, вибачився, вийшов з автівки і пішов за дівчиною назирці. Я не помилився – вона перейшла міст і хутенько увійшла до гуртожитку. «Ага, – думав я собі. – Отже, одне з трьох – вона вчиться на біологічному, фізичному чи хімічному факультеті, бо в цьому гуртожитку живуть саме студенти цих напрямків. Коло звужується і це не може не радувати». Про коло, що звужується, я подумав тому, що вже тоді зрозумів, що жити без цієї дівчини не можу. Саме така юнка має вечеряти зі мною, снідати зі мною й обідати, відвідувати ресторани й організовувати пікніки з шашликами, ласувати полуницями, черешнями й абрикосами, об'їдатися морозивом на Корзо в центрі міста, їсти тістечка в кондитерських й попивати каву, готувати різну смакоту на домашній кухні, по-козацьки заїдати борщ часником і салом, їсти гарячий мадярський бограч прямисінько з казанка і так далі, і так далі...

Я глянув на годинник – була третя година ночі. Йти зараз спати – це впасти в дрімоту і прокинутися зранку нервовим і злим, а навпаки – вранці я потребував себе зібраним і зосередженим, бо переді мною стояло важке завдання: відстежити куди саме піде зранку дівчина, на який факультет, а там вже довідатися про неї все. Я мав ще мінімум чотири вільних години, тому повернувся до ресторану, замовив собі каву з коньяком і почав все детально обмізковувати.

Дівчина вийшла з гуртожитку разом з подругою за чверть восьма. Вони обидві пішли в сторону центру міста, а я – за ними. Через двадцять хвилин я побачив як вони обоє входять в двері хімфаку на площі Корятовича, далі справа залишалася за малим – добре, що я все детально продумав і спланував напередодні! – я ввійшов за ними, піднявся східцями на третій поверх і побачив, що дівчата зайшли в

навчальну аудиторію номер 345. Спустившись додолу, до деканату, я довго вдивлявся в факультетський розклад занять, але не марно – виявилось, що сьогодні, в четвер, першу пару в аудиторії №345 має друга група першого курсу.

Задоволений своїм стрімким міні-розслідуванням, я подався до студентського буфету. Поснідавши там якимось пиріжками з чаєм за смішну ціну, я почав приглядатися до студентів навколо. Переважна більшість з них сиділа за чаєм чи соком, втупившись в свої конспекти, і тільки один безтурботно дивився у вікно, хвацько наминаючи вафлі «Артек». Саме він був мені потрібним. Я підсів до нього і запропонував заробити 50 гривень. В його очах заграли веселі вогники. «Справа проста – ти маєш дізнатися як звуть дівчину з другої групи першого курсу вашого факультету, вона живе в гуртожитку, на вигляд така-то, – описав я йому зовнішність своєї «Королеви їжі». На додачу студент мав довідатися для мене її телефон, якусь інформацію про сім'ю, хлопця і таке інше.

– Записуй, старий, – сказав він одразу, немало мене здивувавши.
– Мало того, що це моя однокурсниця, та ми ще й з одного села – Люта Великоберезнянського району, ми разом навіть в школу ходили. Батьки в неї вчителі, хлопця звати Ромко, він фізик, живе зі мною в кімнаті. Дівку ж звуть Катька, номер телефону 0978891922. Жени мені гроші і я навіть не запитаю хто ти такий і що тобі від неї треба.

– А ти швидкий парень... – тільки й знайшовся я з відповіддю, поставив на стіл п'ятдесятку і швидко вийшов з буфету.

– Я – Володя, звертайся ще! – радісно махав він мені рукою навздогін.

У голові в мене був аврал. Так бездарно спалити всі свої карти міг тільки я. Це ж точно, що цей чувак зараз все розповість моїй королеві і вона дивитиметься на мене, як на пришелепка. Пропало всьо, як казала наш прем'єр-міністр. Отож, шансів я не маю вже жодних. Жодних. До того ж вона має хлопця. Вона ніколи не буде моєю, ніколи, ніколи. І це добре, я знову зможу зажити спокійним життям, ходити до своїх коханок, нічних ресторанів, їздити на риболовлю за місто, дивитися футбол по ящику. Це все – на добре, що її не буде в моєму житті. Але просто так я її не віддам. Вона не буде моєю, але й іншому належати не буде. Бо ніхто так не оцінить її талант до їжі, як я.

Переконавши себе такою сумнівною логікою, я заспокоївся і випив ще кави – сонливість таки добряче давалася взнаки, а сьогодні мене чекала ще дуже відповідальна робота, в якій я не мав жодного досвіду – вбивство. Його треба було zorganizувати так, аби я потім не потрапив до в'язниці, а міг собі спокійно жити. Хоча така жінка, як моя «королева їжі», цілком могла завдати прикрощів і підступного удару навіть після своєї смерті. Головне – втримати цей удар, правильно зрежисувати смерть, аби потім за неї не поплатитися.

За кілька хвилин у мене визрів план і я міг спокійно піти додому і відіспатися. Прокинувся я о сьомій вечора, пішов в холодний душ і ще раз запитав себе перед дзеркалом чи впевнений я у своїх діях. Сумнівів не було, я все роблю правильно. Випивши для сміливості склянку віскі, я одягнув свої найнепримітніші темні речі, і вийшов на вулицю. За тридцять хвилин я вже стояв перед гуртожитком дівчини.

Закралися сутінки. Я вклав у телефон заделегідь куплену нову сім-карту – аби не «світити» свій номер – і подзвонив Каті.

– Катю, привіт! Ти мене не знаєш, але я маю з тобою зустрітися. Мене звуть ...ууу.. Іваном, я твій далекий родич. Справа в тому, що я виїжджаю за кордон і хотів би тобі залишити свою квартиру в Ужгороді, аби ти за нею доглядала, але я вже років двадцять посварений з твоїми батьками і тому не міг домовитися про це з ними. Я зараз під гуртожитком, вийди, будь ласка, і познайомимосся. – сказав я в слухавку.

– Ого, я думала, що таке тільки в фільмах чи книжках буває! – розгублено відповіла дівчина. – Зараз буду.

Людей на набережній не було зовсім, раз на кілька хвилин мостом проїжджали автомобілі, але світло їх фар не зачіпало моєї фігури, вікна студентського гуртожитку світилися – і це добре, адже зі світлої кімнати не буде видно того, що діється на темному подвір'ї.

Через кілька хвилин вийшла Катя, я озвався до неї і підсвітив доріжку своїм мобільним телефоном. Вона зняковіло підійшла і спитала:

– Може, зайдете? Я вас чаєм пригощу!

– Не треба, дитинко. Я твій троюрідний дядько, ми з тобою ніколи не бачилися. Давай я тебе обійму...

Хвилюк завагавшись, Катя підійшла до мене, обійняла, і в ту мить, коли обійми, наче міраж, мали зникнути, я швидко витягнув з кишені свій швейцарський ніж і одним різким ударом вштрикнув його в серце моєї королеві. Вона помирала всього кілька секунд – не встигла ні скрикнути, ні промовити жодного слова, лише легкий трем пройшов крізь її тіло й душа вилетіла в незорі простори Всесвіту. Добре, що було темно, і я не бачив її очей. Я не впевнений, що зміг би витримати такий смертельний погляд.

Я відніс її легеньке тіло під міст і акуратно, майже ніжно, поклав його там. Залишався ще один «нюанс». Володя, її односілчанин і друг. Той самий, котрого я розпитував сьогодні вранці в студентському буфеті хімфаку. Мало того, що він всім міг розпатякати про нашу зустріч, він міг ще й детально описати мою зовнішність.

Я повернувся до тіла Каті, попорпався в її кишенях, і в задній кишені джинсів знайшов мобільний телефон. У ньому знайшов номер аж двох Володь, але добре, що телефон мав фотокамеру, і обидва контакти мали фото. Вибравши «свого» Володю, я написав йому таке повідомлення з телефону Каті: «Привіт. Вийди, будь ласка, до мосту перед гуртожитком, я хочу з тобою поговорити. Але нікому не кажи – розмова таємна. Чекаю. Катя».

Хлопець вийшов з дверей гуртожитку рівно через дванадцять хвилин. Видно було, що він напідпитку. Ще на східцях запалив собі сигарету. З ним я вовтузитися не збирався, тому як тільки він увійшов у темін між дерев я зразковим, мабуть, ударом ножа повалив його на землю і сам впав на нього. Хлопець ще дихав. Живих свідків залишати я не збирався, тому завдав контрольного удару ножом в ділянку серця і за якусь хвилину справу було вирішено. Відтягнув – бо нести було важко – його тіло під міст і залишив неподалік від Каті. Спустився до річки і вимив свій ніж, бо викидати його не хотілося – швейцарський, як-не-як, та й на риболовлі ще не раз згодиться.

Вийшов на вулицю і попрямував додому. Вдома випив віскі, покурив і пішов до душі. Потім сів за столом і знову запалив цигарку, почав розмірковувати. Отже, на моїй совісті вже два трупи. І це ще не все. Адже ясно, що цей Володя як мінімум розказав про нашу розмову своїм співмешканцям по кімнаті, а це ще три особи, котрих треба прибрати. Плюс Таня – офіціантка з «Венеції», бо вона могла поміти-

---

ти як я маніакально спостерігав за дівчатами в той вечір. Плюс таксист, який бачив, що я відмовився від машини одразу після того, як дівчата вийшли з ресторації. Всього п'ять осіб. Крім того, друзі Каті й Володі зараз піднімуть галас, міліція одразу знайде тіла біля гуртожитку, а за якийсь короткий час підозра безсумнівно впаде на мене і мене почнуть шукати. Доведеться рятуватися втечею, вбивати переслідувачів, переховуватися, грабувати магазини й людей для того, щоб прохарчуватися, доведеться змінити зовнішність і купу іншого, змінити, зрештою, все своє життя. А я цього не хочу.

Ви вже зрозуміли, що я – письменник. Для того, щоб одразу зацікавити читача, я придумав вбивство, але воно потягнуло за собою ще одне, а потім на мене мала звалитися ціла купа пригод. А журнал «Кур'єр Кривбасу» замовив мені оповідання, а не детективний роман. Тому я маю вже зупинитися. І зупиняюся – крапка.

Варшава, 2010

СХОВОК ПІД ВУЛИЧНИМ ЛІХТАРЕМ

«Запам'ятай, добре запам'ятай, серце: повертаєш на Ботанічну вулицю, проходиш рівно вісімдесят кроків, там між стовпом вуличного ліхтаря і бруківкою знаходиш щілину. Це і буде наш сховок».

***

Зимові вечори закінчуються швидко, як шоколадні цукерки в коробці. Починається ніч, западає темінь, яка стає ще темнішою на фоні білого снігу. У такі вечори добре сидіти перед вікном біля теплої батареї й читати. Або писати. Чи просто сидіти.

Софія Володимирівна сиділа біля вікна й читала. У кімнаті, як і на вулиці, панував напівморок, і тільки навколо стола, вкритого жовтою цератою, простір був теплішим, принаймні здавався таким, освітлений старомодною настільною лампою. Старенька пані, котрій на вигляд можна було дати років так 70-75, схилилася над пожовклими сторінками якоїсь товстої книги. Її сиві брови під окулярами раз у раз то підводилися в подиві, то завмирили від очікування якоїсь страшної речі. Старенька щокілька речень забирала з чола пасмо неслухняного волосся, відсърбувала чаю з горнятка, і рука намащувала на столі печиво.

Події в книзі розгорталися настільки драматично, що Софія Володимирівна на якийсь час навіть забула про те, що хотіла випити чаю,

так і застигла: серед м'яких сутінків кімнати, біля вікна, за столом з товстезною книжкою в одній руці й горнятком чаю в іншій. З усього видно, що в книзі відбувалося щось насправду вирішальне, вирішувалася чиясь доля чи навіть хід історії. Раптом на вулиці запалили ліхтарі і від спалаху за вікном стара скрикнула та випустила чашку з рук. Довелося відкласти книжку і почовгати до ванної кімнати за ганчіркою, щоб прибрати. Слава Богу, хоч чашка не розбилася, а тільки відкотилася під стіл.

Нашвидкуруч закінчивши з цими недоречними клопотами, Софія Володимирівна знову всілася в своє глибоке крісло і – перед тим, як повернутися до книжки – на якусь мить зиркнула у вікно. Через запітнілу шибу було видно тільки ліхтар, навколо якого вгорі, як набридлива комашня, літали сніжинки, і вузьку вуличку, будинки й паркани якої при цьому освітленні скидалися більше на театральні декорації, ніж на щось справжнє. Раптом під ліхтарем щось завуршилося. Софія Володимирівна аж рота відкрила від несподіванки, зняла окуляри з носа й протерла своєю хусткою. Потім придивилася зосередженіше і таки побачила, що під ліхтарем навпроти її вікна вовтузиться якась чорна фігура.

Ще навіть перший здогад не майнув у голові бабці, як фігура підвелася, обтрусилася сніг з колін, і швидким кроком пішла в темряву і снігову заметіль, весь час скрадливо озируючись. Незважаючи на морок, все ж було очевидно, що це чоловік. Середнього зросту і, напевно, середніх років, бо волосся ще не сиве. Але чому він ходить без шапки в такий холод? Чому так скрадливо озирався? І що, власне, він шукав під ліхтарем? Дивно якось...

Втім, може він шнурівки зав'язував. Пані Софія зручніше вместилися в кріслі і знову взялася за свою книгу. Проте думка про загадкового чоловіка все не давала їй спокою, кружляла довкола літер на сторінках, чіплялася за коми і підстрибувала на крапках. Раз у раз старенька відводила погляд і вдивлялася у вікно невидячими очима, думаючи про щось своє. І тут сталося неймовірне – з темряви сторожко вийшла струнка жіноча фігура, закутана в пальто і в неймовірної дожини шалик; довге каштанове волосся жінки перепліталася і розліталася від кожного кроку, хай навіть обережного, змішувалося зі сніжинками і темним повітрям, ховало обличчя.

Софія Володимирівна, як в найкращі свої роки, стрімко підвелася з крісла й притиснулася до вікна, намагаючись у тій липкій темряві розгледіти ту пекельну таємницю і драму, котра розігравалася просто за її вікном, немов якась різдвяна історія. Невідома жінка тим часом присіла біля ліхтаря, оглянулася навколо і швидко встромила руку в те місце, де сталава труба мала ввійти в землю. Пововтузившись трохи, вона дістала якийсь маленький згорток чи пакунок – крізь запітнілу, підперезану вигадливими візерунками шибку важко було роздивитися щось напевно – і сховала до внутрішньої кишені свого пальто. Далі так само швидко, як і прийшла, зникла в згущеному молоці сніжної ночі.

Старенькій по цей бік вікна стало страшно. Вона навіть хотіла подзвонити подрузі, поділитися цією (чомусь їй здавалося, що жакливою) таємницею, порадитися з кимось. Чи, може, варто одразу дзвонити до поліції? Але вони тільки насміються з неї, старої, скажуть, що все вигадала її стареча уява... До того ж, правду кажучи, нічого страшного їй не відбулося, просто хтось собі обмінюється подарунками чи чимось іншим, хай навіть у такий дивний спосіб. Обтяжена всіма цими думками, Софія Володимирівна вимкнула світло й стомленими кроками подалася до спальні, там випила свій вечірній набір пігулок і невдовзі заснула.

Розбудив її стукіт надворі. Так стукають черевиками на сходах, обтрушуючи ноги від снігу чи болота, коли хтось збирається увійти. Спочатку бабця подумала, що їй вчувається, але потім те сніво почало справджуватися – спочатку скрипнули, а потім і гепнули двері веранди. Значить, то вже Мая прийшла, вже десята ранку! Давненько ж так не спала пані Софія!

За хвилину до кімнати, постукавши, ввійшла, вйнувши свіжістю й холодом, вся розчервоніла і розпашіла Мая, дільнична лікарка, котра через день навідувала стареньку й приносила їй ліки, а часом і свіжі газети чи необхідні харчі. Вони дружили здавна. Тому пані Софія й могла дозволити собі зустріти гостю в нічному халаті, а в самої Маї були ключі від будинку (ну, це вже зовсім про всяк випадок, якщо щось станеться чи господиня якось вночі відійде в кращі світи – аби не ламати двері, аби все тихо й спокійно).

– Ой, Софіє, ти не повіриш, що сталося! – вже з порогу, на ходу

роздягаючись, почала Мая. – Наша Лідка, ну знаєш, кардіолог наш, так от, вона завагітніла! Сьогодні нам розказала!

– І тобі добридень, Майо! Ну й новини ти на хвості принесла! Завагітніла, і що?

– Та те, що чоловіка у неї ж немає! Вона ж сама живе! Ми в неї питаємо – а хто батько, а вона каже, що це буцімто неважливо зовсім, дитину вона сама виховуватиме, уявляєш? А на вигляд таки ніби порядна жіночка і таке заявляє! Боже, куди ж цей світ котиться!

– Ох, яка ж ти в'їдлива! Та, може, чоловік не хоче дитину, а вона вирішила залишити, таж за це хвалити варто, аборт, вбивства не чинить! А ми всі, Майо, грішні перед Отцем Святим, так що нічого на інших скося дивитися!

– Софіє, моралізаторко знана, нічого ти не розумієш! Ну кажи хутко, як сьогодні себе почуваш, як спалося?

– Ой, дякую, спала, як дитина. Натомість тобі я маю й справді цікаву історію. У мене тут таке відбулося, ой, не повіриш! – аж сплеснула в долоні Софія Володимирівна.

– Ну, що ж у тебе тут могло відбутися, радіо з ладу вийшло чи мишка завелася? – хіхікнула підстаркувата лікарка.

– Цур тобі та пек з тими мишами! Не дай Боже мені такого щастя! Ні, справді відбулося щось загадкове й таємниче! Вночі, перед сном, я читала біля вікна і побачила, що якийсь чоловік спочатку крадькома щось сховав під нашим ліхтарем, ось цим, глянь у вікно, а потім, за годинку, певно, так само ховаючись, прийшла якась жінка, мені здалося, що дуже гарна жінка, і з того сховку під ліхтарем забрала якийсь пакуночок. Чи лист. Не знаю навіть що б це могло бути... і чому вони так ховаються!?

– Софіє, от уже пригледиться тобі на старості всяке! Не думаю, щоб було це насправді, нащо людям ось так щось переховувати, передавати потайки, зараз, Софійко, доба вже нова, є цей, інтернет, там всі і пишуть і все надсилають, ніхто вже не пише листів, листівки, бачиш, святкові теж ніхто не шле, всі пішли в інтернет, навіть в церкву вже не ходять, ех...

– Ні, Майо, ну кажу ж тобі, побожитися можу, що все бачила на власні очі, як от зараз бачу тебе! Тут щось не чисто, кажу тобі.

– Ет, грець із ним, Софіє, навіть якщо й було таке справді, то це

нічого серйозного, не бери собі в голову, просто люди бавляться собі. Дорослі часом – як ті діти...

– Ні, нюхом відчуваю, що щось-таки мало відбутися, тут є якась історія, має бути, це точно...

– Кажу ж – викинь із голови! Краще глянь що я тобі принесла – цибульки, лимончик до чаю, борошна пачку й м'якого сиру – домашнього, мені одна пацієнтка принесла.

Жінки далі говорили про щось своє, потім подалися на кухню і там закипіло, засвистіло. Снідали у вітальні, обговорюючи все ту ж Ліду, останні політичні новини і жахливе зростання цін.

Коли Мая пішла, Софія Володимирівна ще якийсь час поралася з хатніми справами, витирала пил із полиць, протирала фотографії в рамках, посуд у креденсі, підмітала веранду. За тими клопотами й минув день, такий короткий взимку. Знову стало темно й по-святковому затишно. Приготувавши таку-сяку вечерю й посидівши з нею перед екраном телевізора спочатку за новинами, а потім і за переглядом легко передбачуваної серії чомусь вподобаного серіалу, пані Софія ретельно вимила посуд, запарила собі чаю й пішла до свого улюбленого крісла перед вікном.

Минуло дві години і вчорашня історія почала повторюватися: з тією, хіба, різницею, що цього разу бабця не налякалася ліхтаря й нічого не розлила. Приблизно в той самий час, що й учора, з'явилася темна – цього разу жіноча – постать, котра рухалася в пелені снігу повільно й ніби навпомацки, ось вона схилилася й вклякла біля ліхтаря, залишаючи в таємному сховку щось невідоме, потім ще кілька секунд – і постать зникла. Софія Володимирівна чекала цього моменту. Їй потрібен був речовий доказ, аби Мая, а в разі потреби і всі інші, їй повірили. Старенька накинула на плечі в'язану хустку, поспіхом надягнула капці і так – простоволоса – побігла на вулицю. Якщо б хтось і далі спостерігав за нею з її спостережного пункту, з вікна, то побачив би, як маленька згорблена постать, сиве волосся на голові якого аж ніби підсвічувало снігові й ліхтарю, стрімголов, як швидко це тільки можливо в її віці, підбігла до ліхтаря, сягнула рукою донизу й витягла звідти маленький згорток, настрашено покрутила головою навсібіч і побігла до свого двору.

З розгону майже встрибнувши до свого крісла, Софія Володими-

рівна підсунула лампу ближче й тремтячими руками відкрила згорток. Згорточок був щільно обмотаним цупким папером, далі йшов шар поліетилену – вочевидь, аби вміст не набрався вологи, далі знову йшов шар все того ж цупкого паперу, а під ним один аркуш із зошита, дрібно списаний акуратним жіночим почерком із нахилом вправо, а в ньому – пожовклий кленовий листок.

Стара уважно оглянула кожен спочатку папір, потім поліетилен і навіть листок, але, не знайшовши нічого вартого зацікавлення, взялася за читання листа.

« Любий мій, рідний, милий, привіт!

Я безмежно рада, що ти таки написав до мене. Я так тішилася вчора твоєму листові! Дякую! Ти навіть не уявляєш собі як це мені допомогло! Справді дякую!

Я весь час думаю про тебе. Знаю, може, це й по-дурному, та все одно я весь час думаю про тебе. Часом мені страшно, дуже страшно. За тебе, дорогий мій, страшно. Я дуже боюся за тебе. Хоч і впевнена, що все буде гаразд, ти ж у мене такий... такий мужній, такий сильний. Я знаю, що ти все зможеш, що все буде гаразд, я вірю в це.

Відколи ти зник, я тільки те й роблю, що думаю про тебе. Ще й робота в мене така дурна, я маю цілу купу часу на роздуми, цілими днями сиджу в тій бібліотеці і думаю, прокручую в голові найрізноманітніші варіанти, намагаюся все зрозуміти. І коли хтось прийде, просить якусь книжку, то я наче зі сну вистрибую, повертаюся до життя, але то дуже накоротко, дуже, а потім знову я сама і знову думаю про тебе...

Ввечері, коли приходжу додому, беру якусь газету чи всядуся перед телевізором, аби чоловік не бачив, в якому я стані, сиджу так і ніби дивлюся перед собою, а насправді бачу тебе. Приготую швидко вечерю і всядуся перед телевізором. Добре хоч, що чоловік на мене уваги не звертає, сидить собі в своєму комп'ютері і не сіпається до мене з розпитуваннями. Раніше мені це не подобалося, ну, те, що я йому нецікава, а тепер мене все влаштовує, не хочу, аби хтось ліз мені в душу.

Так ось, сиджу так цілий вечір, а потім, вже коли й чоловік піде спати і я зостануся нарешті сама, вимкну світло, сяду перед вікном

– і як розревуся! І не можу стримати себе, дивлюся в ніч, на той сніг і холод, на чорну-чорнісіньку темряву і реву, плачу... Думаю – а як там тобі, чи не холодно, і чи ти не голодний, і де ти, чи ще десь близько чи вже далеко, може, навіть в іншій країні...

І потім довго ще заснути не можу, лежу, очі заплющу – і згадую, згадую. Згадую як нам було добре разом цієї осені, і якою прекрасною й теплою була ця осінь, і небо було таке високе-високе. Ми гуляли з тобою й ти тримав мене за руку, як дитину. І так мені було спокійно й затишно тоді, я нічого-нічого не боялася, мені просто було добре, я була щасливою, бігла на побачення з тобою, як старшокласниця, як стояла перед дзеркалом і розглядала себе, вибирала сукні, аби тільки тобі сподобатися. Я була такою щасливою!

Той час, я його називаю «нашим», так швидко минув! Я знала, я вже тоді знала, що все це має колись закінчитися, розуміла, що попереду нас нічого не чекає, але мені було настільки добре з тобою, що я намагалася відганяти від себе ті думки подалі.

Ми гуляли з тобою, безкінечно говорили, кохалися, дивилися на захід сонця, і ти постійно тримав мене за руку. Я думала, що таке може бути тільки у фільмах. Але ні, тобі вдалося зробити мене щасливою, подарувати мені найкращі дні в моєму житті. І хоч зараз я страждаю, воно вартувало того!

Зараз, у пам'ять про ті наші прекрасні дні, я дарую тобі цей ось кленовий листок. Я підняла його в одну з наших прогулянок, коли ми були разом. Сьогодні в тебе День народження, тож хай поживклий листочок подарує тобі хоч трохи тепла серед зими, тепла і моєї любові.

Добре, що ти написав, що ми більше не побачимося, добре, що не тишиш мене ілюзіями й надіями. Я розумію, що тобі треба звідси тікати. Я все розумію, я на твоєму боці, знай. У серпні, коли ти так несподівано з'явився, я не думала, що так швидко зможу покохати тебе. Спочатку я навіть не вірила, пам'ятаєш, що ти втік із в'язниці?! Аж надто ти несхожий на злочинця і в'язня. Ні, ні, тільки не подумай, я знаю, що то був нещасний випадок і у в'язницю ти потрапив майже випадково, і розумію чому вирішив втекти, десять років за неумисне вбивство – це забагато, безкінечно багато, але, навіть попри твою поголену голову, я ніяк не йняла віри, що ти можеш бути в'язнем.

Ти ж такий інтелігентний, вихований, розумний! Ти правильно зробив, що втік, таким, як ти, не треба бути у тюрмі, тобі треба жити, насолоджуватися життям.. Але й справді, спочатку я не вірила, і не розуміла, чому ти так дивно поводишся в людних місцях, постійно озираєшся, вибираєш найвіддаленіші столики в кав'ярнях. Та я вірю тобі. І люблю тебе.

Ти так дивно зник. Просто взяв і зник. Зовсім. Я ж у перші дні приходила до тебе додому, стукала. Думала, ти просто мене бачити не хочеш. А потім до мене на роботу прийшла поліція, вони питалися звідки я тебе знаю і що я робила біля твоєї квартири, але ти знаєш, що я нічого їм не розповіла. Вони знайшли твій слід і хочуть ввіймати, правда ж? Тому ти тікаєш? Тільки тому?

Дякую тобі ще раз, що ти сказав мені правду. Це мужньо й гарно з твого боку – сказати, що ми більше ніколи не побачимося. Так можуть зробити тільки справжні чоловіки. Дякую тобі за це і за те, що ти був зі мною, за все – дякую.

Ти був найкращою сторінкою мого життя, його наймилозвучнішою музикою і я сприймаю тебе, як подарунок долі. Короткий, як зойк, але прекрасний. Дякую тобі ще раз, я люблю тебе.

І знай – мені зовсім неважливо, що там у тебе з тією твоєю колишньою. Так, я знаю, що вона вагітна. Вона про це всім розказала і тепер все містечко про це тільки й говорить. Я так розумію, що вона вагітна від тебе.

Знаєш, може я трохи й ревную, але більше заздрю. Я б теж хотіла бути вагітною від тебе. Мати дитину від тебе. Як подарунок, як спогад. Як свідчення того, що все це було насправді: та осінь, ти, твоя рука, високе й синє небо, листя, яке кружляло в повітрі, падаючи, солодкий запах стиглого винограду... Я б теж хотіла бути вагітною від тебе.

Де б ти не був, знай і пам'ятай: я люблю тебе, я люблю тебе, я люблю тебе. Я вдячна тобі. І завжди, завжди чекатиму на тебе.

Цілую

Твоя, безмежно твоя Марійка».

Софія Володимирівна на льоту зловила сльозинку, котра, підступно скотившись з ока, вже падала на білосніжний аркуш листа. Старенька відклала лист, зняла окуляри, поставила їх на стіл і задума-

лася. Що робити? Невже варто дзвонити до поліції? Адже так вони зможуть впіймати злочинця! Він точно прийде сюди, за цим листом! Боже, що ж робити? Боже, це буде скандал! А Мая мені не вірила! Тепер всі повірять! Коли з моєю допомогою впіймають зловмисника, ніхто вже не буде жартувати з моєї старості і хворобливої уяви! Ось тоді Мая побачить! І газета про мене напише! Так, треба дзвонити в поліцію!

Чи не треба? Зрештою, вона його любить. Але ж він злочинець! Як можна, хіба можна любити злочинця? Це ж небезпечно! Любити людину, яка вбила! Хай навіть ненавмисно, але ж убила! Ні, таки треба дзвонити в поліцію! І це той, що Ліду мамою зробить. Ах, то Мая здивується. Думає, в моєму житті вже нічого цікавого не відбувається! Ха! А Ліда ще мовчить, води в рот набрала, а сама ж то від свого колишнього кавалера завагітніла! А той, ти диви, не побоявся, вернувся сюди і ховався. Ух, вбивця між людей ходив. Боже, Боже!

Софія Володимирівна знову надягла окуляри і ще раз перечитала листа. Потім скрушно зітхнула і довго дивилася на своє весільне фото, котре висіло на стіні. Ні, таки не варто дзвонити до поліції. Хай вони самі розберуться, не варто наприкінці життя комусь все псувати, влазити в чийсь любовні історії. Вона, ця Марія, любить його, а він, вочевидь, втікає, його вже не буде, може, навіть цього листа не прочитає, бо вже десь далеко. Ні, хай це залишиться між ними й історія розв'яжеться сама по собі, без її, Софії Володимирівни, втручання. Треба піти й поставити того листа на місце. Якщо він прийде – хай знайде й прочитає його. Треба поставити на місце.

Акуратно загорнувши кленовий листок в списані аркуші, пані Софія запакувала згорток поліетиленом, а потім цупким папером – тепер він виглядав майже так само, як до прочитання. Знову накинута на плечі хустку і же у веранді, кинувши, як то завжди в жінок, погляд перед виходом у дзеркало, враз злякалася. А що, якщо він прийде у той момент, коли вона кластиме згорток у їхній сховок під вуличним ліхтарем. Він може її вбити, бо зрозуміє, що вона про все знає! Та ні, ніхто її не помітить, вона сама добре розгледиться навсібіч перед тим як поставити згорточок на місце! Боже, сімдесят три роки, а страхів – як у дитини!

Відчинила двері і сніг з вітром аж вдарив її в обличчя. На вулиці

було порожньо, а хурделиця була такою, що межа видимості закінчувалася на відстані десяти метрів. Стара якусь хвильно пильно вдивлялася в обидва боки вулички, а потім швидко встромила пакунок в щілину. Повернулася до хати, вимкнула світло в кімнаті і всілася біля вікна. Вона, як і ми, чекала на продовження історії.

Софія Володимирівна дрімала в кріслі, раз у раз припіднімаючи повіки і дивлячись у вікно, за яким мирно падав сніг. Аж під ранок якийсь рух за вікном змусив її розплющити й протерти очі. Темна постать на мить вигулькнула біля ліхтаря і зникла. Тепер можна йти спати, все гаразд.

Весь наступний день бабуся картала себе за те, що не подзвонила в поліцію. Власне, такі думки в її голові чергувалися зі впевненістю, що все вона робить правильно. Бо й справді – не треба заважати чужому коханню і чужому життю. В цьому, напевно, й полягає велика мудрість. Щось підказувало старій, що ввечері знову має щось відбутися. І вона не могла дочекатися того моменту, коли знову сяде в крісло і зможе спокійно спостерігати.

Скоро мала прийти Мая й принести молоко. Негоже, аби в дворі не було навіть стежки, тому пані Софія взяла березовий віник, одяглася якнайтепліше і вийшла підмітати доріжку. Напевно, мало в світі є таких приємних речей, як відгортання м'якого, ще зовсім свіжого снігу! Вже майже перед хвірткою, розвеселіла й бадьора, Софія Володимирівна побачила, як хтось присів біля вуличного ліхтаря, а потім рвучко піднявся й побіг чимдуж за ріг. Стара вийшла на вулицю й ще встигла вхопитися поглядом за темний силует, котрий стрімко віддалявся. Значить, він приходив вдень! А вона могла й цілісіньку ніч прождати біля вікна, якби не помітила, що він був зараз! Бабуся почала підмітати тротуар на вулиці, підійшла до ліхтаря, зробила вигляд, ніби щось підіймає з бруківки, а сама швидко сховала згорток до кишені куртки.

Це знову був лист, проте не так охайно запакований – одразу видно поспішну чоловічу руку. Пані Софія розпакувала його у вітальні й швиденько прочитала. Він був зовсім коротким:

«Привіт, Марійко!

Радий почути тебе, тобто прочитати. Мені приємно, що ти любиш

мене. І я тебе люблю, повір. Мені й справді треба втікати звідси і з дня на день я це зроблю – тільки-но отримаю фальшиві документи, котрі для мене робить один старий приятель.

Я вчора був біля твого будинку. Дивився на тебе, ти розчісувала волосся. Я не міг там довго стояти, але в ті хвилини, поки дивився на тебе, я був щасливим. Той мій погляд був, як обійми. Прощальні обійми.

Ще не знаю куди саме я поїду, в якому місті і в якій країні житиму, але я згадуватиму тебе весь час. Ти – прекрасна. Цілую. Люблю. Прощай.

Твій Ігор».

Софія Володимирівна аж образилася на того невідомого Ігоря за такий короткий лист. Її уява малювала собі щось дуже романтичне і повне оспівування, а тут – лаконічно і стримано. Ох, ці чоловіки!

На цих думках в гості таки приперлася Мая. Того разу вона засиділася в старій незвично довго – години на дві, аж стемніло надворі. А листа треба було покласти на місце якнайшвидше, аби та Марія знайшла його в разі потреби, як свою єдину, хоч і не багатослівну, але розраду і втіху. Врешті й незвично багатослівна нині Мая пішла, а після прощання з нею Софія Володимирівна вибігла на вулицю, навіть не одягаючись, і вклала згорток до сховку.

Жінка з'явилася перед північчю. Старенькій чомусь здалося, що та вже нічого не боїться. Принаймні підійшла Марія до ліхтаря впевненим кроком, не озируючись і не сутулячись, потім присіла, намацала рукою згорточок, піднесла його до губ і поцілувала. На мить світло ліхтаря освітило обличчя таємничої жінки і Софії Володимирівні навіть здалося, що на ньому майнула тень щасливої усмішки. Марія підвелася й подалася геть.

Минув день. Стара чекала вечора. Так само, як і вчора, перед північчю зі снігу й темряви з'явилася жінка. Вона йшла впевнено, немов до себе додому. Залишила пакунок у сховку і пішла геть. Теплі речі для Софії Володимирівни вже лежали на табуреті поруч. Вона швидко вдяглася й пішла за листом.

Спокійне й м'яке світло настільної лампи освітило аркуш, на якому все тим же акуратним почерком з нахилом вправо було написано:

«Любий мій, рідний, дорогий!

Люблю тебе! Люблю! Люблю понад усе на світі!

Дякую за твій лист! Я щаслива, що у тебе все гаразд. Слава Богу, що тебе не ввіймали і ти житимеш на волі. Я вірю, що все в тебе буде добре.

Я постійно думаю про тебе. Постійно-постійно. Я не хочу миритися з думкою, що ми більше не побачимося. Мені було так добре з тобою! Так неймовірно добре! Я постійно згадую ті наші хвилини, нашу осінь. Я б хотіла все-все ще раз повторити.

Ти написав, що любиш мене. Я мільйон разів вдивлялася в це слово, перечитувала його, цілувала. Я обцілувала весь твій лист. Ти такий хороший... Знай: Ти – найрідніша моя людина, най-найрідніша.

Ти приходив дивитися на мене... Милий... Як би я хотіла обійняти тебе, поцілувати! Пригорнути, зігріти! Я кохаю тебе!

Хай все тобі вдасться! Я вірю, що ти зможеш-таки спокійно виїхати з країни і щасливо зажити деінде! Напиши мені звідти, благаю! Я буду молитися за тебе!

Люблю тебе до нестями, люблю, люблю.

Не забувай мене, не забувай, я люблю тебе!

Твоя, назавжди твоя Марійка

P.S. Я не хотіла, цього писати, але все ж напишу. Якби тобі захотілося знову побути зі мною, то напиши мені, будь ласка. Я покину все і приїду до тебе. І ми будемо щасливі. І ми будемо разом. Завжди. Не треба прощатися. У нас все тільки попереду, я знаю!

Цілую! Цілую! Люблю! Твоя Марійка».

Старенька акуратно запакувала лист і віднесла його на місце, до сховку. Тепер варто було чекати на новий виток, тож вона знову вмонтилася в крісло й виглядала з темряви чоловічу постать.

Тої ночі він так і не з'явився, хоч Софія Володимирівна прочекала його аж до ранку. Потім спала до обіду, пообідала і, користуючись вигаданим прийомом відгортання снігу, перевірила сховок. Пакунок від жінки все ще був там, значить Ігор за ним не приходив. І знову ніч перед вікном, але світло ліхтаря так і не вихопило жодного руху на вулиці.

Наступної ночі під ліхтар знову прийшла жінка. Коли вона поба-

чила, що її пакунок з листом все ще лежить у сховку, то на мить аж вклякла, але потім стерла чи то сніжинку з вій, чи то сльозу з очей, акуратним рухом сховала листа у потаємне місце й пішла геть.

Вона приходила й дві наступні ночі, а Софія Володимирівна мовчки спостерігала за нею з темної кімнати. Чоловік не з'являвся і щось підказувало бабці, що його на цій вулиці вже й не буде.

У четверту ніч під вікном старої знову з'явилася Марійка. Втомлено й приречено вона стягнула рукою до сховку й дістала звідти свій же згорток, який ніхто не забирав. Вона якийсь час тримала його в руках, потім поклала на місце, дбайливо, як дитину ковдрою, загорнула щілину снігом, аби ніхто нічого не помітив, встала, піднесла очі догори, немовби чогось просячи, але там – біля ліхтаря – тільки закручувалися, як світлячки, маленькі сніжинки. Вона раптом піднесла руку до рота і вкусила себе за зап'ястя: так, як це роблять жінки, стримуючи крик оргазму або розпачу. І зникла. Серце Софії Володимирівни стиснулося від побаченого і вона заплакала. Їй теж невимовно хотілося, аби та жінка була щасливою, аби все у них вийшло і вони колись зустрілися далеко-далеко, і ніколи вже не розлучалися. Захотілося, аби на світі були ще осені, в яких ця пара разом, в яких вони тримаються за руки, збирають листя і цілуються. Бабця стала на коліна перед іконою в кутку кімнати й почала молитися за щастя випадково підглянутого нею кохання.

Вона молилася й плакала всю ніч, згадуючи то почерк Марії, то свою власну молодість і своє весілля, свої прекрасні осені й поцілунки. Минав п'ятий день відколи чоловік не з'являвся біля ліхтаря. Софія Володимирівна знала, що сьогодні вночі до сховку знову прийде Марія, аби перевірити чи потрапив її лист до адресата.

Старенька вийшла на вулицю, забрала згорток, занесла його до кімнати, розгорнула й спалила, аби навіть сліду не залишилося. Вона розуміла, що це найкраща справа, яку можна зробити в цей різдвяний вечір.

СЮІТА ДЛЯ ТРЬОХ СКРИПОК І ФОРТЕПІАНО

ТАЄМНИЧА ОСІННЯ ФОТОГРАФІЯ

Здається, ту фотографію я не зможу забути ніколи.

Все трапилося восени 2008, вже точно й не пригадаю всіх деталей – відомо лише, що то була виставка фотохудожників в одному з музеїв Ужгорода, так само не пам'ятаю того, хто мене, власне, туди запросив, пригадую лише, що запрошення були настільки наполегливими, що я не зміг відмовитися. Осінь була погідною, приємною, тому вбраний я був досить легко, очікуючи на чудову прогулянку парком та набережною Ужа, кожною клітинкою тіла намагаючись щонайближче дістатися до сонячного проміння, вигрітися на тому осонні, як сонях чи кіт. Той необачно вибраний легкий одяг був моєю першою помилкою, бо впродовж трьох наступних днів я так і не зміг позбутися відчуття холоду, дрижаки буквально пронизували все моє тіло, і відлік цього почався з тої миті, коли я безжурно проглядав виставлені фотороботи і раптом наштовхнувся, наштрикнувся поглядом на фотографію (розміром приблизно метр на метр), яка примусила мене зупинитися і відчувати всю ту небезпеку, яка чигає на кожного з нас у тих невидимих місцях, де система дала збій і відкриваються двері в питому інший простір, в існування якого ми часто не віримо.

Можна по-різному назвати той стан, в який я потрапив, побачивши ту фотографію – отетерів, остовпів, злякався, зацікавився, чи

радше все перелічене разом взяте. Я простояв перед тією фотокартиною хвилин двадцять, кілька разів поривався йти, але все ж примушував себе залишитися. Що такого було в тій картині? Зараз напевно сказати вже не можу, пригадую лише, що відчуття були такі, ніби от-от щось має статися, має відбутися щось дуже важливе, і це відчуття змушувало мене стояти й чекати, але – хвилинка, три, п'ять – нічого не змінювалося, з тої фотки ніхто так і не вийшов назовні, не поворухнувся, навіть не підморгнув мені. Насилу відірвавши погляд від чорно-білої знімки, я недбало, не звертаючи ні на що інше уваги, поплентався до фуршетної зали, перекинувся там з кимось кількома словами, навіть виголосив якийсь жартівливий тост, але спокою всередині мене не більшало, тож я притьмом забрав з гардеробу свій наплічник і рушив додому.

Вечоріло, вулиці міста були майже безлюдними, лише в деяких неосвітлених місцях набережної сиділи якісь закохані пари, охайно й дбайливо закутані в темряву. Щомиті ставало все прохолодніше, але того холоду я майже не відчував, бо всередині мене розростався зовсім інший, льодовиковий холод, який, як це не дивно звучить, обпікав всі внутрішні органи і гнав мене вперед. Коли я заплющував очі, то бачив ту фотографію.

Щось мало відбутися, але я ще не знав, що. Наступні три дні роз'яснення не принесли, але додали три важливі деталі – три сни, які спрямували моє бачення тої світлини в потрібному (сподіваюся!) руслі. Спочатку переглянемо ці сни, а потім внесемо в кімнату нашої розповіді фотографію, яка, повторюся, й досі не дає мені спокою.

Отож, заплющуємо очі й дивимося сни:

СОН ПЕРШИЙ

Її звати Магдалена, його – Сашко. Обом їм по 24 роки, вже ось три роки минуло з того часу, як вони разом, але все ще не побралися. Магдалена працює журналісткою в газеті, це якась зовсім тупоріла газетка, сон не такий чіткий, щоб у всьому розібратися, але вона називається чи то «Вісник української залізниці» чи «Ветеринарна поміч». Магдалена працює в редакції вже два роки, прийшла сюди одразу після того, як закінчила Могілянську школу журналістики, і зараз

веде рубрики «Актуальне інтерв'ю», «Собака – наш друг», «Пригоди на колії», «Постільна білизна «Укрзалізниці» – шлях до щастя й самовдосконалення», «Ваша сучка – ваші проблеми» тощо.

Сашко ніде офіційно не працює, лише час від часу підробляє в одній з радіо-таксівок, переважно його просять підмінити когось вночі або в свята, тому такий підробіток неабияк ускладнює їхні й без того розхитані стосунки з його маленькою Магдушкою. Тому у вільний час він намагається всіляко їй догодити – прибирає вдома, готує вечері, зранку приносить їй в ліжку чай і гарячі бутерброди, начищає до блиску її взуття, поливає квіти на підвіконні, але все те коту під хвіст – вони надто рідко бачаться, переважно кілька хвилин ввечері у під'їзді, коли вона повертається втомлена з роботи додому, або зранку, коли він будить її ненав'язливою музикою й пахощами з кухні, але в неї немає часу, тому вона залагоджує свій ранковий туалет не по-жіночому блискавично, швидко намагається проковтнути бутерброди з сиром і шинкою, для цього запиває чаєм, який одразу ж боляче обпікає губи й піднебіння, в неї, вже цілком по-жіночому, одразу погіршується настрої, вона щось кричить на нього і поміж тих криків поспіхом розтає в дверях, аби ввечері зустріти його на східцях і знову нагримати через якісь труднощі на роботі. І так – щоразу, щодня і до безкінечності.

Протягом тієї першої ночі я бачу цей сон, здається, тисячі разів, і щоразу все відбувається так само, в тих самих барвах і в тому самому темпі. Магдалена – невисока дівчина з рудим волоссям, вся обліплена ластовинням, таке собі дівчисько, Пеппі довга Панчоха, цей вигляд її суттєво пригнічує, тому вона всім і вся пробує довести власну серйозність і значущість, через це ходить повсякчас насуплена, направо й наліво розкидається іншомовними термінами, саме через це почала палити, надає перевагу темному одягу. Втім, маю зазначити, що такий набурмосений і показово серйозний вигляд рудого дівчиська змушує чоловіків при її появі гарячково вигадувати різноманітні еротичні пригоди, тож залицяльників у неї нескінченна кількість, що суттєво впливає на ставлення до неї заздрісної жіночої половини колективу. Не знаю для чого, але зі сну також дізнаюся, що та жіноча половина (так, редакція зовсім маленька, в ній працює всього дві жінки – Магдалена й та, інша, яку називаємо «жіночою половиною колективу»)

зовсім нещодавно перефарбувалася з брюнетки на блондинку з метою відвоювання чоловічих симпатій.

Сашко ж навпаки – непоказний і непомітний, навряд чи ви змогли б його відрізнити у натовпі. Але я його відрізнити можу, бо бачив щонайменше тисячу разів. Завжди охайно вдягнений, поголений, у вічносиніх (так у моєму сні) джинсиках, акуратній футболці чи светрику й чорній шкірянці. Очі карі, волосся коротке, чорне, зачіска – напівбокс.

Це три чверті мого сну, а зараз починається остання, четверта чверть. Раптово у сні з'являюся я – виходжу з підземки на станції метро «Осокорки» в Києві. Це той район, де знімають помешкання Сашко й Магда. Вони мешкають на тринадцятому поверсі будинку номер п'ятнадцять по вулиці Урлівській, квартира номер 76. Сутеніє, я виходжу з метро і прямую в сторону тієї самої Урлівської, проходжу біля невеличкого ринку, який розкинувся біля самого входу до підземки, переходжу вулицю, минаю величезний торговий комплекс «Материк» (якщо вірити сну, то на другому поверсі там є чудова піцерія), запалюю цигарку, дивлюся вправо і – о всі святі! – чую як на несамовито реве двигун великого мотоцикла, як свистять, аж кричать, гальма, з лівої від мене сторони і як на божевільній швидкості прямо перед моїм носом, розсипаючи навсібіч іскри, пролітає величезне й вже безформне тіло мотоцикла, безпомічно перекидаючись дорогою й тягнучи за собою заляклі від страху й несподіванки тіла двох пасажирів. Я роблю крок назад, на тротуар, розуміючи, що аварія трапилася з моєї вини, потім в лихоманці біжу до купи металу й людських тіл, підбігаю ближче й в місячному світлі бачу, на дорозі з широко розплющеними очима лежать Магда й Сашко. Минає всього мить, перед очима я бачу вже застиглий кадр тої фотографії з виставки, і в гарячому поту прокидаюся.

СОН ДРУГИЙ

Любов Олексіївна працює вчителем хімії в школі маленького провінційного містечка. Вона класний керівник 7-Б класу, який, власне, й вчиться в шкільному кабінеті хімії. У класі 32 учні, приміщення до-

силь просторе, на подвір'я, де відбуваються шкільні лінійки, виходить аж вісім вікон. На всіх підвіконнях розкладені чистенькі горщики з ретельно доглянутими квітами, на стінах розвішані класний куток, розклад дзвінків, державна символіка України, невеличкі кошики зі штучними квітами, в кутку класу – вішак, на який діти нависили гору свого зимового вбрання, над дошкою – насуплений Тарас Григорович. Підлога пофарбована в темно-червоний колір, біля вхідних дверей і на відтинку між партами – мокрі плями й невеличкі калюжі розталого снігу. За вікном – зима 1999 року, падає лапятий сніг, і всі школярі меланхолійно задивляються на вулицю, крізь запітнілі шибки бачать, як там гасає дівора молодших класів, які вже відбули свої чотири уроки і тепер розважаються ковзанками й сніжками.

7-Б сидить на шостому уроці, половина дітей голодні, як звірі, решта – сонні, як мухи. Триває урок хімії. Любов Олексіївна як завжди починає зі старої пластинки – мовляв, цього тижня клас ну вже зовсім розійшовся і так далі тривати не може, вона вже не витримує, всі вчителі скаржаться їй, як класному керівнику, і так вічно тривати не може, вона вже неодноразово попереджала їх, вірила в їх, дітей, обіцянки виправитися, але дива не сталося, тому вона просто змушена (саме «змушена», вона з легеньким притиском вимовляє це слово) наступного тижня провести батьківські збори.

Далі – агласіте весь спісак – триває перекличка присутніх. Сьогодні, як це не дивно, на уроці присутні всі учні, всі сто відсотків. Любов Олексіївна нарешті диктує дітям дату й тему уроку, потім поволі підводиться, йде до дошки й починає писати якісь формули. Деякий час нічого не чути, лише рипіння крейди об дошку, часом хтось з учнів голосно позіхає, під кимсь скриплять дошки підлоги. Вчителька дописує якесь простеньке рівняння, коли з середнього ряду в її сторону, голосно розсікаючи повітря, вилітає згорток туалетного паперу, щедро просякнутого синіми чорнилами. Ця мініатюрна бомба зачіпає краєчок плеча класної керівниці і з глухим звуком розбивається об шкільну дошку, густо помереживши обличчя й білу блузу класної дрібним ластовинням з чорнила.

Любов Олексіївна безпорадно повертається лицем до класу, але в цю хвилину вона настільки схожа на індіанців Гватемали чи Перу (де там вони живуть?), що всі діти, навіть найзатятіші «ботани», «заучки»

та відмінниці не стримують голосного реготу, від якого у вчительки починають надуватися вени голови, вона густо червоніє, нависніє, але потім зненацька жаліє себе, кидається в плач і вибігає з класу.

Тут у сні з'являюся я – батько Вадима, учня 7-Б класу, який вчора кинув у свою «класнуху» чорнильну бомбу і мене викликано на зустріч до дирекції школи.

Я виходжу з приватного будинку, в якому мешкаю, закриваю на ключ хвіртку, настрій у мене кепський, я тягну руку за цигаркою і в цей момент бачу, як на іншій стороні вулиці старенький опецькуватий пиячок стає, хитаючись, над виритою ремонтними службами ямою, так само похитуючись, розстібає ширінку на штанях, ще мить – і тоненька цівка сечі, пильно, по-снайперськи направлена в самісінький центр ями, вмить завмирає, з дна ями чується тріск, підіймається стовп іскор і диму від короткого замикання електрокабеля, який саме збиралися ремонтувати електромонтери, котрі розійшлися на обід, а пияк, так само невпевнено, похитуючись падає в яму й залишається нерухомо там лежати.

Від шоку я ледь можу перевести подих – все відбулося на моїх очах впродовж якоїсь секунди, я підіймаю слухавку, дзвоню в швидку, але в цей момент перед очима вже стоїть застиглий кадр фотографії з виставки, і я в невимовному розпачі прокидаюся.

СОН ТРЕТІЙ

Минуло вже сім хвилин з того часу, як я викликав швидку. Люся, моя дружина, ніяк не могла заспокоїтися і постійно на мене кричала, я ж не знав куди подіти руки і до чого, властиво, застосувати свою несамовиту енергію. У Людмили зійшли води, от-от мали початися пологи, а карети (ого, як воно романтично звучить!) швидкої допомоги все не було й не було. Не знаючи, куди себе подіти, я спочатку забіг у кухню, але нічого там не знайшов, бо нічого й не шукав, потім метеором прошмигнув через всю квартиру і врешті знову зупинився біля дружини. Добре, що ми відвезли до бабусі нашу маленьку донечку, а то зараз в хаті взагалі можна подумати, що пронісся дужий смерч, який все розкидав, дещо розбив, і знайти

щось, навіть дитину, в такому розгاردіяші було б ой як важко!

Доню звати Даринкою, їй чотири рочки. Людмила важко її виношувала, зрештою, їй зробили кесарів розтин, і лише це допомогло врятувати немовля.

Зараз Люда сиділа на невеличкому стільчику в коридорі квартири, вона була червоною, розпашілою, очі від болю й страху видавалися невимовно великими, а живіт, який вона тримала обома руками, був схожим на велетенський футбольний м'яч, і шрам від кесаревого розтину розтягнувся настільки, що мене опанувало оманливе відчуття, що зараз живіт трісне по швах і всю квартиру, весь будинок, всю нашу рідну Жмеринку залле величезний, нескінченний Всесвітній потоп.

Я спробував гарячково надягнути на ноги дружині кросівки, але вона, боляче гепнувши мене ногою по руці, закричала: «Придурок, ти мені ще танковий шолом на голову вдягни! Тапки давай, тапки, скотино!».

Від такої любові я й геть втратив всі рештки спокою, нервово ще раз подзвонив у швидку, де мені відповіли, що машина вже дві хвилини чекає під під'їздом.

Далі все відбувалося, наче в тумані – швидка мчала з нами до лікарні, дружина голосно вдихала й видихала повітря, далі – ноші, лікарняний коридор, двері до пологової кімнати, які з гуркотом зачинилися прямо переді мною. Людмила за стіною голосно кричала, я того стерпіти не міг, вибіг на вулицю, пробував закурити, але припалював цигарку з боку фільтра, тож довелося її викинути, смачно сплюнути і запалювати наступну сигарету, я навіть не міг допетрати, що ж можна робити в такій ситуації, в голові лише крутилася й крутилася фраза, щойно побачена на сигаретній пачці: «Куріння шкідливе для вашого здоров'я».

Я стою під пологовим будинком, біля мене стоїть знайомий лікар, з яким в школі разом сиділи за партою, він намагається мене бавити анекдотами, та мені не до жартів, я курю цигарки одна за іншою, але враз з криком «у тебе син», рвучко відкривається вікно на четвертому поверсі, зачепивши величезний горщик з квітами, і коли п'ятикілограмовому горщику залишається пролетіти всього якихось три сантиметри до обличчя знайомого лікаря, я зажмурюю очі – мигцем бачу застиглу фотографію з виставки – і прокидаюся.

УРОЧИСТЕ ВНЕСЕННЯ ФОТОГРАФІЇ

Нарешті настав час для того, аби відкрити карти і показати вам ту фотографію, яка ніяк не йде мені з голови.

Тоді, того осіннього вечора 2008 року, на виставці фотохудожників я побачив знімку метр на метр. Її назва – «Очікування». Світлина чорно-біла.

На фотографії довгий, погано освітлений коридор лікарні. Якщо придивитись, стає зрозуміло, що це лікарня якоїсь пострадянської країни – і визначити комплекс ознак цього майже неможливо, просто одразу западає у вічі, що це совковий коридор совкової лікарні. З обох сторін коридору – сяк-так притулені до стін ліжка й столи на коліщатках. Коридор порожній, лише на передньому плані сидить темна – помітно, що чоловіча, років так сорок-сорок п'ять – фігура, і тримає голову в руках. Якийсь невимовний розпач і біль, або втома й сонливість змусили людину у важкій задумі опустити голову, взяти її у великі долоні. Я не впізнаю нічого на тій фотографії – ні коридору, ні того тьмяного світла, ані ліжок зі столами. Але що змушує мене так пильно вдивлятися в фотографію?

Правильно, на тій фотографії я бачу себе (себе?) через двадцять років.

Краків, Осінь 2009

ПОЛКОВНИК МІЛІЦІЇ І НАБЛИЖЕННЯ КЛІМАКСУ

Полковник міліції Віталій Андрійович Кримов зручно вмовстився в кріслі навпроти вікна і щось завзято майстрував. На ньому були тільки шорти, майка-безрукавка і домашні капці – надворі в розпалі буяло літо, прямо у вікно його квартири зазираючи черешневими гілками, джмелями й клаптиком синього неба вгорі.

Те, чим так захопився Віталій Андрійович, було маленькою сірою мишкою, котра скидалася майже на живу, але була металевою, нафаршированою різними дротами і мікросхемами. Весь минулий тиждень полковник міліції присвятив тому, що різними хитромудримі способами намагався приєднати мишку до електронного пульта управління. Нутрощі він роздобув з дитячої машинки на керуванні, котру купив у понеділок в «Дитячому світі». Робота була важкою, але й захоплюючою: цілий тиждень, схилившись над маленькою мишкою за столом з червоного дерева свого величезного кабінету, він уявляв собі фантастичну потіху, коли його дружина, Ніна, в суботу спокійно поратиметься на кухні, а він скерує туди свою маленьку подругу – мишу. Ото вереску буде! Підстрибування на стільці! Нінка точно випустить з рук тарілку чи каструлю! І тоді він – її захисник і герой, влетить до кухні, як супермен, одним різким рухом – без жодних вагань! – зловить зловісну мишу в жменю і винесе її на вулицю, де дбайливо сховає в кишеню, бо ще ж пригодиться. А Ніна за це точно його обійме й поцілує, знову назве її лицарем, як вже років двадцять не

називала і, якщо підфартить, зготує йому вареників з вишнями. Ах, які планувалися вихідні – блаженство розтікалося Віталію Андрійовичу від скронь аж до пучок пальців, він мрійливо заплющував очі і відкидався назад в своєму неозорому шкіряному кріслі.

Але, всупереч його планам, все пішло шкереберть. Тобто, світ залишився на місці – і його робота, і його квартира, і навіть субота наступила вчасно, та що вже там – навіть дружина поралася на кухні, слухаючи радіоприймач, і мишка плавно і безтурботно заїхала в кухню, і за кілька секунд Ніна Миколаївна в розпачі випустила з рук тарілку з салатом і, немов дика пантера, стрибнула на стіл, по дорозі ще й вдарившись головою об люстру; але минула якась хвилина і мишка, впершись носом в газову плиту, замість того, щоб бігти в сторону, мудро дала «задню», акуратно розвернулася і безшумно полізла під стіл. Ніна Миколаївна протерла краєчком фартуха здивовані очі, пригледілася і побачила, що хвіст у миші стовбичить вгору прямо, як вежа, а на кінчику його мигає манюсінка червона лампочка. Розлютована жінка зіскочила зі столу в той самий момент, коли в кухню влетіло опецькувате тіло її чоловіка, чомусь з ретельно поголеною мордою і в новій футболці; обоє вони кинулись під стіл, але того разу святкувати перемогу було суджено таки дамі, і вона з усієї сили гепнула чашкою по миші, та розпалася на дві частини, ще деякий час продовжуючи гудіти.

– Що це має значити, телепню?! – визвірилася на Віталія Андрійовича його дружина.

– Сонце моє, ти просто нічого не розумієш, я ..mmm, як би це сказати....мммммм проводжу досліді... – на кислій міні полковника годі було прочитати бреше він чи каже правду.

– На мені, скотино??!

– Ні! – аж просяяв чоловік, намацавши думкою рятівну соломинку. – На миші!

– Ти мене своїми дослідідами в могилу зведеш, нелюде! Хто це досліді робить на металевій миші, га? Теж мені, кібернетик знайшовся! Ви там у себе на роботі над людьми досліді ставите, б'єте, органи відбиваєте, вбиваєте, гвалтуєте, а тобі все мало, садисте, так? Тобі ще з дружини познущатися треба? Її в могилу звести – ту, що тебе двадцять чотири роки терпить, миє, вдягає, годує?

– Та дай ти вже спокій! Нікого ми не вбиваємо, вони самі зі сходів падають, коли довго говорити не хочуть. І взагалі – не сунь носа не в свої справи! Сидиш тут на кухні – от і сиди! І щоб я писку твого більше не чув! Ясно?

– Йди звідси, нелюде... – розгублено сказала Ніна Миколаївна і відвернулася до газової плити, щоб витерти сльози.

Віталій Андрійович вийшов з кухні, зайшов до кімнати, увімкнув телевізор ледь не на повну гучність і почав дивитися програму про автомобілі. «Ех, жаль, що все так вийшло. – міркував собі полковник. – Я хотів як краще, та не вдалося. І як же ж вона розпізнала, що це нежива миша? А міг би тепер ніжитися в любові й наминати варенички з вишнями. Ну нічого, ще щось придумаю».

Останні роки йому геть нелегко жилося. Кар'єра, щоправда, пішла вгору, але це наклало більше обов'язків, відповідальності, забирало більше часу, а в той час вже і діти встигли вищу освіту здобути й пороз'їжджатися, і вони з Нінкою залишилися вдома самі, та замість затишку на схилі літ, спокою й щастя, сім'я почала тріщати по швах: діти не хотіли з ним спілкуватися, викрикуючи, що він зіпсував їм дитинство й юність своїм командним вихованням і наказами що і кого любити, а що і кого – ні, дружина з року в рік все більше сипала прокльонами в його бік, бо то їй не подобалося, що міліція служить антинародному президенту-дебілу, то міліція вбиває людей і бере хабарі, а за все це в її очах відповідав він – начальник всього лише одного з районних управлінь міліції у місті Києві. Божевілля вдома, здається, перекинулося, як пожежа, й на роботу – його ім'я все частіше звучало в скандалах, правозахисники й опозиція називали його втіленням гниття правоохоронної системи країни, він загруз у компроматі, пов'язаному з хабарами і молодими проститутками в його саунах, тому все вище начальство – і міліційне, і політичне – саме йому доручало найбрудніші справи: то прибрати журналіста, то «наїхати» на бізнес котрогось із опозиціонерів, а то й зовсім розігнати мітинг кийками.

Все це Віталію Андрійовичу настільки набридло, що він усі свої посадові функції доручив людям, яким довіряв найбільше – своєму першому заступнику, котрого колись, коли той ще ходив в лейтенантських погонах, врятував від тюрми, і водієві, який був настільки

дурним, що вмів тільки виконувати накази. Робота полковника з того часу звелася лише до відповідей на телефонні дзвінки начальства, а все інше, починаючи від проведення нарад і закінчуючи звітами в Головне управління, взяли на себе його вірні працівники.

Весь робочий час Віталій Андрійович Кримов проводив або втупившись в телевизор (а його цікавило все – кулінарія, мультики, новини, футбол, розіграші лотерей), або заглибившись в читання якихось детективчиків з добрим міліціонером серед героїв, котрий ловив зловмисників, стріляв без промаху і в котрого наліво й направо закохувалися красуні різного віку. Втім, пан Віталій теж непогано стріляв – вправлявся в цій справі або в міліцейському тирі, або – значно частіше – вибираючись на полювання в навколокиївські хащі, де розташовувалися, дбайливо сховані від людського ока, спеціальні мисливські бази для чиновників високого рангу. Там же, посеред лісу ховалися непримітні будиночки відпочинку з саунами, більярдами, дівчатами й манґалами.

Але все це набридло полковнику. Він знову хотів, щоб його любила дружина і слухалися діти, віталися сусіди і розпитували за кого краще голосувати. Через два роки він вже мав вийти на заслужену пенсію і чекав цього часу з нетерпінням. Саме тому й вигадував різні речі, за допомогою яких його рідна Ніночка мала згадати, що він у неї хороший і єдиний.

Сьогодні ж була неділя, Ніна пішла до церкви, в'їдливо йому повідомивши, що йде відмолювати саме його гріхи. Віталій Андрійович на це нічого не відповів, а коли дружина пішла, попорпався в смітнику на кухні і знайшов свою мишу, одразу ж заходившись її ремонтувати. За цією справою й застала його Ніна Миколаївна, повернувшись додому. Здавалося, вона чимось була заклопотана, бо на мишу не звернула жодної уваги, а тільки присіла біля чоловіка, злякано взяла його за руку і – подивившись глибоко в очі – промовила:

– Я маю з тобою поговорити, сталася біда.

– Кажі, Ніночко... – розтанув від щастя полковник, адже дружина вперше за кілька років взяла його за руку.

– Здається, в мене починається клімакс.

– Що-о-о?! – очі у Віталія Андрійовича заокруглилися і поповзли вгору, він не вірив власним вухам. Ну добре ще, якщо б у неї зламався каблук, вона захотіла нову шубу чи золотий ланцюжок – але ж до чого тут клімакс, вони й так бозна від коли не сплять разом!

– Так, Віталіку, я думаю, що в мене почався клімакс. Я це зрозуміла, коли йшла додому. Це жах! Закінчується мій час як жінки, розумієш? Я хочу отримати задоволення ще бодай один раз. Візьми мене, Віталіку, прямо тут – візьми!

Ніна впала на підлогу й закрила очі, а полковник почухав потилицю й сказав:

– Добре, але не зараз. Маємо підготуватися, щоб запам'ятати це. Щоб все було романтично і водночас хтиво. Пристрасно, як в молодості. Згода?

– Гаразд. – чи не вперше погодилася з ним його власна дружина.

Через дві години в кімнату до Віталія Андрійовича ввійшла дружина, обіперлася спиною на шафу і повільно-повільно промовила:

– Я хочу на природі, в наметі, щоб це було так, як було у нас в перший раз, тоді в горах, пам'ятаєш?

– Ну як же я можу таке забути, сонечко? – зробив дурнувятий вираз обличчя чоловік. Так, пам'ятав, все пам'ятав: студентський похід у гори, ніч, сидіння навколо вогнища й співання пісень. Він тоді дуже впився якимось білим міцним, советською бурдою, й заліз не в свій намет, там спала Ніна, вона ж подумала, що він прийшов спеціально до неї, за кілька хвилин вони почали займатися сексом. Він був настільки п'яним, що ніяк не міг кінчити, вона ж отримала чи то п'ять, чи то сім оргазмів – Віталій Андрійович тепер точно вже й не згадає, і чомусь закохалася. Зранку він встав і довго пив воду з якогось струмка, холодну й чисту, а вона підійшла й обійняла його. І не відпустила, як бачимо, до цього часу.

– Ну от, я хочу на природі. В наметі. Це буде незабутній останній раз, про нього можна буде внукам розповідати!

– Ніно, в тебе всі клепки на місці?

– Ну гаразд, не дітям, то згадувати можна буде.

– Але послухай, як зараз на природі – кінець листопада на дворі, може, краще в спальні, ввімкнувши канал National Geographic?

– Ні! Хочу дощ і намет!

– Добре, буде тобі дощ і намет.

Збігавши до найближчої аптеки за «Віагрою», Віталій Андрійович Кримов швидко повернувся додому, випив таблетку й забіг до кімнати, де його Нінка сиділа перед телевізором. «Через двадцять хвилин стан бойової готовності!» – скомандував він і побіг в гараж, де між

інструментами десь мав валятися розкладний туристичний намет.

Полковник досить швидко знайшов намет, побіг до квартири й зачинився у ванній кімнаті.

За кілька хвилин він повернувся за дружиною, попросив її заплющити очі, взяв за руку й повів до ванної. Коли вони ввійшли туди, жінка не втрималася і підглянула на те, що відбувалося – у широкій ванні джакузі був розкладений двомісний намет яскраво-червоного кольору, над ним прикріплений шланг з душою, з якого лилася вода. Звук і справді був такий, ніби падає дощ.

Віталій Андрійович ніжно – наскільки міг пригадати як саме це робиться – роздягнув дружину, роздягнувся сам, і вони залізли в намет. Через кілька хвилин з намету почали долимати неголосні стогони жінки, вони все голоснішали й голоснішали, прориваючись крізь цупку тканину намету, а потім крізь двері їхнього сховку прорвалася й її стопа, і чути було тільки як шумить «дощ», барабанячи в дашок їхнього сховку, і стогони жінки, і дзвінок телефону, котрий безперервно гримів на всю квартиру.

Полковник зрозумів, що це щось термінове, поцілував дружину в щічку й пообіцяв повернутися через дві хвилини – мовляв, як тільки відповість на телефонний дзвінок.

– Алло, Кримов біля апарату. – сухо і трохи роздратовано промовив Віталій Андрійович у слухавку.

– Це я. – Полковник почув голос міністра. – Президент хоче прибрати одного журналіста, того, що зняв на відео інцидент з вінком. Він знову щось там напакостив. Завтра на роботі тебе чекатиме папка з усім необхідним. Зроби все тихо й чисто, до операції залучи тільки перевірених людей. Хай це виглядає як інфаркт чи – ну не знаю, сам придумай – свинячий грип, але ніякого ДТП, ясно? Після Чорновола нам вже не вірять, неякісно ми тоді спрацювали. Хай буде щось екзотичне. Ясно, питаю?

– Так точно, пане міністр.

– До зв'язку.

– Чекатиму ваших наказів, пане міністр.

Полковник поклав слухавку, подивився на себе в дзеркало й пішов до ванної кімнати.

– Ну що там, моє сонечко вже скучило за мною?

ЧЕХОВ, ЯКИЙ ЖИВ ВСЕРЕДИНІ МЕНЕ

Одного дня я відчув, що всередині мене завівся Чехов. Я саме купив сигарети і йшов вулицею, коли зустрів давнього приятеля, котрого не бачив вже кілька років.

– Як поживаєш? – спитався він.

– Дякую, все прекрасно! – відповів я і голос мені урвався: всередині мене голосно сміявся Чехов, барабанив ногами внутрішні стінки мого живота, чіплявся за ребра й підстрибував.

Чехов – за моїми відчуттями – був завбільшки з мобільний телефон, але понад те дуже голосно кричав і сміявся. Я почувався повітряною кулею чи радше кліткою, акваріумом, в котрому хтось живе. Зізнаюся: це не було приємним.

Того разу я швидко відійшов від приятеля і пішов до парку, де сховався в кущах. Чехов всередині мене затих, але я добре відчував, що він є – у цей момент, наприклад, він лежав мені десь під шлунком і тихенько насвистував якусь мелодію.

– Хто ти? – промовив я, дивлячись на свій живіт.

– Антон Павлович, для тебе – просто Антоха, чи навіть можеш мене кликати «чуєш», або «ей, ти», – відповів мені Чехов. Дивно, але його голос – я тільки зараз це зрозумів – звучав не з живота крізь шкіру, а підіймався мені стравоходом і потрапляв десь у внутрішню сторону вуха, таким чином ніхто, крім мене, не міг його почути.

– Але що ти робиш всередині мене? – не вгавав я.

– Зараз – лежу. – скромно відповів Чехов.

– Але чому ти всередині мене? Як ти туди потрапив і як ти там живеш?

– Я всередині тебе, бо мені так захотілося. Потрапив нормально, як і всі потрапляють на цей світ – народився. Живу так собі, бо всередині тебе досить спекотно.

– Як це ти народився? Виходить, що я тебе народив?

– Ти дивак, хлопче, до того ж тупуватий. Я просто народився, ти мене не народжував. До речі, якщо я правильно все розумію, то ти хлопець, а не дівчина, як же ж ти міг народити?

– Ей, Чехове, ти передаєш куті меду! Якщо апелюєш до логіки, то поясни мені як ти все-таки взявся всередині мене?

– Дурний ти. Кажу ж: народився.

– Сам ти дурний!

Різкий біль пронизав моє тіло. Чехов з розмаху носком свого черевика вперішив мене по підшлунковій залозі.

– Щоб знав як наступного разу мене ображати – сказав Чехов і закурив всередині мене смердючу сигарету.

– Ти хоч не кури там, в мене дим з вух, носа, рота й – о Боже! – ззаду йде! – закричав я і спробував затримати дихання, щоб сигарета Антона Павловича погасла.

– Більше так не роби, хлопче, бо пожалкуєш, обіцяю! – грізно промовив Чехов, а потому загасив сигарету в мою шкіру. Враження було таке, ніби якась оса вжалила мене зсередини.

– Добре, домовилися. Тільки скажи мені: довго ти збираєшся жити всередині мене?

– Хлопче, це я сам вирішуватиму. Але, в разі чого, тебе повідомлю першого, гаразд?

– О'кей. А! Я зрозумів! Ти – наче моя власна шизофренія, внутрішній голос! Іншими словами кажучи, свій маленький Чехов живе в кожному з нас! – аж просявав я.

– Ти, хлопче, книжок перечитався. Який це Чехов живе в кожному з нас? Існує тільки один Антон Павлович Чехов – я, і я живу всередині тебе.

На цьому наша розмова закінчилася. Минуло кілька тижнів, доки я звикся з тим, що всередині мене живе Чехов. У перші дні мені й справді було важко: Антон Павлович раз у раз починав голосно смі-

ятися, танцювати (що завдавало мені неабиякого болю!), курити або співати всередині мене. Найгірше було, коли це траплялося на людях: я ніяковів, розгублювався, і не знав куди себе подіти, але потім зрозумів, що інші не зауважують ані голосу Чехова, ані диму його сигарет, який просто-таки пер з усіх моїх отворів. Це трохи заспокоїло мене. З часом мені почало здаватися, що мати Чехова всередині себе – не так вже й зле, іноді навіть з цього виходила користь. Наприклад, коли в університеті на заняттях мене питали про якийсь літературний твір з епохи Чехова, то Антон Павлович надиктовував мені зсередини відповідь, і я отримував хороший бал. Єдине, чого він терпіти не міг – це Пушкіна: коли десь звучали його вірші, або хтось неподалік мене згадував його прізвище, Чехов починав біситися і, прямисінько як папуга, викрикувати «Дурень! Дурень! Дурень!». Я пояснював це письменицькими ревнощами й заздощами.

Як не гірко мені це зараз визнавати, але одного разу я спробував навіть позбутися Чехова. Раціонально поміркувавши, що Чехов живе всередині мене, я спробував з'їсти щось таке, що викурило б його звідти. Одразу після занять в університеті я пішов до піцерії і замовив собі піцу «Чілі», попросив потрійну порцію перцю і часнику і вмнув її за двадцять хвилин. Здавалося, що зараз згорять всі мої нутрощі, я навіть дихати міг ледь-ледь, а Чехов спокійно закурив свою сигарету і – розкусивши мої наміри – сказав: «Хлопче, так тобі не вдасться мене позбутися. Вогонь, спека – все це для мене іграшки. Знав би ти, скільки часу я провів в пеклі! І незлецьки бавився, мушу визнати! Принаймні там можна курити, там купа жінок і алкоголю, дозволені всі азартні ігри, а те, що все навколо палає й горить, смажиться – це дурниці, я ж багато часу в Криму проводив, там сонце ще й не такі штучки відпускає!».

Зрозумівши, що спроба не вдалася, я аж ніяк не охолов у своїх намірах, а тільки згадав фразу, здається, Наполеона Бонапарта: «Перемога у битві – це ще не перемога у війні». Один – нуль на користь Чехова ще нічого не значили. Я прийшов додому й розпочав другий тайм. Випив два літри кефіру й заїв все це огірками: свіжими, консервованими й засоленими, аби вже напевно досягти бажаного результату. Немає чого соромитися: наступні майже три години я провів в туалеті, корчачись і пітніючи, але Чехов тільки сміявся з мене і по-

грожував, що про такого дурня, як я, обов'язково має написати оповідання. Безсилий, я пішов до своєї кімнати й ліг на ліжко. Рахунок був невтішний: два – нуль не на мою користь.

Але я не здавався. В голові в мене визрівав наступний підступний план, вирішальна битва. Надвечір, коли стемнілося, я позачиняв всі вікна й двері в своєму помешканні, ввімкнув голосно музику, аби нічого зайвого не почули сусіди і – наскільки було сил – почав гучно читати Пушкіна. Чехов, здавалося, втрачає свідомість і розум, він шкрябався всередині мене, кусався, і гатив ногами в підшлункову, печінку, сечовий міхур. Мені дуже боліло, але я знав, що цю битву маю виграти я. Спочатку я прочитав два томи лірики Пушкіна, потім якусь годинку тривало читання листування Александра Сергєйча, а коли почало розвиднюватися, я знайшов «Євгенія Онегіна», в оригіналі, звісно. Чехов всередині мене перетворився на хижого звіра, він кусався, гасив сигарети мені в легені, пробував перекрити мені повітря і стравохід, безбожно бив по нирках, але я, натхненний битвою і своїм героїзмом, мужньо тримав удар і – ніби в стані релігійного екстазу – читав і читав про того Онегіна. На ранок сили мої зникли, а Чехов всередині втратив свідомість і лежав непорушно. З блаженним спокоєм я віддався сну.

Прокинувся я від того, що Чехов співав якусь веселу пісеньку. В мене боліли всі м'язи, в голові гуділо, а голос був зірваний і тільки хрипів, зате Чехов не тільки вижив, а й був у чудовому настрої. Напевно вважав, що переміг Пушкіна. Мені нічого не залишалося, як змиритися з існуванням Чехова. Того ранку він наполіг, щоб я спалив всі книжки російських письменників, котрі були в мене вдома: незалежно від року народження автора, стилю чи жанру. Після того нам разом зажилося краще.

Аби ви не подумали, що я – бездушна скотина, то розповім вам і про інше. Я довго готувався до дня народження Чехова. Хотілося зробити йому щось приємне. Зрештою, ми жили разом, тобто він жив у мені, майже зрісся зі мною, знав всі мої таємниці, звички і вади, я радився з ним з багатьох питань. Він став моїм найкращим другом. Мушу визнати, блискучим співрозмовником, з чудовим почуттям гумору, і енциклопедичними знаннями. Мені було цікаво з ним і навіть приємно, хоч характер у нього був не найкращим. Отож,

наближався його День народження, і я шукав можливості порадувати його. Дуже дотепним чи метикуватим мене назвати важко, тому я не вигадав нічого кращого, ніж купити торт і квіти. У той святковий день я елегантно вбрався, поголився, прибрав у квартирі (навіть вікна і посуд помив!), увімкнув якусь веселу португальську пісеньку, сів за лептоп і в Гуглі ввів у пошук «твори Чехова». Отримавши понад мільйон результатів, я одразу відкрив сторінку з текстом «Дами з собачкою» і почав читати вголос. Чехов спочатку голосно сміявся, я навіть подумав, що то від задоволення. Однак потім він наказав мені припинити читати і вимкнути комп'ютер.

– Дебіл! Який же ти дебіл! Ах! Дебіл! Я, звісно, дякую, що ти хотів зробити мені приємно, але хіба можна комусь зробити приємне, читаючи йому «Даму з собачкою»? Навіть якщо ти це Чехову, Антону Павловичу, читаєш? До того ж читаєш ти зі страшним акцентом, гидко слухати! Не ображайся, хлопче, але дурнуватий ти вигадав подарунок! А тепер давай веселитися! – вигукнув Чехов і почав танцювати.

Як ви й здогадалися, я тоді серйозно образився, але та моя надутість тривала якихось півгодини, бо Чехов всередині веселився, співав і танцював, тож його настрої невдовзі передався й мені. Під вечір Антон Павлович попросив собі коньяку. Я випив три чарочки коньяку і письменник, який мав не цілих десять сантиметрів зросту, добряче захмелів. Він закурив сигарету, сказав, що життя – прекрасна штука, і попросив погасити світло – мовляв, хоче поспати. Так що й самі бачите, що я любив свого маленького друга і намагався зробити його життя комфортним і повним задоволення.

Так минув майже рік. Я настільки звикся з тим, що всередині мене хтось живе, що й уявити собі не міг, що можна якось бути й без Чехова. Зрештою, думаю, що йому теж було досить зручно в мені: я проковтнув іграшковий стіл і ліжко, стілець, він все це видобув зі шлунку й обладнав помешкання всередині мене. На жаль, не існувало таких маленьких книг, які б він міг читати, і люди ще не винайшли – напевно, думають, що немає для кого – такого мініатюрного телевізора, який би міг дивитися Чехов, що живе всередині мене. Аби хоч якось зарадити нудному життю Антона Павловича, я щонеділі пив коньяк і принаймні раз на місяць відшукував на форумах в інтер-

неті якісь капосні думки про Пушкіна, що неабияк тішили Чехова, який раз у раз за особливо злим коментарем вигукував: «Є ще мудрі люди з хорошим смаком, е!». Такі коментарі, думаю, залишали учні, котрі за твори цього російського класика отримували погані оцінки. Ніде правди діти, часом Чехов просив почитати йому коментарі й про його творчість, що тільки підкреслює його вроджену інтелігентність і такт.

Одного разу я перелякався майже до смерті, бо думав, що мою таємницю викриють і заберуть від мене Чехова. Це трапилося під час медогляду в військкоматі. Раптом виявилось, що в моїй медичній картці чомусь бракує рентгенівського знімка і мене повели на цю процедури. Тільки я знаю, що я пережив за ті п'ять хвилин, поки мені робили знімок. Добре, що я не посивів. Ви тільки уявіть що б про мене подумали інші, якби дізналися, що в мені весь цей час жив Чехов? Словом, я покрився холодним потом, серце мені билося, як навіжене, і навіть Чехов всередині мене наче застиг. Коли принесли готовий знімок, то ніякого Чехова на ньому видно не було, тільки контури стола й ліжка, яке я проковтнув для Антона Павловича, але лікарі сказали, що це тільки плями світла, бо апарат в них вже старий і часом трохи псує знімок. Щастю моєму не було меж.

Пам'ятаю й інше, не надто приємне. Свого часу до Чехова прийшла таємнича гостя. Так, ви правильно зрозуміли: не до мене, а до Чехова. Я саме чистив картоплю на кухні й дивився телевізійні новини, коли почув, що Антон Павлович з кимось говорить медовим голосом. Я прислухався й зрозумів, що всередині мене двоє людей – Чехов і якась дамочка. Це вже було занадто. З таким успіхом через місяць в мені може жити ціле місто! Трохи повагавшись – влаштувати письменнику скандал чи ні, я все ж вирішив надати йому право на особисте життя. Хоча сам я, відколи в мені завівся Чехов, ніяких стосунків не заводив і навіть про це не думав: по-перше, мені було б незручно перед шановним письменником; по-друге, в хвилини інтимної близькості, я впевнений, Чехов вигукував би якісь непристойності й сміявся б, бо такий дошкульний вже мав характер, а мені це було б неприємно; по-третє, і це чи не найголовніше, Антон Павлович кепкував би й з моєї обраниці, коментував би її зовнішність, манеру говорити і вдягатися, інтелектуальний рівень і – sic! – мої

компліменти, чим напевно підірвав би мою віру в себе. Тож я собі такого не дозволяв і навіть не думав про це. Тим часом Чехов з дамочкою від розмов про погоду і про мене (так, про мене!) перейшли до поцілунків. Варто згадати, що дама була в туфлях на шпильці, кожен її крок віддавав в мені ніби розрядом струму, тому я втішився, коли Чехов впорався нарешті з її сукнею і повалив на ліжку. Далі я, аби не підслуховувати (підглядати я, ясна річ, не міг, та й не хотів) натягнув на вуха навушники і на всю гучність увімкнув музику. Через дві години дама зникла.

Переївшись морозивом спекотного літнього дня, я ненавмисне застудив Чехова. З простої нежиті й кашлю розпочався бронхіт, а потім і запалення легенів. Ситуація була драматичною, бо письменник і справді міг померти. Я, натомість, не міг дати собі раду з питанням як саме лікувати свого друга. З одного боку, сам я не хворий, тому антибіотики вживати мені не треба, з іншого – якщо нічого не робити, то я можу втратити Антона Павловича. Вихід прийшов несподівано. Я почав їсти лимон цілими шматками й пити багато теплого чаю, а письменник діставав його собі й також частувався. На вечерю в нас було багато часнику й картоплі в мундирах – я ковтав її майже цілою, а Чехов всередині мене вже розламував її на шматки й дихав гарячою паркою. Так спільними зусиллями нам вдалосявилікувати Чехова. З того часу я завжди зважав на те, що роблю й на те, що їм. Бо, за великим рахунком, в мені було ще одне життя, про яке треба було дбати. Важко назвати мене вагітним, але я переживав щось дуже подібне.

Ми з Чеховим навіть їздили в подорожі. Антон Павлович захотів до Криму, де колись жив, і невдовзі ми туди вибралися. Я навіть пішов у хату-музей письменника, навіть за квиток заплатив (а це дивно, адже Чехов зараз жив всередині мене і міг мати хоч якісь привілеї!), щоб зробити письменниковіприємність. Він тоді дуже розчулився і на кілька днів ним заволодів меланхолійний настрій. Іншим разом ми поїхали до Карпат – це вже з моєї ініціативи. Чехову там теж дуже сподобалося. Особливі місцеві алкогольні наливки, котрі я змушений був ковтати на вимогу письменника.

Так минав день за днем. Я думав, що ми з Чеховим – одна міцна сім'я. Проте, це, як виявилось, було зовсім не так. Я навіть не знаю, чим я завинив перед Антоном Павловичем. Адже завжди й у всьому

намагався йому догодити! Навіть терпів ті приходи дамочки, котрі з деякого часу стали регулярними. Але зараз вже пізно виправдовуватися й жалітися. Вочевидь, щось-таки я зробив не так, не так сказав, цілком можливо, що я був нудним співрозмовником, поганим другом чи ще щось інше. Як би там не було, а зараз вже нічого змінити неможливо, залишилося тільки шукати причин, але й вони нічим не зарадять моему горю.

Отже, одного ранку я прокинувся від того, що сонце безжалісно світило мені в обличчя. Був майже обід. Дивно, бо Антон Павлович щодня будив мене о шостій ранку постукуванням по шлунку, вимагав сніданку й гарячого чаю. Цього разу він мене не розбудив. Я підвівся на ліжку й сторожко прислухався до свого живота, але звідти чути було тільки бурчання. Я не відчував жодного руху всередині себе. Сумнівів не було – Чехов зник. Чи навіть не так – покинув мене.

Спочатку я злився на нього – міг же хоч записку залишити або пояснити, чому мене покидає, міг якщо не подякувати, то хоч попроситися! Потім я намагався радіти, що нарешті моє життя стає нормальним, але радість була несправжньою й якоюсь гіркою. З часом спогади про Чехова почали здаватися мені сном, і тільки стіл і стілець, які я колись проковтнув для письменника, нагадували мені про справжні події. Колись Чехов жив у мені, а потім покинув, нічого не пояснивши. Мені самотньо без нього.

Липень 2010

ЧОТИРИ ПОСТУЛАТИ СТАРОГО ІДАЛЬГО

– Добре, тоді я таки скажу тост: щоб ви всі здохли, друзі!

Я знаю тільки одну людину, котра може говорити настільки щиро. Часом весело, часом – сумно, але щиро. Це мій найкращий друг Толік Майданський, він же Інокентій Нерозлийаніграма, Голий Вася, водій бронепотяга і славнозвісний ідальго Хуан Карлос, кубинський революціонер і український мачо.

Коли ми з ним сідаємо пити, то вся Західна Україна, а також східні Словаччина, Румунія, Угорщина, північна Молдова, південна Білорусь та південно-східна Польща не можуть заснути. Я міг би розказати три тисячі сто вісімдесят сім історій з наших пиятик, котрі могли б стати притчею, темою для виховного уроку про патріотизм, але найчастіше – приводом для ув'язнення.

Не подумайте – ми не алкоголіки. Ми п'ємо з принципу, заради принципу, ми люди принципові. Пити – це наше переконання. От хтось п'є тільки тоді, коли йому боляче, коли трапляється щось жахливе, коли його виганяють з універсу чи з роботи, коли його кидає дружина (ой, стоп, хіба це теж зараховується до категорії «нещастя»?) чи хтось, не приведи Господи, помирає. Інші п'ють з нагоди подій святкових і радісних, як-то: звільнення колег з роботи, звістка про вагітність дівчини найзапеклішого ворога, чергову поразку російської збірної з футболу, а також в Дні народжень та ювілеїв. Є ще треті, котрі п'ють від нічого робити, коли нічого не відбувається, коли життя ніби застигає в польоті і стає нестерпно нудно.

Ми зневажаємо всі ці категорії пристосуванців, банальних і нецікавих алкашів, конформістів святої справи випивання. Ми п'ємо з принципу, нас не зупинити. Ми не шукаємо причин і не очікуємо на наслідки чергової пиятики, ми просто п'ємо. Ми п'ємо так, як Бог створював цей світ: із дня в день, із жартами і промахами.

А ще мій друг інколи говорить афоризмами. Одного разу ми з Толіком потрапили в село і почали пити. Ми цього не планували, звісно, просто почали. Почали з принципу. Бо ми п'ємо і тоді, а навіть – надто тоді, коли цього ніхто не очікує, не сподівається, коли це недоречно. Нас це мало хвилює, бо ми люди принципові і принципам зраджувати не збираємося. Зрештою, принципи – це не жінки. Різниця між принципами і жінками проста. Їх, власне, дві, цих різниць. Перша полягає в тому, що коли зраджуєш жінці – це ніби навіть почесно і цим можна похвалитися в якійсь тісній компанії, хоч це й тупо. Зрадою ж принципів пишатися не випадає. Друга з різниць – в тому, що принципи, на відміну від жінок, не народжують тобі дітей при першій же нагоді, тому з ними сяк-так спокійно.

Отже, приїхали ми з Толіком в одне гірське село. Почали пити. Знову. Ну, бо в дорозі ми вже починали пити. Двічі. З перервою на сон і політичні дебати з пасажирами автобуса. А взагалі почали пити ми ще вдома. На коня. Тобто завершили пити вдома. Ет, грець із ним! Словом, почали ми пити в селі. Сіли собі біля хати під черешнею і почали пити. Господар, в якого ми зупинилися, виходить і каже: «А чому ж це ви, хлопці, п'єте?». Ну, ми й відповіли, що, мовляв, п'ємо з принципу. Тоді той люб'язний господар виніс з хати п'ятилітрового бутля сивухи, як він сам запевнив, шестидесятиградусної. Я з острахом на нього, на бутля тобто, подивився, а Толік поплескав мене по плечу і тільки сказав: «Андрюха, немає нічого неможливого».

За це я його й люблю, за вміння підтримати в необхідний момент і сказати «немає нічого неможливого». Як виявилось того разу, й справді нічого неможливого не було, хоч я й слабенько пам'ятаю як ми здолали ту «перешкоду». В Толіному арсеналі було ще кілька афоризмів, котрі розходилися світом, як релігійне вчення, як вірші поетів чи венеричні хвороби. Моїм улюбленим афоризмом був цей: «Я ж не казав, що ти одна-єдина, ти просто сука, яких мало!». Слово «сука» Толя вимовляв з особливим придилом, концентруючи в ньо-

му всю свою любов, всі емоції. Повірте моему слову: Толя – останній ідальго нашого часу, безстрашний воїн, ворог Всесвітнього зла, друг всіх знедолених і проституток.

Яко людина винятково благородна, чиста, як кришталь чи горілка, Толя постійно втрапляв у якісь історії, котрі щоразу давали йому якийсь урок. Ці уроки наш герой розподілив на чотири категорії: тілесна любов, авантюри, бухло, віра. У кожній з них апостол Толік Майданський виокремив основну заповідь, чи то пак постулат і супровідну до нього притчу. Дозволю собі їх вам переказати.

1. ТІЛЕСНА ЛЮБОВ

Його постулат щодо тілесної любові звучав так: « $E=mc^2$ ». На всі розпитування щодо того, що саме міг би значити цей постулат, як його трактувати, які цифри чи щось інше підставляти в цю формулу, Толік не вівся і лише гордо кричав: «Нічого ви, бовдури, не розумієте!». Зрештою, так ніхто ніколи й не дізнався, що він має на увазі під цим постулатом, навіть я. Зрештою, інколи я навіть сумніваюся чи це постулат, адже старий хитрий ідальго міг просто собі вигадати будь-що, а всі інші й так повірили б, що це постулат, заповідь. Мушу зізнатися, що час до часу він так і робив.

Так ось, з тілесною любов'ю в нього все було о'кей. У кожному обласному центрі України на нього чекала дівчина, а в тих обласних центрах, де дівчина на нього таки не чекала, я ділився своїми запасами й контактною базою, тож вона, дівчина, врешті-решт починала його там чекати. Перед тим, як лягати спати, він відправляв есемеску приблизно трьохстам дівчатам: «Думаю про тебе. Добраніч. Цілую». У його мобільнику була спеціальна група, «Дівчата», котра ділилася на підгрупи: за містами, віком і ступенем стосунків (від «в розробці» до «списано»). Через таку постійну увагу дівчата його й любили.

Знайомство з дівчиною на вулиці він починав з благородного вчинку. Власне, в кишенях Толіка завжди можна було знайти мільйон дрібниць: запальнички, презервативи, заколки для волосся, гаєчні ключі, вологі серветки, вирізки з газет, револьвери, купюри невідомих валют, відкриті листи до найвищого керівництва країни, шкар-

петки (про всяк випадок), кишенькова Біблія, роздруківка тижневої програми телеканалу «Мисливство і риболовля», кулькова ручка, виделка, підручник з біології для десятого класу, шнурок, кільки в томаті, карта пам'яті для фотоапарату, жіночі трусики, мобільний телефон, карту Африки, жетон паризького метро, візитку народного цілителя, набір рибальських гачків, Конституцію України (видання з актуальними змінами), конячий зуб, марихуану, дві чарки, депутатське посвідчення і кардіограму. Ну, до чого я й провадив, починав наш ідальго завжди з благородного вчинку – наздоганяв дівчину на вулиці і казав, що в неї щось випало. І діставав щось з кишені, скажімо, Конституцію чи кінський зуб. Більшість дівчат на такий недолугий жарт реагували позитивно, а далі, ну а що далі, слово за слово, самі розумієте, і вона опинялася в його ліжку. Або він у її ліжку, куди ближче було йти.

Толік Майданський розповідав мені: «Якось я поїхав у Чернівці до однієї дівчинки. Хтось міг подумати, що я поїхав у справах, з туристичною метою, в румунське посольство робити візу, зустріти давніх друзів, просто змінити ландшафт і відпочити, можуть думати що завгодно і шукати будь-якого приводу, а я приїхав трахатися. У мене не було інших цілей і завдань, я приїхав трахатися». Таку щиру людину ще пошукати треба.

Але за тим базіканням я й зовсім забув розказати вам притчу Толіка про тілесну любов. Вибачте, виправляюся.

Прекрасного літнього дня вийшов Толік з дому і попрямував до найближчого магазину за пивом. Здавалося, життя починається знову, а навколишній світ набирає барв і запахів. Ще старшокласники Толіка в школі помітили чудодійну здатність пива повертати в людський організм життя. Хтось зранку п'є каву, накручений вигадками капіталістів і пройдисвітів. Толіка ошукати не так просто, його не проведеш, його не подолати – ранок він мужньо і принципово починає з пива. Інколи, коли він зранку на роботі (хоч і буває це вкрай рідко), мій друг змушений наливати собі пива до великої кавової кружки, аби ніхто не помітив. Проте, як правило всі й так помічають, бо Толіку вдається то по-богатирськи відригнути після кави, то закусити її чіпсами чи сушеною рибою, або й зовсім вигукнути колезі: «Повтори мені одне велике... каву!». Справді: великій людині – велике пиво.

Мужній ранковий ідальго сьорбнув пива перед магазином і в його порядку денному після пива (пункт №1) з'явився пункт №2 – ранкова ерекція. Ще старшокласники Толіка в школі помітили чудодійну здатність ерекції змушувати людину діяти й рухатися. І саме в цей момент він побачив чудо над чудесами, радість очей своїх, кару Божу – свою дружину, яка саме входила до їхнього під'їзду. Толік неабияк здивувався, адже дружина від своїх батьків мала повернутися тільки за тиждень!

Осушивши пляшку, нестримний, як орел, Анатолій Майданський побіг за дружиною. В квартиру він мав потрапити першим, аби прибрати – ні, не сміття і не пляшки! – бюстгальтери, трусики та інші пікантні дрібнички з жіночого гардеробу. Якщо ви подумали, що жіночі ліфчики і трусики носив сам Толік, то ви помилилися. Робив він це вкрай рідко – скажімо, на моїй пам'яті це було тільки раз, на Новий рік, коли ідальго на коні (велосипеді), перевдягнений у відьму (свою дружину) заїхав до нас у вітальню і заспівав пісню, від якої я зронив скупу чоловічу сльозу, «Пісню про рушник». Отож, жіноча білизна належала не йому і не його дружині, тому Толік Майданський, він же Інокентій Нерозлийаніграма, Голий Вася, водій бронепотяга і славнозвісний ідальго Хуан Карлос, кубинський революціонер і український мачо мав встигнути втрапити в родинне гніздечко першим, аби хутко замести сліди. Ранкове пиво плюскалося в ньому, як океан, а він біг і біг до дверей під'їзду, а коли таки прибіг, то бачив, що двері ліфту зачинилися і дружинонька поїхала нагору. Це було повне фіаско, крах, востаннє такі жажливі почуття він переживав, коли партія, якій він симпатизував, програла парламентські вибори.

Але старий ідальго дон Хуан Карлос Майданський здаватися не збирався, він не визнавав поразок і завжди продовжував боротьбу. Саме тому додому він того дня так і не зайшов, а випив ще кілька пив біля магазину і подався до мене додому, де й прожив наступні кілька місяців.

Згасло літо, закінчувалася осінь, і в один з днів, десь тоді, коли моє терпіння почало вичерпуватися і я вже, було, хотів йому пояснити, що варто порозумітися з дружиною і повернутися в сім'ю, або хоча б з'їхати від мене і винайняти собі окреме помешкання, так от, в один з таких днів, а, уточню, то був ранок, Хуан Карлос задумано потягнув

пива з пляшки, багатозначно глянув на мене і сказав: «Не хвилюйся, у мене є план». Толя Майданський був неперевершеним стратегом, він бачив розвиток подій на багато ходів уперед. І як я, телепень педальний, міг йому не вірити. Адже він не просто переховувався від гніву дружини в мене вдома, він весь цей час виношував план!

Мені стало настільки соромно, що я міг так зле подумати про найкращого друга, що я мовчав і прикурив цигарку. Минуло кілька хвилин і я все ж наважився спитати його план. «План, – відповів він, – простий, як двері. Завтра я прийду додому так, ніби нічого й не сталося, а я виходив лише за хлібом. Жінка питає, мовляв, де я був. Я брехати не буду, ти ж мене знаєш, скажу правду: вів нерівну боротьбу зі Всесвітнім злом. Правильно? Правильно. Потім вона питає, показуючи на ті жіночі трусики і ліфчики – а це що таке, і здивовано-грізно зведе брови. А я не розгублюся, скажу, що гуманітарну допомогу в дитячий інтернат збираю, он же свято Миколая на носі! Вона повірить, вона знає, що я люблю дітей! А потім, щоб вона не злилася, в нас буде тілесна любов!»

Не знаю що б із цього плану вийшло, але коли Толік прийшов наступного дня додому, то ні дружини, ні навіть меблів і чужих трусиків в квартирі не було – тільки стіни і вікна. Напевно, дружина втомилася чекати, поки чоловік завершить війну зі Світовим злом. Ось така перша притча.

Врешті-решт, оптимістична, бо без дружини життя Хуана Карлоса тільки набрало обертів і тілесної любові значно побільшало.

2. БУХЛО

Про справи, що стосуються алкоголю й Толі Майданського я вже й так розповів настільки багато, що тут обмежуся лаконічним викладом притчі і постулатом. Постулат ідальго в сфері бухла звучав так: «Хочеш випити – випий, не хочеш – примусь себе!».

Як людина чесна і відповідальна, Хуан Карлос цьому принципу ніколи не зраджував. Навпаки – він поширював його серед непросвітлених мас власним прикладом. Часто його можна було знайти в якомусь барі серед юрби прихильників і нових adeptів його вчення, його

промови були короткі й змістовні, в очах його горів невіддільний біль за втраченим, за минулим і колишніми жінками, тому говорив він щиро і душевно. Він казав так: «Друзі, випиймо і задумаймось». Всі випивали, всі сто чоловік навколо нього, він теж випивав і наставала тиша, аж було чути як дубасять лапами таргани по столиках і барстійці. Всі замовкали хвилини на двадцять, кожен думав про своє, про щось рідне йому, і після того як Толя Майданський переможно підіймав вказівний палець догори і викрикував: «От і я про це ж», у деякого на очі наверталися сльози. Публіка була щиро розчулена такими глибокими й мудрими словами свого пророка. Та й справді, Хуан Карлос був справжнім оратором, він просто дозволяв людям самим вигадувати для себе промови й виступи, а потім тільки збирав проміння слави і стріляв у прихильників цигарки.

Притча ж про бухло повчальна і світла водночас. Повчальна тому, що трапилася ще за часу навчання Толіка в школі, а світла з тієї причини, що Толік напився з електриком. Вчився він у маленькій сільській школі гірського району, туалет був надворі. Наш герой, ще тоді зовсім не ідальго і не дон, а просто Толік посеред уроку хімії відпросився до туалету і побіг. Маю додати два нюанси: була зима і в школі не було світла, щось якраз в той час вийшло з ладу. Толік вибіг до туалету, а електрощиток був якраз біля вбиральні. Зробивши свою справу, Толя вирішив глянути як просуваються справи в електрика, котрий намагався відремонтувати мережу.

Електриком був дядя Вася, місцева знаменитість і улюбленець. Толя покрутився біля нього і вже думав повертатися в клас, коли дядя Вася (царство йому небесне!) озвався до малого:

– Слухай, козаче, сигарету маєш?

– Ні, я кинув – по-діловому відповів Толя Майданський, сплюнув і засунув руки в кишені брюк.

Зауважимо лише, що тоді він вчився в першому класі і про факт кидання курити аж зовсім не збрехав. Толік одразу припав до душі електрику, тому він і попросив малого збігати за пляшкою самогонки. До честі Хуана Карлоса він не відмовив, бо, як я вже говорив, змалку був винятково благородною людиною, котра завжди приходиться на поміч у важку хвилину.

Толя збігав за пляшкою, купив її у баби Соні, а на зворотній до-

розі вирішив спробувати що ж він несе і зробив кілька ковтків. Напій йому не дуже сподобався, але ніхто й не казав, що буде легко, зметикував наш герой. Дядя Вася нетерпляче чекав на Толіка і не ймовірно зрадив не тільки пляшці, а й самому малому. Ймовірно, що досвідчений погляд старого електрика вже тоді, у зовсім юному віці, розпізнав неабиякі інтелектуальні здібності Хуана Карлоса, його рішучість і благородство. Хай там як, а дядя Вася налив і Толіку. Я вже згадував, що мій друг Майданський ніколи не відмовить людині в біді, а надто коли вона хоче випити. Отож, розпили електрик і першокласник пляшку і пішли, зрозуміло, поспати в школу, була там якась комірka в дяді Васі. Перед тим як заснути обоє викурили по сигареті, сп'яну Толік не втримався і таки повернувся до шкідливої звички.

Знайшли їх зранку в тій же комірці. Як з'ясував директор, вночі дядя Вася ще двічі бігав за пляшкою і цигарками. Біля наших героїв валялася розбита об стіну гітара, на якій, вочевидь, вночі гралося, банка з-під маринованих огірків, розірвана навпіл карта світу і колода карт. Толік потім розповідав, що вони поділили собі з електриком світ на дві частини і почали грати на нього в карти, малий, ясна річ, все продув – всі материки і океани, навіть частину льодовика, тому й розбив гітару. А ціле село весь день і всю ніч пробуло без електрики.

Підсумком цієї історії було те, що дядю Васю погнали з роботи, Толю ще на рік залишили в першому класі, а його батьків змусили купити школі нову карту світу. Зранена ніжна дитяча душа донна Хуана Карлоса, тоді ще Толі Майданського винесла з цієї історії глибоку мораль, котру він потім першим пунктом записав у свою програму, балотуючись до Верховної Ради: «Електрифікація гірських сіл – наше першочергове завдання!».

3. АВАНТЮРИ

Дивно називати цей розділ словом «авантюри», бо авантюрами подібні історії назвати важко. Взагалі важко пов'язувати слово «авантюра» з настільки благородною і принциповою людиною, яким є мій

друг Толя Майданський, він же Інокентій Нерозлийаніграма, Голий Вася, водій бронепотяга і славнозвісний ідальго Хуан Карлос, кубинський революціонер і український мачо.

Постулат щодо авантюр у мого друга звучав так: «Так ми Україну не побудуємо!». Суть месиджу зводилася до того, аби викликати у співрозмовника почуття провини і змусити його піддатися на якісь вмовляння.

Одного разу йому вдалося так ошукати навіть мене. Перед тим випивали разом. Тиждень. З принципу. І от нарешті розійшлися, я спав вдома, а Толік подзвонив і питає: «Андрюха, ти що, спиш? Так ми Україну не побудуємо!». Не знаю як ви б повелися в тій ситуації, але я відчув особливий, палючий сором за свій стан і за свою тотальну бездіяльність у нагальній справі будування нашої молоді держави. Хуан Карлос дав мені обдумати справжній гігантський масштаб моєї провини і, наче священик, промовив у слухавку: «Але ти ще не зовсім втрачена людина, в тебе ще є шанс. І ти можеш присвятити свої найкращі поривання, свій розум, сили, вміння і навички благородній і патріотичній справі побудови нашої Батьківщини. Скажу тобі більше – саме в цей момент вона потребує твого запалу, твоєї професійності, скрупульозності і досвідченості. Сьогодні, як ніколи, наша держава прагне консолідації зусиль во благо народу, в ім'я демократичних цінностей і незворотніх реформ. Нині або ніколи! Маємо винести рішення і засукати рукави до праці! Хай живе вільна людина! Хай демократія розвивається! Автономію університетам! Свободу політв'язням! Бюрократів і даішників – геть! За Україну! За її волю! Андрюха, твій час настав! Вперед!». За час його промови я встиг двічі заплакати і тричі згадати дитинство. Переді мною було дзеркало, тож я міг побачити свій розпухлий, аж темний вигляд, і він дуже сильно контрастував з тими завданнями і цілями, котрі ставила переді мною в цей день Історія і Україна. Я навіть було засумнівався, що Толік про мене говорить, він міг помилитися номером і подзвонити мені випадково абощо, але на п'ятій хвилині його виступу, я зрозумів, що така мудра, благородна й принципова людина брехати просто не в змозі, що й справді тільки такий далекоглядний чоловік і філософ, справжній друг, як Анатолій Майданський зміг побачити в мені ту іскру, яка відрізняє людей великої долі від звичайних обивателів.

Так, він не помилився – я готовий служити Україні! Так, у мене є необхідні знання і вміння!

– Добре, старий, я все зрозумів, що від мене треба? – зупинив я Толіка на чотирнадцятій хвилині його промови, коли він вже встиг торкнутися болісного становища українського селянина в час бензинової кризи та уроків, котрі має винести наша держава з повстання в Киргизії.

– Немає нічого неможливого, Андрюха! – випалив Толік свій найголовніший постулат. – Гроші в тебе якісь є?

– Та є, – кажу. – Але мало, зовсім мало, хіба гривень двадцять на шкребу.

– Добре, тоді зустрінемося за двадцять п'ять, ні, за двадцять хвилин в кафе «Прованс» біля лікарні, домовилися? Там обговоримо план твоїх невідкладних дій на сьогодні в рамках побудови України.

– Гаразд, по руках! – відповів я і за двадцять хвилин і справді був у винятково огидному й бридкому місці з романтичною назвою «Прованс».

Там ми швиденько підлікували здоров'я горілкою, а потім в мене закінчилися гроші і ми випили на бороду ще по кілька пив. До обіду ми вже були в такому стані, що вирішили будувати Україну завтра.

Але цей постулат, звісно, стосувався не тільки мене, хоч саме пов'язана зі мною історія, як бачимо, є притчею, «Так ми Україну не побудуємо!» Толік вигукував в найрізноманітніших ситуаціях.

Скажімо, коли контролерка в трамваї просила його заплатити штраф і вийти з трамваю, ідальго дон Хуан Карлос гордо піднімав голову, зневажливо обводив присутніх поглядом і викрикував: «Так ми Україну не побудуємо!».

Або інше, він сам розповів мені якось за пляшкою. Коли він з якоюсь дамою опинявся в ліжку, а ерекції, як на зло, кіт наплакав, Толя засудливо дивився на свого прутня і казав: «Ей, що ти собі думаєш, га?! Так ми Україну не побудуємо!».

4. ВІРА

Не буду вас довго мучити четвертим і нарешті останнім пунктом вчення мого найкращого друга Толіка Майданського, він же Інокен-

тій Нерозлийаніграма, Голий Вася, водій бронепотяга і славнозвісний ідальго Хуан Карлос, кубинський революціонер і український мачо, людини, як ви вже встигли пересвідчитися, винятково благородної і принципової.

Віра для кожного лицаря є наріжним каменем, без неї – нікуди, як і без бухла, тілесної любові і авантюр. У цій високій і таємничій царині, якою є віра, Толік Майданський досяг значних, неперевершених успіхів і зміг висловити постулат, який, я певен, золотими літерами колись надрукують на його рідній школі, університеті і найближчому цілодобовому алкошопі.

Постулат звучить буквально так: «Віра і тільки віра є справжньою вірою, оскільки все інше вірою не є!». Не всім смертним дана можливість опанувати всю глибину цього воістину мудрого твердження, котре підносить нашого ідальго Толіка Майданського до висоти тих глобальних умів, котрими були Сократ, Кант чи електрик дядя Вася з гірської школи. Власне, говорю до того, що якщо хтось із вас не зрозумів цього постулату, не тримайте зла на себе, своїх батьків і вчителів. Ніхто не ідеальний. Повірте, існують і дурніші за вас люди! Втіштеся цим!

Притча про віру від Толіка Майданського може служити початком для будь-якої релігії чи іншої фірми. В один із днів, коли птахи відлітали у вирій, а на місто насувалися холоди і дощі, старий хитрий ідальго Хуан Карлос Майданський прокинувся із відчуттям тривоги на душі.

Минулого вечора він страшенно прекрасно напився, напився благородно і вишукано – горілки з пивом, нічим не закусуючи, багато курячи і співаючи. Тому зранку його стан був прогнозовано передсмертним. А я забув вам розказати, що в Толіка є звичка спілкуватися. Ну, тобто, він напивається, нарізається, як дикий олень, з принципу, звісно, а потім спілкується. Це така дивовижна фаза часу (хто п'є з принципу – мене зрозуміють), між третьою і четвертою ранку, коли бажання і навіть потреба спілкуватися загострюються особливо. У такі моменти Толік, принципово п'яний, любив дзвонити жінкам. Він дзвонив їм, ставив невинне питання «Спиш?» і пропонував перейти від спілкування до фази тілесної любові. Чесно кажучи, жінки рідко припадали на таку пропозицію одразу, але всяке траплялося. Тому

зранку після чергової п'ятики дон Хуан Карлос в першу чергу – після того, як випивав відро води, звісно – переглядав свій мобільник з метою з'ясувати: а кому ж надзвонювалося цього разу?

Толя зиркнув у свій мобільник і ледь не посивів: виявилось, що крім жінок о пів на четверту ранку він подзвонив ще й Вадиму, людині справді діловій, впливовій і серйозній. Розмова тривала майже шість хвилин. Жахливі думки про зіпсовану репутацію пронеслися тоді в голові благородного ідальго.

Як справжній лицар, він вирішив подзвонити і вибачитися. Ну і набрав Толя цього Вадима, каже йому, мовляв, старий, вибачай, був п'яний, подзвонив тобі серед ночі, а що говорив – не пам'ятаю, може, ми навіть про щось домовилися, я тобі міг щось пообіцяти, а вбий мене – пам'ять відрізало намертво, мертві бджоли не гудуть. А Вадим таким сумним голосом Толі відповідає: знаєш, Толя, я сьогодні прокинувся, дивлюся на мобільний, а ти вночі дзвонив, ми про щось говорили, а я – ніфіга не пам'ятаю, бо був жахливо п'яним! От і поговорили, от і домовилися. «Так ми Україну не побудуємо!», – багатозначно підсумував ту розмову Толік Майданський і поклав слухавку.

Яке відношення має ця історія до віри, можете спитатися ви. А найпряміше – відповів би вам я.

Бо ви маєте вірити в те, що ця притча має відношення до царини і уроку віри. Бо, як стверджує наш ідальго, «Віра і тільки віра є справжньою вірою, оскільки все інше вірою не є!». Тому, якщо ми повіримо, що розказана притча має якийсь стосунок до віри, і він більший, ніж, скажімо, до бухла чи тілесної любові, чи навіть авантюри, то віра і справді існує, а значить і Україну якось та й побудуємо.

***

Я пишу ці слова пізньої ночі, навпроти мене сидить мій найкращий друг Толік Майданський, він же Інокентій Нерозлийаніграма, Голий Вася, водій бронепотяга і славнозвісний ідальго Хуан Карлос, кубинський революціонер і український мачо. Обоє ми вже добряче напідпитку.

– Андрюха, кінчай дурну писанину, давай допиваємо останню пляшку, по сигаретці і лягаємо спати, – каже до мене Толя Майдан-

---

ський, ворог Всесвітнього зла, справжній друг всіх знедолених і проституток.

– Толік, а що, кудись поспішаємо? Можемо ж іще трохи посидіти!
– пробую я протестувати.

– Ні, кінчай писанину, п'єм і в люлю. Завтра нам дуже-дуже рано вставати треба буде!

– Для чого??

– Як для чого?! Воду пити!

– А-а, ясно, а я то думав, що Україну будувати!

Грудень 2010, Вентспілс

МАЛЕНЬКА ІМПРОВІЗАЦІЯ ДЛЯ ФОРТЕПІАНО

Ну гаразд, якщо ви так наполягаєте, то я розповім. Але домовимося таким чином, що це триватиме не більше тридцяти хвилин, а потім продовжимо лекцію. І – наголошую – те, що я не встигну вам сьогодні подати, ви опрацюєте самостійно. Якщо ні в кого немає ніяких заперечень, якщо всі погоджуються, так?, то я почну.

Гаразд. Уже точно не пригадаю зараз, скільки саме мені було тоді років. Точно пам'ятаю, що я вже був молодим науковцем, а не студентом. Зрештою, це мало відбутися десь на другий рік після закінчення моїх університетських студій, тож можу припустити, що мені на той час виповнилося двадцять два чи двадцять три роки. Час той був досить дивним, Україна все не могла позбутися постколоніальних комплексів, влада щоразу змінювалася на ще гіршу, якихось окресленіших перспектив годі було й сподіватися. Знаю, що це все вам схоже на сьогоднішню ситуацію, але запевняю, що той час був значно кошмарнішим і дикішим, хоч, як мовиться в затертому анекдоті, і дівчата тоді були молодші, і пиво холодніше... Словом, ситуація в країні була дуже непевною, тому якось будувати чи хай навіть планувати своє майбутнє було справді справою глибоко абсурдною. Зрештою, все це не має великого значення для історії, котру я вам зараз розповідаю. Адже такі історії можуть траплятися в будь-яких часах і в бозна-яких точках планети, всі вони однотипні, зовсім не оригінальні і навіть бо-дай на йоту не романтичні. Власне тому я й не хотів розповідати про

це. Моя історія не така цікава, як ви б могли прочитати в книжках чи вигадати самі. До того ж щоразу, згадуючи її, мені стає трохи сумно, так, саме сумно, бо біль і страждання я вже пережив.. Навіть не впевнений, що в моєму віці ще можна вповні переживати ці відчуття. Історії кохання – вони такі банальні, і самі ви ще переживете не одну таку!

Отож, мені було, скажімо, двадцять три роки і я працював науковим співробітником при кафедрі української літератури університету в Ужгороді. Всі мої мрії тоді товклися навколо того, щоб стати професором, в моєму тодішньому уявленні це був шалено романтичний образ. Зараз, з висоти прожитих років, я іронічно на все це дивлюся, але тоді, молодим, я вірив в цей образ і безмежно прагнув у нього вжитися. Найкумедніше те, що значною мірою ті мої мрії були пов'язані з бородою. Так, з бородою, вам не причулося. Справа в тому, що в моєму розумінні (а мені – не забуваймо! – було о тій порі всього лише 23 роки!) кожен нормальний професор мав мати бороду чи то таку собі інтелігентську борідку. На той час борода в мене не росла зовсім і я, молодий невіглас, думав, що як тільки отримаю звання професора, борода з'явиться і життя буде якимось оптимістичнішим. Ось таким легеньким помахом чарівної палички – в момент отримання звання в мене мала з'явитися борода. І тоді б я був цілком задоволений собою, моє уявлення про своє майбутнє збіглося б з реальністю. Дозволю собі зауважити, що потім, років так за п'ятнадцять, коли я таки отримав звання професора, а ще через десять став академіком, жодного бажання відпустити бороду в мене так і не з'явилося і, як можете побачити зараз, борода я так і не відпускаю, хоч вже ніби й змогу маю. Як на мене, це страшенно кумедно! Ось так молодість уявляє свою старість, а вона ж зовсім інша! Але, здається, я відхиляюся від теми.

Робота моя в той час полягала в тому, що я нишпорив бібліотеками, вичитував старезні журнали, робив собі виписки до товстого зошита, відвідував якісь досить нудні наукові конференції, раз на тиждень чергував на кафедрі, вів практичні заняття для груп першого, другого і третього курсів, помалу складав собі матеріал для дисертації, а вечорами читав книжки і пробував складати вірші. О Боже, я справді тоді хотів бути поетом! Думаю, що це від постійного копірвання в літературі, у всіх тих міріадах запилених книжок, які довгими рядами

громадилися в університетській бібліотеці й до яких Марія Василівна, наша бібліотекарка, вічна їй пам'ять, мене час від часу пускала. Яка ж це була розкіш! Мене було допущено у святая святих для мене – величезну бібліотеку університету, де я сам був королем і хазяїном, я міг проводити рукою по корінцях книжок, міг стирати з них пил, знімати їх з полиць і переглядати, здогадуватися якою ж саме мовою вони написані, силкуватися вгадати значення деяких слів, потім переходив до інших книжок, блукав між безкінечними лабіринтами полиць і столами книг на підлозі, я був навіть чимось схожий на персонажа роману популярного в той час Умберто Еко, ви вже його не знаєте, був такий письменник, італійський, він теж зачудуваними очима дивився на світ книжок; отже, я цілі години просиджував у бібліотеці, часто навіть без якоїсь певної мети, мені просто було цікаво щоразу дивуватися своєму вибору. Одна з тих звичок у мене збереглася й досі: завжди, беручи до рук якусь книгу, я відкриваю її й на першій сторінці вдивляюся в рік і місце видання, уявляю друкарню, в якій вона видрукувана і довгий ланцюг рук, через який ця книжка пройшла, аби нарешті потрапити до мене. В цьому є щось маніакальне, мені теж так здається. Тоді, в ті далекі роки, панувала якась гаряча дискусія про майбутнє книжки як такої, більшість чомусь вважала, що книгу витіснить щось нове, цифрове, електронне, невідомо яке, – аж ні, як бачимо зараз, книга таки пережила і ті розмови, і найзапекліших дискусій. Але в розпал тих, до певної міри апокаліптичних, дискусій я уявляв себе останнім захисником і господарем книжок, я був палко у всіх них закоханий, якщо це доречно й зрозуміле висловлювання. В той час бібліотека, а також книжкові магазини, букіністичні ятки, домашні книгозбірні моїх колег і друзів були для мене найцікавішою й найзагадковішою таємницею, об'єктом моїх мрій і прагнень.

Словом, життя моє було доволі розміреним і впорядкованим, і ніщо не вказувало на те, що на горизонті видніється шторм. Маю визнати, що я, хоч і мав досить широке товариське життя, особливо за компаніями й посиденьками не впадав, надаючи перевагу праці і читанню. У мене також не було якихось серйозних стосунків, хоч час від часу і моє вбоге життя було осяяне жіночим теплом і красою. Втім, жодне з таких захоплень не вибивало мене зі звичної колії й не заважало працювати. Дивовижно, але хоч вечорами я й писав вірші про

любов, де романтичні чайки скиглили за образом коханої, а холодні грози вривалися в вікна, аби розбудити милу думкою про коханця, але в любов я поважно не вірив. Ось вам живий приклад книжної уяви, книжного життя, коли літери й історії заповнюють собою вже й реальність! Добре, що потім мені вдалося позбутися цієї хвороби, так, хвороби, бо не можна ж жити у вигаданому світі замість того, щоб жити й насолоджуватися найбільшою Історією – самим життям! Я справді радий, втішений з того, що тоді на моєму шляху трапилося таке прекрасне, хоч і неймовірно сумне, навіть трагічне кохання. Воно змінило мене, дало можливість по-іншому глянути на все, а серед іншого – і на себе, дало змогу вирватися з тенетів любовних віршів і полюбити самому.

Забагато ліричних відступів у моїй розповіді, але це вже, певно, така хвороба старого професора. Вибачте... Колись тоді, приблизно у вашому віці, я йшов у своєму блазенькому пальто з помешкання, котре винаймав на околиці Ужгорода, до університету. Вже не згадаю з якою метою – чи то якась практична мала бути, чи навіть ні, адже була зима, наближалася пора іспитів, і йшов я на передекзаменаційну консультацію. Я був струнким і молодим, хоч у це й важко зараз повірити, хм, аж смішно, в руці в мене був пакунок з книжками, котрі я на зворотньому шляху мав віднести до бібліотеки, горло перев'язане шаликом, я саме тоді десь нежить підхопив; ішов я, значить, вулицею, а там така гірка перед університетом, університет в Ужгороді взагалі в найвищій точці знаходиться, і я повернув на ту вулицю, котра вигнулася вгору, як спина велетенського кита, на якому тримається земля, а було безбожно слизько, все місто замело снігом, вулиці вкрилися ожеледицею, власне, і в ті хвилини теж була хурделиця, виглядало тоді все казково, чи, може, це я вже собі потім домислив...

Боже, скільки ж часу минуло з тієї пори, а все й досі перед очима, немов живе. Ось і зараз я раптом відчув, як мені за комір залітають холодні сніжинки, а ніс в мене червоний і схожий на закоцюрблену морквину! І цей запах, Боже, цей запах!

Ледь я встиг повернути на ту вулицю, як відчув його. Ніби й нежить у мене була, і ніс страшенно замерз, а той запах так наглухо вривався в пам'ять, що, здається, і в цій аудиторії панує саме він. Ті з вас, котрі вже пережили кохання чи живуть ним, можуть мене зрозуміти,

інші ж хай не вважають мене старим нудним буркуном, котрий живе у світі власних ілюзій, колись ви мене теж зрозумієте і навіть, сподіваюся, згадаєте мої слова.

Сніг крутився в повітрі так щільно, що видно було тільки на якихось метр-два вперед. Але я вже йшов на цей запах, керований невідомою силою, мені чомусь нестерпно хотілося побачити її, цю жінку. Так, я вже був певен, що це жінка, до того ж прекрасна, неймовірно прекрасна, неймовірно! Хоч це й був всього-на-всього запах парфумів, але з першої ж секунди, найпершої миті я був абсолютно переконаний, що належати він може тільки справжній Дамі, прекрасній, втіленню жіночності, абсолютній мрії. Зрештою, ця моя переконаність мала вуха із світової романтичної літератури, із всіх тих лицарів і їхніх дам, із подвигів і любові до кінця життя, яку я переживав тільки на сторінках книжок.

Я йшов за нею назирці, на відстані двох-трьох метрів, так, щоб бачити її синій силует (синій, бо вона була в синьому пальто) і червону беретку на голові. Запах вловлювати вже не було особливої потреби, бо він розлився вулицею, як молоко, ним були просякнуті сніжинки, котрі в дивовижних піруетах падали на її пальто, ним пахли гілки дерев, котрі немов обіймали її згори, захищаючи від божевільно білого неба, ним пахла бруківка під ожеледицею і сама ожеледиця, темна й потворна будівля університету, котра виростала десь нагорі й зникала за пеленою снігу, теж пахла цим запахом, будь-яка автівка, яка заїздила на цю вулицю, миттєво ставала пахучою, як розрізане навпіл яблуко, книжки в моєму пакунку, кожна їхня сторінка, літера і навіть кома пахли нею, небо пахло нею, повітря зникло повністю, ніби його ніколи й не існувало, враз ставши тим запахом. І я йшов за ним, за цим запахом, за цим синім силуетом поміж грудневої снігової заметілі.

Чи знаєте ви що це таке – йти за жінкою?! Йти сторожко, наче гірською небезпечною стежкою, тримаючись на певній відстані, аби вона не помітила, що за нею стежать? Боятися пришвидшити крок і обігнати її, щоб потім ніяково озирнутися і заглянути їй просто в обличчя? Цілувати поглядом кожен її крок, кожен вигин її тіла, кожную волосинку, яка так невимушено виглядає з-під беретки, теплі руки, дбайливо сховані в шкіряні рукавички? Чи знаєте ви це відчуття?

Коли мимоволі боїшся, що вона зараз поверне голову й побачить тебе у всій твоїй нікчемності – з червоними вухами й носом, з пакетом книжок під рукою, зі скоцюрбленими від холоду руками в кишнях пальто, зі зляканим поглядом, з порепаними на морозі губами, з якоюсь ідіотською зачіскою, в якихось безглузких брюках, словом, тебе, у всій повноті недосконалого, непривабливого, негероїчного й неромантичного! І ти йдеш за нею й одночасно хочеш побачити її обличчя, але й смертельно боїшся цього, а тим часом уява, як мороз на склі, вже малює тобі дивовижні візерунки того, як ви разом, тримаючись за руки, йдете крізь цю заметіль, і ти з усією своєю ніжністю стискаєш її руку, аби бодай трохи зігріти, аж зненацька вона зупиняється, заплющує очі, на довгі вії її летять сніжинки, вона тягнеться до тебе губами й цілує, і хоч обличчя ваші, губи холодні, але теплішого поцілунку уявити неможливо. Ось так я йшов за нею і в голові мені крутилися такі дурнуваті мрії, я дивився на неї, забуваючи про все на світі і бажаючи, всім своїм еством прагнучи тільки одного – аби ця дорога до університету не закінчувалася ніколи, аби петляла між хурделицями, як гірська річка, і кінця-краю їй не було.

І раптом сталося неймовірне. Ви не повірите, але вона, ця жінка, це марево, видиво впала мені просто в обійми! Ні, я не перебільшую і зовсім не намагаюся ввести вас в оману, просто з того неймовірного в'язива моїх мрій мене було нахабно й різко викинуто у світ реальний, холодний, на ту вулицю, котра, якщо мені пам'ять не зраджує, називалася Кошицькою, серед зиму й мороз. Я вже казав, здається, що та вулиця стрімко підіймається догори, а було страшенно слизько, і ось моя дама, за якою я йшов, як тінь, як песик, кумедно послизнулася і за якусь мить з розгону гепнулася мені прямісінько в обійми! Ах! Якусь мить я намагався втриматися на ногах, чудернацьки вихиляючись і хапаючись руками за повітря, але все ж не втримався і врешті обоє ми опинилися на землі. Хм, до того ж вона на мені! Більшого сорому я не переживав ніколи! Той, хто йшов позаду і мріяв про лицарство й подвиги, зараз лежав на засніженій брукувці, як повалений ідол, як вигнаний з раю янгол! Думаю, що від того сорому я почервонів дужче, ніж від тріскучого морозу, весь налився червоною фарбою, до кінчиків волосся на маківці, до носів черевиків, до останніх сторінок в книжках, які розсипалися на снігу, як новорічні подарунки.

Це тривало всього кілька секунд, вона почала вовтузитися на мені і невдовзі змогла піднятися на ноги, а тоді глянула мені просто в очі й подала руку, запрошуючи піднятися. Боже, яка ганьба! Я був собі схожим на пораненого солдата, якого не добили на війні і він з соромом повертається додому: покалічений, хворий, слабкий.

Але той погляд! Погляд! Вона дивилася на мене, а я завмирав і не дихав, і немає таких слів, щоб описати її очі. Тобто є, звісно, такі слова, але вони – тільки бліда тінь тої повені, якою були її очі – карі, небесно карі, виразні, великі, добрі, як у коня й чуттеві, і раз у раз їх сповивала пелена повік, оперезаних чорними віями; вона кліпала і в ті мізерні мілісекунди, коли це відбувалося, я почувався, як в'язень, перед яким зачиняють двері його камери, з якої він вже ніколи не вийде...

Я підвівся, позбирав книжки і коли підвів голову, побачив, що вона далі стоїть поруч, дивиться на мене й ніяково, безтурботно посміхається. Раптово мені повернувся дар чути, адже весь цей час я чув тільки, як моє серце шалено вистукує всередині мене, і ось я почув, що вона говорить до мене, цей голос, він був таким, ніби й справді йшов зсередины мене, я не цілком ще міг зрозуміти що саме вона каже, мені навіть здалося, що вона говорить давньогрецькою чи шумерською, аж ні, вона казала до мене українською, просила вибачити її за такий необачний напад згори, падіння, вона кепкувала з мене! Я заледве видушив з себе якісь звуки згоди і скривився в огидній усмішці, все в мені завмерло, я почувався жахливо невпевнено, як третьокласник, і вона, здається це відчула, думаю, що з першої секунди вона усвідомила всю повноту своєї влади наді мною.

Потім щось відбулося, я був у такому, сказати б, метафізичному стані, що не до кінця розумів як розвиваються події, але ми вже йшли до університету, власне, вже підходили до нього, а вона тримала мене за лікоть і дріботіла маленькими кроками поряд зі мною. Коли ми ступили на подвір'я університету, мені здавалося, що всі навколо тільки на нас і дивляться, погляду відвести не можуть, зачаровані її красою! Параноя! А вона й далі тримала мене під руку, а я далі чувся невпевненим ідіотом, і ми зайшли до холу, ввійшли до ліфту і виявилось, що обом нам на четвертий поверх. А на цьому поверсі був тільки філфак, все! Чи могло це значити, що вона студентка? Аспірантка?

Але як я міг її не помітити раніше? Може, вона просто прийшла когось навідати?

З тих роздумів мене вирвало її волосся, вона зняла беретик і впевненим рухом, розкочуючи голову з боку в бік – ну ви ж знаєте як це роблять жінки!, – вивільнила пахучу хмару волосся, темнокаштанового з червонуватим відтінком, котре ледь прикривало їй вуха. Двері ліфту відчинилися, вона вийшла, ще раз повернулася до мене, витягла свою долоньку з рукавичок, протягнула руку й сказала: «Наталка. Мене звать Наталка. І ще раз вибачте мене за несподіваний напад». Я прошамкотів щось незрозуміле у відповідь, кашлянув і назвав своє ім'я, потис її руку (чому ж не поцілував, телепень?), вона ще раз посміхнулася і зникла в коридорі. Вже не пам'ятаю, як я тоді відмучив ту консультацію зі студентами, але вже точно, що вона була дуже короткою, бо мене тягнуло до тієї жінки з таким прекрасним іменем – Наталка! – і якнайшвидше хотілося вибігти з цієї аудиторії, бігти коридором, відчиняючи кожні двері й жадібно вдивлятися у всі кабінети, намагаючись знайти її очі. Зрештою, так я й зробив. До самісінького вечора я блукав тим філфаком, ніби безтурботно прогулюючись, і вдивлявся у всі вікна, шпарки в дверях, зайшов навіть до жіночого туалету в надії, що вона там. Але її ніде вже не було. Вечоріло, коридори спорожніли і з'явилися старі прибиральниці і я був останнім, хто того дня покинув університет. Її не було ніде.

З того часу я почав ходити в університет постійно, а не тільки згідно свого робочого розкладу. Я швендяв коридорами філфаку, забігав до кав'ярні, нервово приглядався вглиб все того ж жіночого туалету, коли хтось відчиняв туди двері і входив чи виходив, я зненацька на перервах заходив у студентські аудиторії і напружено її виглядав, навідувався в кабінети колег із інших кафедр, бавлячись якоюсь дурнуватою розмовою, але її більше ніде не було. Дійшло до того, що я почав приходити до університету навіть в неділю, коли якісь пари чи консультацію мали студенти заочної форми навчання. Тоді мені теж не щасливилося її знайти.

Все змінилося за місяць, вже після різдвяних свят. Була середина січня, перший день нового семестру, я ввійшов у незвично залюднений коридор факультету, швидким кроком йшов до кафедри, раз у раз відповідаючи на привітання, і вже біля самих дверей мій погляд

вихопив сине пальто серед натовпу. Сумнівів не було жодних – це була вона, Наталка, її силует, її коротенька зачіска, її хода. Я мільйони разів за той місяць уявляв собі хвилину, коли її побачу, розігрував сотні ситуацій, підбирав слова, жести, але знову оторопів, немов окропом облитий чи в кригу закутий, не знаючи що робити. А її силует танув і танув в глибині тьмяного коридору, наче остання надія, я вхопився за нього поглядом, як моряк, котрий по місяцях блукань бачить перед собою смужку землі, і побіг.

Мені вдалося наздогнати її щойно перед дверима однієї з кафедр. З усього розгону я врився рукою в її плече, зупиняючи, повернув до себе – і ні, не поцілував, такого нахабства я собі навіть уявити не міг, а просто запитав повним розпачу і щастя голосом: «Наталка?». Мені здалося, що вона навіть зраділа, побачивши мене.

Після другої пари, сидячи з нею в студентській кав'ярні, ми вже мило розмовляли, а від моєї невпевненості, схоже, і слід загубився. Виявилося, що вона викладає на нашому факультеті, її запросили прочитати курс лекцій, і вона пропрацює тут цей семестр. Я навіть здивувався, бо думав, що вона студентка. Хм! У кожному разі, наступного вечора ми домовилися повечеряти разом. Коли вона виходила з кав'ярні, то, прощаючись, поцілувала мене в щоку. Я прийшов додому і за вечір написав п'ятнадцять віршів про любов, але зранку всі спалив, навіть не перечитуючи. Я прагнув справжнього кохання, а не якоїсь там літератури!

Вперше ми переспали вже на порозі лютого. Вона прийшла до мене глянути на книжки, але вже в коридорі почала мене цілувати, а до спальні ми дісталися вже коханцями. Тоді, тої першої нашої ночі, коли ми лежали в темряві й курили, а вона раптом попросила принести їй склянку води, я зрозумів, що та загадка, котра не давала мені спокою, загадка її погляду, незрозумілого й печального, як середньовічна музика, ніколи мені не відкриється. Я гнав від себе цю думку, але вона розросталася в мені кущами й деревами, цілий ліс суму виріс в мені, заки я дивився їй в очі. Ми кохалися палко, ніби переслідувані небезпекою й вогнем, ніби продиралися крізь хащі в надії вийти на вільний простір, і в мить, коли двері до світла відчинилися перед нами, вона обіймала мене.

Моє життя змінилося повністю. Мене перестали бачити в бібліоте-

ці, до університету я приходи тільки з метою зайвий раз побачитися з Наталкою, пари проводив розсіяно й майже нікого не слухав, весь час натомість уявляючи собі вечір, коли я знову можу її роздягнути і вона дихатиме мені біля вуха.

Передсвітанковий час після сексу ми проводили переважно в розмовах: вона розповідала переважно про своє минуле, а я – зрештою теж, тільки про своє. Ми ділилися своїм минулим і всім пережитим, наче скибкою хліба. А потім спліталися в обіймах і втомлено засинали. Тоді, в одну з таких ночей, я й довідався, що вона одружена.

Мало того, що вона виявилася старшою від мене років на вісімдесят, що у неї в її рідному місті є син, котрий зараз залишився з бабусяю і вже ходить до школи, мало того, що вона соромилася наших стосунків і понад усе намагалася приховати їх від колег, котрі, як вона вважала, кепкували б з неї, відпускали непристойні жарти; мало мені всього цього, а тут ще контрольний постріл у голову – вона одружена, не просто була одружена чи розлучена, а вона досі одружена, в неї є чоловік, який, щоправда, пішов від неї, але все ж вона вірить, що він повернеться, бо любить її. А значить – і вона любить його.

Мене бентежила ця ситуація, мушу визнати. Але так вже влаштована людина, що їй щоразу хочеться більшого – спочатку я мріяв тільки про те, щоб вона глянула на мене, потім хотів, щоб тримала мене за руку, далі невгамовно чекав поцілунку, уявляв собі її під собою, як річку, розгорнуту, як карта чи ковдра, а ось зараз мені вже хотілося більшого, навіть не важливо що це – діти, одруження, її любов, мені хотілося більшого і краю цьому не видно було.

Натомість вона жодного разу не сказала, що любить мене, постійно тільки повторюючи, що наш роман безперспективний і разом ми ніколи не будемо, в силу хоча би віку, місця проживання, її сім'ї, колег і такого іншого, сім міхів гречаної вовни вона наплела, переконуючи мене в тому, що попереду нічого нас не чекає.

Я її аргументами, до своєї честі, не надто переймався. Так минув ще якийсь час, всього місяць, надворі вже був березень, весна вступала у свої права, і любові в мені більшало, а вона щоночі клала на мене на ногу під час сну і тримала за руку. Так могло би тривати цілісіньку вічність, але наше щастя було перервано, а нас самих вигнано з раю...

Добре пам'ятаю останню ніч з нею. Її погляд горів, як знавіснілі очі фанатика, мокре від поту волосся липло на чоло й очі, вона цілувала мене, ледь не кусаючи, вигиналася, як лоза, була для мене світлом і темрявою, пожежею і водоспадом. У мови існує таке чудове слово – відданість. Так ось, вона була відданою тої ночі. Взагалі, мова закоханих – закрита система, де слова означають то більше, ніж мусіли б, а то й зовсім змінюють значення, витворюючи якусь дивну суміш звуків і смислу, скажімо, я називав її найдурнішими прізвиськами, притягував за вуха здрібнілі слівця і епітети, і вона була моєю мовою, котра жила в мені і яку розумів тільки я. Такою була та ніч.

Наступного дня перед полуднем, коли я причовгав до університету, мені сказали, що Наталку збила автівка на перехресті в центрі міста. Я помчався до лікарні, як ошалілий увірвався до палати, цілував їй очі, а вона тільки попросила подзвонити її чоловікові і піти. Більшого знуцання годі вигадати. Я виконав її прохання.

Наступного дня медсестра в лікарняній реєстрації повідомила, що Наталку забрав чоловік і вони поїхали. Я повернувся додому і гарячково почав шукати її речі, але, як це не дивно, по ній не залишилося й сліду – ані зубної щітки, ані книжки чи хоч би трусиків. Залишився запах. І ще – коли я заплющую очі, я можу побачити її погляд.

Ех, ось така дурна, банальна й нецікава історія, я ж вас попереджав.

– А можна питання? – раптом піднеслася вгору рука в аудиторії.

– Прошу. – відповів я, стримуючи клубок у горлі.

– Олексію Варфоломійовичу, а ви ще коли бачили ту жінку?

– Ні. Жодного разу. Ні.

– Але ж ви любите її досі, правда?!

– Хм, у моєму віці це вже дивно звучить... Мені ж вісімдесят чотири... Але так, я люблю її..

– А ви.....

– Все, досить, ми вже й так занадто пустилися берега. Вже немає часу. Запишіть тему: «Кларнетизм раннього періоду творчості Тичини».

ЖІНКА З ПІСКУ

Піщана коса глибоко врізається в море, загинається, ніби дзьоб величезного птаха, і зникає, тонути між небом і водою, котрі десь далеко-далеко сходяться в одну хвилясту й танучу лінію.

Прохолодний вітер шмагає землю своїми поривами, кидає на неї розбурхані хвилі, жене пісок цілою стіною, хилить дерева, а подекуди й взагалі вириває їх із-землі, котру й землею важко назвати, радше піщаною масою, в котрій міцно переплелися сотні корінь, ось вони-то й втримують дерева, ці зв'язані між собою на цілому острові коріння дерев. І якби налетів якоїсь гігантської сили смерч, то зміг би ці дерева вирвати із землі, але тільки разом – боюзно навіть уявити ту картину: темне, зашторене хмарами, небо, потужний вітер, море, холодне й грізне, і ось в небо відривається цілий ліс площею в кілька десятків гектарів, і видно лишень як в небі зникає велетенська чорна пляма, а якщо придивитись, то розумієш, що це не клубок змії, а всього-на-всього переплетені коріння цілого лісу, який летить увись, як у казці чи на картинах Шагала.

Острів Собешеве важко назвати островом. Розташований в межах міста Гданська, якихось п'ятнадцять кілометрів від центру, він простягається на 12 кілометрів вздовж і 3 кілометри впоперек. Із одного боку Собешеве відділено від континенту Мертвою Віслою – старим руслом річки, щоправда, й досі повноводим, хоч і без стрімкої течії, з іншого притокою Вісли, спеціально виритою наприкінці позаминулого століття і, нарешті, вся північна сторона острова омивається Балтійським морем.

Напевно, цей острів є своєрідним раєм для відпочиваючих і туристів – тут тихо, негамірно, весь острів (за винятком пляжів) вкритий хвойними лісами, а до Гданська, його культури, порту і аеропорту всього тридцять хвилин міським автобусом. На тутешньому узбережжі значно менше людей, ніж на Гданському й Сопотському, значно чистіше, немає клубів і дискотек. Натомість можна домовитися з місцевими рибалками і якогось дня вийти з ними в море по рибу, або блукати лісом: острів до всього іншого є ще й великим заповідником птахів.

У маленьких барах можна випити холодного пива й замовити смажену рибу, котру тільки вранці виловили неподалік. У старих жінок із порепаними руками можна купити сливи й вишні, груші, банани, огірки з городу, кавуни, апельсини й яблука. По дорозі додому можна зайти на печеню до іншого бару, випити там ще пива, подивитися якийсь футбольний матч з сімдесятих років – господар колекціонує найкращі битви в історії футболу.

Молодий письменник приїхав сюди в пошуках натхнення й плідної праці. Йому йшлося насамперед про спокій і прислухання до самого себе, до того вулкану, який чомусь затих в його душі кілька місяців тому. На острові Собешеве все це могло стати реальністю. Молодий письменник зняв собі маленький будиночок-прибудову до основної хати, в якій мешкав хазяїн. На свій тиждень він отримав кімнату з двома ліжками (застелене білизною тільки одне), стіл і два стільці, зелену в помаранчеві квадратики скатертину на ньому, шафу для одягу з шістьма вішаками в ній, невеличкий комод, на якому стояв телевізор (показує шість каналів), настільну лампу старосвітського стилю (зроблено в Китаї), коридорчик, туалет із душовою кабіною й кухню (п'ять стільців, умивальник, газова плитка й балон газу біля неї, електричний чайник, однокамерний холодильник, набір посуду і попільничка).

Минав третій день перебування письменника на острові. Назвати цю поїздку відпочинком не можна, оскільки молодий чоловік вдався до неї саме для того, аби почати працювати, віднайти бажання – і вміння, вміння! – працювати. Якщо не писати нові оповідання чи повісті, то хоча б редагувати старі, якщо не почати нову книжку, то хоча б обдумати її композицію. Однак в голову нічого не лізло. Перший

день він провів перед монітором, але все одно результат попередній – нуль. Цього разу, знаючи себе, він спеціально вибрав помешкання без інтернету, аби той не заважав і не відволікав його. Але в кінці – нуль. Гаразд, думав він собі, не можна ось так спробувати вкрати собі енергію, треба зжитися з островом, послухати море, вжитися в ліс, стати його листям, ні, хвоєю, гілочками, краплями води, комарем, горою, дорогою, пером птаха, його оком, нічним небом. Цілу ніч не згасала лампа на його столі, і самотнє вікно світилося на цілому узбережжі, ніби розпачливий зойк поразки.

Наступного дня молодий письменник вийшов на вулицю, купив свіжих овочів, яєць, хліба й молока, повернувся, заварив собі міцного чаю, приготував сніданок, прийняв душ, зібрав необхідні речі й пішов на пляж. Плавав, пірнав і засмагав на сонці дві години, а потім гуляв лісом, наштотхнувся на якусь турецьку забігайлівку, з'їв кебаб з рисом і капустою, потому повернувся до моря, плавав, а надвечір фотографував червоне, як жовток яйця, сонце, птахів і темну лінію лісу. Повернувся додому, ввімкнув лептоп, відкрив текстовий файл і нерухомо просидів перед ним до півночі.

Письменник впав у якусь дивну дрімоту наступного ранку. Він ходив островом, але нічого не помічав, плавав у морі, але не зауважував, що всього три хвилини, їв, але настільки відсторонено, що з'їв два кілограми груш, котрі купив напередодні. Думки його були десь далеко, але це, однак, аж ніяк не вщувало творчих успіхів чи – нарешті – писання, а всього лише якусь дитячу розгубленість і цілковиту невпевненість у собі, крах надій на чарівний острів, на його силу і таємничість.

Вечоріло, коли він сидів на березі моря і невидячим оком вдивлявся в криваву смужку горизонту. Вітер все посилювався, бризкав йому в обличчя водою, сипав цілими пригорщами піску – наближався шторм, ставало небезпечно залишатися на березі. Молодий письменник байдуже почав збирати речі в свій рюкзак, намацував десь у піску свою пачку сигарет і запальничку, аж раптом намацав якийсь твердий предмет. Він підніс його собі перед очі і побачив, що це мобільний телефон. Не його мобільний телефон, чужий. Вимкнений.

Молодий письменник роздивився знахідку уважніше й спробував увімкнути. Не вдалося. Напевно, розряджена батарея. Хвильку по-

вагавшись, письменник все ж заховав телефон у кишеню і швидко пішов до свого будинку – погода не на жарт стала грізною.

Молодий письменник відчинив вікно у своїй кімнаті навстіж – нехай гроза не дає йому спокою, бентежить і лякає душу, будить її, зрештою. Десь перед північчю гроза минула, вітер стих, і письменник зачинив вікно. Влігся в ліжку, заплющив очі, і спробував заснути. Але щось не давало йому спокою. Гроза? Ні. Творча імпотенція? Теж ні. Але що ж в такому разі?

Майже до ранку крутилося в ліжку молоде і засмагле тіло, а заснути так і не змогло. Тільки коли почали проводити перші репетиції співу птахи, молодий письменник аж підскочив у ліжку: очі палали, руки тремтіли, а волосся нагадувало стерню.

Аякже! Телефон! Знахідка! Ось що подарував мені острів! Але чому ж він не вмикається? Сіла батарея? Ага, ясно. Чий же це телефон?

Жінки? Невже жінки? Але може бути й чоловіка чи навіть – радше чоловіка: чорний сталевий корпус, невігадливий дизайн, функціональна зручність. Але це дуже популярна модель, дешева й досить якісна, тому важко визначити стать власника. Так жінки чи чоловіка? В кожному разі – всередині телефону загадка і сюжет для нового оповідання, новели чи – дай, Боже! – навіть роману. Якщо уявити, що цей телефон належить чоловікові, морякові з далеких країв, якого викинуло на цей острів після корабельної катастрофи, він вийшов на сушу і спробував комусь подзвонити, але телефон не працював, він спересердя кинув його на землю і пішов вперед, у майбутнє. Ні, це казка, а не історія. А, може, це телефон прекрасної молодої жінки, яку ревнивий чоловік покинув на пляжі, а вона викинула зі злості свій телефон, аби він її ніколи більше не знайшов. Хоча це теж якась казка, хоч і більш вірогідна. Може це якийсь місцевий школяр загубив телефон, граючись у футбол із однолітками? Або – що найпереконливіше, бо таке вже наше життя – це телефон тої злої продавчині з продуктового магазину, яка кричить і лається, а часом навіть кидає помідорами або касовим апаратом в покупця.

Однак саме ця таємниця, котра жила всередині телефону, робила його по-магічному важливим і доленосним в очах молодого письменника. Хай би там що, але якась історія за цим телефоном стояла, залишилося тільки знайти власника і вислухати оповідь. Ранок набирав

обертів, а письменник вже й забув про сон – він у змиг ока перевдягнувся, сьорбнув чаю і побіг на автобусну зупинку – їхати в Гданськ, купувати зарядний пристрій, вмикати телефон і мчатися, наче ракета мчатися назустріч долі, пригодам, небезпеці чи щастю, назустріч життю.

За годину, коли телефон було успішно заряджено і увімкнено, письменник стояв посеред Старого Міста в Гданську і розгублено дивився на голубів, які сновигали бруківкою у пошуках крихт хліба чи печива. Розгубленість молодого людини можна пояснити тим, що хоч телефон і був увімкнений, але жодної розгадки чи бодай нової ланки пригод не відкрив: банк есемесок порожній, банк фотографій порожній, зрештою, як і банк контактів. Телефон був повністю порожнім, на екранчику лише висвітлювався напис мережі – «Плюс», але грошей на рахунку не було. Добре, що хоч картка є в телефоні, думав молодий письменник, це значить, що не я шукатиму, а мене знайдуть, бо телефон не випадково загублений, а спеціально кимось залишений і мені залишається тільки терпляче чекати на дзвінок.

Аж до вечора письменник не розлучався з телефоном – ба більше того: тримав його постійно в руці, аби – не дай Боже! – не прогавити той доленосний дзвінок, який, сподівався, мав от-от пролунати.

Надвечір погода зіпсувалася: шумів вітер, стало нестерпно, як на липень, зимно, дощ стіною зливався на землю, голосно гамселив по даху і шибках у вікнах. Письменник сидів у своїй кімнатці за столом при маленькій лампі, читав якусь книжку, не випускаючи телефон із рук. І раптом пролунав дзвінок.

– Ало! – тремтячим голосом проказав молодий письменник у слухавку.

– Телефон у вас, це добре. – Відповів йому ніжний і солодкий, як груша, жіночий голос.

– Ааааа, хто це? – письменник трохи приходив до тями.

– Мене звуть Єва. У вас мій телефон. Чи могла б я його забрати?

– Так, звісно, пані Єво. Коли вам тільки зручно, я одразу його віддам, я навіть зарядний пристрій купив, його теж вам віддам. Ви тільки нічого не подумайте лихого, я ваш телефон знайшов на пляжі...

– Я знаю, я його там спеціально для вас залишила.

– Для мене??! – письменник аж похолов від страху.

- Так, для вас. То ви кажете, що могу забрати його будь-коли?
- Так, пані Єво, звісно, це ж ваш телефон.
- Тоді я незабаром буду.
- В такий дощ? Гаразд, моя адреса – Надвіслянська вісімд...
- Я знаю де ви зупинилися. До скорої зустрічі. – відповіла жінка і в слухавці залунали короткі гудки.

Молодий письменник не знав що йому робити. Вийти назустріч дамі? Але куди, в який бік? Зачинитися? Може, його хочуть вбити і розрізати на шматки? Телефон йому підкинули спеціально, у цієї жінки має бути спільник, сама б вона не наважилася в таку ніч йти островом до незнайомого чоловіка. Незнайомого? Та вони чи вона, виходить, все про нього знають. Ну, не все, але хоча б адресу знають. Та й імені його вона не спиталася, а він не представився з переляку й розгубленості.

Хай там як, а це вже справжні емоції, справжня пригода, думав молодий чоловік. Він кинувся прибирати в себе в кімнаті. Насамперед прибрав із стола стос книжок, качани з яблук, кісточки зі слив, тарілку з залишками бутерброду і горнятко з вже холодним чаєм. Далі пірнув під ліжку, вигріб звідти шкарпетки, недопалки і дохлу, вже й засушену, мишу. З ліжка прибрав мокрий рушник, плавки, фотоапарат, пасок до джинсів, емпетри-плеєр, флешку і нетбук. Все розклав на свої місця, а сміття виніс до кошика в кухні. Зайшов до ванни, почистив зуби, бризнув на себе дезодорантом, причесався і повернувся до своєї кімнати.

Дощ безбожно стукав по даху, ринвах, віконних шибках і підвіконнику, крім цього барабанного бою не було чути нічого. Темінь стояла така, що хоч в око стрель, хоч в друге – все одно нічого не видно. В якусь мить молодому письменнику стало моторошно. До нього йде невідома жінка з невідомою метою, він на острові, на морі – шторм, раз у раз небо розриває блискавкою і тоді видно понуру картину найближчого ландшафту – темний, аж чорний ліс на невеличкому пагорбі, довгі дерева, котрі хитаються сюди-туди обабіч порожньої дороги і величезні краплі, цілі грона дощу.

Письменник вимкнув свою лампу – зрозумів, що з вулиці його видно, а натомість він перед собою нічого не бачить. У суцільній темряві просидів сорок хвилин, дощ і вітер не вгвали. Здавалося, що

молодий чоловік зрісся з темрявою й дощем, навіть не рухався, весь завмер у очікуванні, зачаївся, як звір, навіть дихання його не було чути. І коли перед вікном у світлі удару блискавки він побачив темний контур постаті у чорному плащі аж до землі, весь він виструнчився, водномить шарпнувся догори, як відпущена пружина, і важко видихнув повітря – постать здалася йому настільки зловіщою, темною, грізною, як сама смерть, як цей таємничий острів, як холодне тіло покійника.

Минуло дві хвилини, але ніщо не вказувало на те, що біля хати хтось є. Письменник вже, було, подумав, що все це йому наверзлося, що він на хвильку задрімав і його розбудив грім з блискавкою, обірвавши жахливий сон. Він встиг віддихатися, заспокоїтися і знову всістися на своє ліжко, коли у вікно постукали. Спочатку молодий письменник подумав, що це дощ, але за кілька секунд почувся вже впевненіший стук у шибу. Він побіг до дверей і відчинив їх, зі стіни дощу і темряви вийшла чорна постать, прошмигнула в двері. Молодий письменник зі здивування відпустив клямку дверей, а вітер одразу ж голосно гримнув ними.

– Дякую, що впустив... – поплив кімнатою медовий жіночий голос.

Письменник ніби зі сну збудився від цього голосу, аж вистрибнув із цього заціпеніння і хотів увімкнути лампу, аби впустити в кімнату хоч трохи світла. Його руку в темряві перехопила рука жінки – холодна й мокра. «Не треба світла», – сказала вона і потягнулася до нього губами.

Її губи були холодними, але м'якими й приємними, з чола й волосся її скрапувала вода, але це не заважало молодому письменнику цілуватися з нею, забуватися в ній, ніби у мареві, зникати посеред цієї ночі на острові, ніби в тумані, повільно гасити останні відблиски своєї свідомості і віддаватися інстинктам, рукам і рухам, сконцентруватися всьому в губах, пити з її губ вологу і затишок, всмоктувати в себе її запах. Молодий письменник повільно розстебнув гудзики на її плащі, зняв його, а під ним нічого не було, тільки голе тіло, котре у темряві віддавало якимось місячним блиском, і він цьому навіть не здивувався, тільки пестив її груди, проводив рукою звабному вигину спини над дупою, тонував губами у густих зарослях навколо її лона і

вдихав, і вдихав її запах, і ліг з нею в ліжку, і тривало це цілу вічність, і тільки світло блискавки виривало з темряви її загадкове обличчя, обрамлене чорним і густим волоссям, і вона стогнала, і стогони її тонули в небі й вітрі, а він тільки одного-одного хотів: зігріти її, зігріти, зігріти її, зігріти її...

Зранку його збудило яскраве сонячне світло, котре хоч і плуталось між фіранками на вікні, але все ж пекло і драгувало тіло. Молодий письменник розплющив очі і якийсь час дивився в стелю, намагаючись дати лад своїм думкам і спогадам. Біля нього в ліжку нікого не було. Сонце розпікало кімнату, надворі весело щебетали птахи, стрибаючи гілками дерев, шукали щось кури в калюжах, а він все лежав і не міг зрозуміти чи ніч існувала насправді – з грозою, блискавками й жінкою в чорному плащі і медовим голосом?

Молодий письменник підвівся на ліжку, обвів поглядом кімнату, зиркнув у вікно. Так, гроза була точно, тому стільки поламаних гілок і калюж надворі. Але чи була жінка?

У кімнаті було прибрано, ніщо не вказувало на присутність тут останнім часом сторонньої особи. Хіба те, що чоловік був зовсім голий, його джинси, футболка й труси висіли акуратно складені на спинці стільця. Саме акуратно складені речі (бо коли він щось складав акуратно?!) й переконали його в тому, що та медова жінка таки була справжньою, і її тіло, і її губи, і її мокре волосся, в котрому заплуталися піщинки, які потім хрустіли йому на зубах і, здається, навіть тепер він відчуває ці піщинки в роті.

Письменник одягнувся, запалив цигарку і саме збирався йти на кухню, коли на телевізорі побачив маленький шматочок паперу, якого раніше там не було. «Не шукай мене, я сама тебе знайду. Єва». – дрібним акуратним почерком було написано на ньому.

Значить, вона була. Значить, йому не наснилося. Жінка, котра пахне медом і має довге волосся кольору воронячого крила. Як це волосся танцювало на її грудях! Нашвидкуруч поснідавши, письменник побіг на пляж. Море зміло з нього той казковий нічний сон, залишивши тільки маленькі краплі замріяності і великі, пахучі виноградні грона чекання на жінку.

Він пробув на пляжі аж до вечора, раз у раз гарячково повертаючись і вдивляючись у людські обличчя: бо раз вона все про нього

знає, то, значить, стежить за ним, ходить за ним назирці, зауважує кожен його крок і порух. Але нікого подібного він не бачив. Було багато жінок з темним волоссям і замисленим виразом обличчя, зрештою, він і не впізнав би її зараз, бо вночі не розгледів її лиця, тільки плавні контури, тільки запам'ятав її стогони, її медовий запах. Вдень серед натовпу відпочиваючих важко було впізнати чийсь запах, чи, тим паче, чийсь замисленість.

Із наближенням вечора люди поволі почали розходитися, а він побрів додому безлюдним пляжем. Призахідне сонце золотило хвилі, теплий простір неба повільно змінював кольори від помаранчевого до червоного, птахи в лісі співали своїх сумних пісень, а молодий письменник брів порожнім пляжем у напрямку свого дому. І тоді там, на обрії, де сходиться лінія піску, води й неба, він побачив білу пляму. З кожним кроком вона все збільшувалася й збільшувалася. Контур її набував окресленості і молодий чоловік зрозумів, що назустріч йому, прямісінько з сонця й піску йде жінка з довгим волоссям, у кольоровій спідниці нижче колін, і сонце настільки било в очі, що здавалося, ніби це вона вся світиться й горить.

– Привіт, не очікував мене тут побачити?

– Привіт, Єво. Куди ти зникла зранку?

– Я зникла ще вночі, дурнику.

– Як ти мене тут знайшла?

– Бо я йшла на твій запах.

– А я на твій.

– Єво, а хто ти? Розкажи мені хоч щось про себе.

– Не треба тобі нічого знати, адже все й так прекрасно, – промовила жінка і втягнула його у пристрасне коло своїх обіймів.

Молодий письменник тільки встиг помітити, що вона принаймні років на десять старша за нього, що в неї чорні очі й пухкі червоні губи, а шкіра в неї така засмагла, ніби вона щодня лежить прямісінько на сонці, на планеті Сонце. Губи їхні злилися в поцілунку, руки чоловіка поповзли тілом жінки, а тіло її знову було мокрим і чомусь прохолодним, ніби вона щойно вийшла з моря, як тоді вийшла зі стіни дощу, і пахне вона пелюстками чаю, і медом, і свіжим гарячим хлібом, і нецідженим молоком. І вони лягли в пісок. І кохалися, а море накочувало на їхні тіла теплі хвилі, і її стогони тонули в шумі води, танули

в небі, де догорало сонце, і її біла спідниця в кольорових квітах повільно ковзала його бедрами, а її засмагле й спрагле, майже циганське тіло танцювало на ньому якийсь швидкий і правічний танець, і ніби лилася пісня, меланхолійна й тужлива, і пахло яблуками й медом, і жінка пішла, розтанула серед піску і хвиль у променях згасаючого сонця, залишивши йому тільки свій запах і кілька піщинок у роті.

Наступного дня вона не прийшла. Весь день письменник провештався островом, майже цілу ніч не стулив повік, але загадкової жінки так і не було.

А вже через день він мав виїздити додому. І важко сказати, що саме йому так пекло всередині – бо не міг же він в неї закохатися, він навіть не знав, чи Єва – її справжнє ім'я, але загадка, котру носила в собі ця жінка, старша від нього на десять років, яка віддавалася йому самозабутньо і без пояснень, саме загадка, таємниця прикувала всі його думки до неї.

Минав останній день його побуту на острові. Молодий письменник не міг знайти собі місця, блукав пляжами й вулицями, шукав очима ту загадкову жінку, намагався вловити її запах. Але прийшла ніч, а Єви все не було. Чоловік спакував свої речі до валізи, погасив лампу й ліг в ліжку. Він знав, що не зможе заснути, що чекатиме на неї весь час.

По третій ночі у шибку йому хтось тихенько постукав. Він побіг відчиняти двері, і цього разу йому здалося, що жінка зійшла до нього просто з місяця – ніч стояла ясна місячна, терпка і тепла. Вона поцілувала його і він відчув, що вся вона мокра й холодна, а у волоссі й на шкірі в неї піщинки, і він грів її, і вони кохалися ніжно, як ніколи до того, і дихання її теплішало, і темна кімната в дерев'яному будиночку на острові наповнювалася пахощами жінки – меду й яблук, достиглих груш і абрикосів, моря і сонця, і лилася над ними пісня, і він поклявся не засинати ніколи, не відпустити, не втратити її цього разу, а вона вигиналася на ньому й гладила його, і стала вона гарячою, і волосся її затулило йому весь світ, а вона цілувала його, і вся напружувалася, вигиналася і стогнала, і темні яблука її грудей терлися об нього, і він хотів розчинитися в цьому блаженстві, у цьому темному сляві, у цій загадковій жінці.

Зранку він прокинувся у ліжку сам. На телевізорі знову знайшов

записку: «Не хвилюйся, я знайду тебе». Спокійно забрав свою валізу, попрощався з господарем, і поїхав додому. Він чекав її щодня.

З того часу минуло багато років, письменник написав багато книжок, став відомим, але жінки, котру він чекав весь цей час, все не було. Щороку він їздив на той острів і поселявся в тому самому будинку, але все намарно, жінка більше не приходила до нього. Коли йому перевалило за шістдесят, він викупив той будинок і поселився там. Щовечора він сидів на веранді, дивлячись як тоне сонце у водах моря, а потім всю ніч сидів перед вікном у своїй кімнаті, вдивляючись у темряву, з котрої мала прийти його жінка.

Іноді, коли над островом панує особливо сильний шторм, старому письменникові здається, що на зубах йому поскрипує пісок, але то тільки вітер прокрадається у щілини дерев'яного будинку; іноді йому здається, що він відчуває запах меду поблизу, чує сумну й тривожну пісню, і коли блискавка роздирає темнюче небо світлом, він все вдивляється згасаючими очима в темряву, з котрої прийде до нього його пахуча жінка. Він знає, що колись вона обов'язково прийде.

2010, острів Собєшево

КІЛЕР

Я – кілер. Це не означає, що так було завжди. Кілером, звісно, я став, а не народився. Це поетами народжуються, а кілерами і прозаїками стають. Напевно, коли мене упіймають, всілякі психологи та інша братія намагатимуться відкопати в моїй душі, в моєму минулому щось таке, з чого виросло моє бажання вбивати. Але воно ніколи не виростало, воно просто з'явилося.

Я вбивав і вбиваю не для задоволення, а з потреби, з необхідності. Вперше це сталося не так давно, всього вісім років тому. Тоді мені було шістнадцять. Тоді я був просто вбивцею, бо вбивав тільки тих, кого хотів. Потім, коли вже мав визначитися з фахом, роботою й таким іншим, то вирішив, що нічого краще робити я не вмію, робота мені подобається, вона неодноманітна, цікава, непогано оплачувана, і – головне – не вимагає від мене працювати з восьмої до шостої. Все простіше: вбив – і вільний.

Пам'ятаю першу жертву. Це був чоловік років тридцяти п'яти, охайно вдягнений, з м'якими рисами обличчя, із залишками русявого волосся на майже лисій голові, спортивної статури, метр вісімдесят зросту. Думаю, він навіть був непоганою людиною. Зрештою, мене це не цікавило. Я вбивав і вбиваю не за моральними критеріями. Зовсім. Я вбиваю тих, хто стає мені на шляху.

Жив я з батьками на розі вулиць Петлюри і Вернадського, у п'ятиповерховому будинку на третьому поверсі, квартира 47. Сім'я моя була цілком звичайною, нічим не відрізнялася від інших: батько – бух-

галтер, мати – вчителька, запої батька і безкінечні материні розмови по телефону, святкові речі на Пасху і обов'язкові походи на похорони родичів, сусідів і колег по роботі всією сім'єю, бо так годиться. У мене була окрема кімната і я намагався перетинатися з батьками якомога рідше, так, для підтримки миру.

На сходовій клітці, крім нашої, була ще одна квартира. Там жила пані Люба зі своїм чоловіком, котрого застати вдома було майже неможливо, у нього була якась дивна робота і він весь час подорожував, ну, тобто був у далеких відрядженнях. Я розповідаю це тільки тому, що цей факт – чи не найважливіший для всієї моєї оповіді.

Я вже вчився на першому курсі університету, інженерно-технічний факультет, всі діла, мав бути програмістом у майбутньому. До речі, попри всі свої заморочки, університет я таки закінчив і справді можу працювати програмістом, якщо захочу. Але я не хочу, бо я – кілер.

Вперше я вбив банально. Так може вбити будь-хто, потрібна тільки сила волі і мужність. Той чоловік, якого я вже описав, мав ім'я Микола, і час від часу навідувався до пані Люби. Приходив десь о шостій вечора і перед одинадцятью зникав. Я не можу точно сказати чим вони там займалися, але, думаю, не віники плели і не рушники вишивали. Мої сумніви підживлював ще й той факт, що приходив Микола тільки тоді, коли чоловіка пані Люби не було. Не знаю чому, але я почав ревнувати. Років з дванадцяти мені подобалася пані Люба, зрештою, як і більшість жінок у нашому під'їзді, будинку, мікрорайоні. У кожній жінці було щось неймовірно викаюче, сексуальне, прекрасне. З багатьма з них я провів незабутні хвилини у мріях. Я прокидався і засинав з думкою про те, як котрась з них тихо підходить до мене на вулиці, тицяє в руку папірець, на якому записані час і місце. Я приходжу туди і вона починає роздягатися: повільно, але нітрохи не соромлячись, весь час дивиться на мене і, оголюючи одну за одною частини свого прекрасного, сніжно-білого пухкого тіла, щоразу питається: «Тобі ж подобається, правда?». А потім вказівним пальчиком підкликає мене до себе й кладе мою руку собі на груди, стискає мою долонею свої пиптики, притискається до мене, опускається на коліна й починає розстебувати пасок, дивлячись на мене. Я уявляв собі таке щодня.

Але минав час і більшість жінок припинили мене цікавити, щоразу зустрічаючи їх в сусідньому парку, магазині чи на вулиці, я помічав все нові й нові їхні вади: дурнувату зачіску, затовсті стегна, джинси з блискітками. Мовчу про зморшки і порепану шкіру долонь. Парадоксальна річ, яку я тоді з подивом для себе відкрив: дорослішаючи, мені все більше подобаються молоді дівчата. Словом, у свої шістнадцять я вже пережив уявні романи з половиною жінок нашого міста і знову почав заглядатися на своїх ровесниць, а що вчився я вже в університеті, то вчашав до гуртожитків і раз у раз й мені перепадали якісь крихти з всесвітнього царського столу розпусти і задоволення.

Проте пані Люба належала до тих, хто не давав спокою моїй уяві. Я постійно приглядався до неї, намагався непомітно торкнутися, а коли вона заходила до нас позичити сіль чи якусь дрібницю, я неодмінно мав з'явитися їй перед очі в самих джинсах чи – навпаки – тільки в футболці й трусах. Я намагався, щоб це виглядало невимушено, але щоразу пантрував за її поглядом: а чи зверне вона на мене увагу, чи зблиснуть її очі, чи почервоніє вона? Мені здавалося, що все це відбувалося, хоча потім, коли в нас з нею вже були стосунки, я так жодного разу і не дозволив собі запитати про це в неї.

Новий, грандіозний поштовх зацікавлення нею трапився якось в під'їзді. Знизу в нас висять поштові скриньки, я саме забирав з нашої квитанції і муніципальну газету, коли до під'їзду ввійшла пані Люба й швидким кроком пішла нагору. Я забрав пошту, закрив скриньку і поплентався й собі нагору. На прольоті перед нашим поверхом очам моїм відкрилася картина, гідна пензля найкращих художників – пані Люба стояла навкарачки й збирала з підлоги червоні ягоди малини, котрі розсипалися з її торби навсібіч. Вона стояла до мене задом і мій погляд прикипів до її божественної сіднички, яка, рівномірно похитуючись, як у сні, відкривала переді мною білий острівець трусиків, котрі глибоко врізались їй між ніг, окреслюючи гарячу плоть і пагорби статевих губів. Білосніжний персик її дупці дивився на мене, як туристи на музейний експонат, стрункі ноги, пружні, м'які, бездоганно поголені, не давали змоги відвести очей, у мене пересохло в горлі від побаченого, а в джинсах стало так гаряче й тісно, що я ладен був кінчити щосекунди – від найменшого доторку. Проте я продовжив іти, безкінечну вічність проходячи ті одинадцять сходинок прольо-

ту і не в змозі відвести погляду. Легенька літня сукня в помаранчеві квіти ковзала Любиным тілом, яке немов виривалося й просилося мені в руки. Раптом повернула голову до мене й сказала: «Обережно, Андрію!». Я густо зашарівся й прошмигнув до наших дверей, втупившись у підлогу й намагаючись не наступити на малину, і все ж мені вдалося ще раз глянути на її диявольське тіло й зловити поглядом розріз сукні, в якому погойдувались наліті груди. Я влетів до квартири й гепнув дверима. Вдома нікого не було. Мені не залишалось нічого іншого, як прилипнути до дверей, вдивляючись через вічко на пані Любу, на її ноги, талію, кучеряве чорне волосся. Рука потягнулася до джинсів і, поки я витягував член з трусів, хвиля блаженства накрила мене, стиснулася в мені, як пружина, і почала проливатися мені на руку, двері, килим. Я перевів подих і побіг до ванної кімнати витертися, а коли повернувся, в під'їзді вже нікого не було. Скориставшись відсутністю батьків, я увімкнув порнофільм у вітальні і, уявляючи як жадібно обмацую кожен вигин тіла пані Люби, як задираю їй сукню і стискаю сідниці, як зриваю трусики і різким рухом входжу в неї, як вона кричить і рухається всім тілом назустріч мені, як я кінчаю їй на спину і сперма повільно стікає її тілом, я ще чотири рази довів себе до оргазму і вже тільки потім, змучений і щасливий, перевдягнувся і сів обідати.

Той місяць минув мені під знаком пані Люби. Я вивчив її графік і ніби випадково зустрічав її на вулиці, в магазині чи під'їзді, прислухався до кроків на сходах і навіть навчився відрізнити стукіт її підборів, що дозволяло мені безпомилково точно підходити до дверей квартири і крізь вічко спостерігати за нею ті божественні п'ятнадцять секунд, поки вона заходила до себе. Я мастурбував майже після кожного нашого побачення, а часом навіть і під час пар в університетському туалеті: щойно я думав про неї, про її тіло, як мене прошивало електричним струмом і весь я ставав єдиною звивиною, суцільною ерекцією. Вона стала гімном і гербом моєї юності, втіленням насолоди і блаженства, а її тіло – ідеалом еротичності.

Микола вчашав до неї приблизно в той самий час, коли я віддався втіхам плоті, мріючи про пані Любу. І хоч я не відчував жодних романтичних почуттів до своєї сусідки, все ж вечірні приходи цього, зрештою, досить милого чоловіка, починали мені дедалі дужче

не подобатися. Можливо, ці мої ревності були пов'язані з відчуттям конкуренції, адже з певного моменту я твердо вирішив, що колись пані Люба таки стане моєю насправді, хай навіть тільки на одну ніч. Але Микола мені в цьому неабияк заважав, бо для чого ж моїй сусідці незрозумілий роман зі мною, якщо вона має чоловіка, а в час його відсутності майже щодня віддається цьому Миколі, чорт би його забрав! І хоч я до кінця не був впевненим чи вони коханці, але ця версія, на мою думку, була найближчою до істини. Ну бо й справді – не віники ж вони вечорами вдвох плетуть і не рушники вишивають!

Словом, Микола мені заважав. Мій план зваблення вже вступив у силу і я раз у раз перетинався з Любою, намагався завести з нею безтурботну розмову, пропонував допомогти віднести сумки з продуктами додому, наполегливо дбав про свій зовнішній вигляд – не дозволяв собі виходити з дому в брудних черевиках чи кросівках, всі мої сорочки і навіть футболки були охайно випрасувані, я майже щодня голився і стежив за зачіскою. План полягав у тому, аби перейти з Любою на новий рівень спілкування, зблизитися хоч трохи, спробувати кілька разів пофліртувати, а потім прийти до неї додому ніби за чимось і почати її роздягати. А там вже – пан або пропав. Знаю, знаю, план такий собі, але все ж кращий, ніж підсипати їй клофеліну і тупо трахнути. Вона мала зрозуміти, що подобається мені, а потім, коли я почну лізти їй під сукню, в якийсь момент припинити пручатися і віддатися мені.

Як я вже казав, на шляху мені стояв цей Микола. Тоді я і вирішив його вбити. Власне, існував також інший варіант виходу з ситуації: наприклад, я міг простежити за ним, відшукати його помешкання, а потім підкинути його дружині лист, в якому прозоро натякнути про все, що відбувалося між Миколою і Любою. Але тоді пані Люба могла б зрозуміти, що хтось за ними стежить, комусь на цьому залежить. А все мало вийти тихо.

Я вбив його ножем. Банально, як вуличний розбишака: Микола вийшов з підворотні і йшов темним двором, я нечутно підкрався і водномить однією рукою затулив йому рота, а іншою вштрикнув ножа в ділянку серця. Було зовсім нестрашно, я майже не бачив його, не бачив його очей, передсмертного погляду, він тільки здригнувся і за якусь хвилину обм'як в моїх руках. Я вже знав, що так маю його й

залишити – посеред двору, аби все виглядало на пограбування, аби ніхто не запідозрив, що причина всьому – м'якість Любиного тіла.

Колись давно один алкоголік, котрий колись був не останнім бізнесменом у нашому місті, а потім від нього пішла дружина і він запив, пропиваючи з блискавичною швидкістю все, що мав, так ось, він колись нам, пацанам з двору, розповідав про своє життя і радив найбільше остерігатися жінок. «Подивіться, – показував він пальцем на п'ятиповерховий будинок. – Бачите цю споруду? Вона величезна, правда? І є тільки одна сила, яка може її підірвати – це піхва. Бережіться її, як смерті, це страшенна сила. Все в цьому світі робиться заради неї. Бережіться її!». Тоді ми тільки собі кпинили з філософії алкаша, але з часом я все більше й більше впевнююся в тому, що він мав рацію.

Саме через диявольську силу піхви й загинув Микола, але про це ніхто не мав дізнатися. Тому я не побіг одразу від його трупа, а ще якийсь час нишпорив кишнями, аж поки знайшов гаманець, мобільний телефон, потім зняв з нього годинник і забрав портфель. Тільки тоді, зрештою, сидючи в тьмяному світлі підвалу й розглядаючи речі своєї першої жертви, я й дізнався, що звать його Миколою. Всі трофеї й свої рукавички я склав у поліетиленовий пакет і викинув у річку в центрі міста, залишивши собі тільки готівку. За неї я збирався придбати краще знаряддя вбивства, за ніж – мені чомусь забаглося мати пістолет.

Це було підсвідомим бажанням, адже насправді я зняв перешкоду зі шляху до пані Люби і на той момент більше нікого потреби вбивати не було, вбивати з якихось інших причин я не міг і не хотів, мої принципи, скажімо, мені заважали. Тобто ані викладача квантової фізики, який зарубав мене на моїй першій сесії, ані Вадима з другого курсу, який єдиний грав у футбол краще за мене, вбивати мені не хотілося, бо так насправду дороги вони мені не переходили. Але всередині мене вже розрослося розуміння того, що вбивати далі я буду. Тому я купив пістолет, глушник для нього і набої через інтернет, купив собі зручний чорний одяг, берці і бінокль, мисливський ніж, наручники, набір відмичок і велику спортивну сумку.

Здається, пані Люба не надто переживала через смерть Миколи. На її обличчі не було видно смутку, вона не почала вдягати жодних

чорних речей, не припинила усміхатися сусідам при зустрічі, купувати молоко і тістечка в магазинчику на розі. Може, він для неї не був таким важливим, а, найімовірніше, вона просто не знала, що він помер, а просто подумала, що Микола банально припинив до неї приходити, втративши інтерес до її особи й тіла.

Я ж не міг відвести від неї погляду при зустрічі, надалі підглядав за нею у вічко дверей, жартував з нею в магазині, а одного разу навіть вкрив її своїм піджаком і притулив до себе, поки ми перебігали вулицю під теплим літнім дощем. Власне тоді вона й вперше запросила мене до себе, на чай, так би мовити. Я одразу ж охоче пристав на цю пропозицію, забіг додому перевдягнутися, вбрав найкращі свої речі, перед виходом з квартири пильно розглянув себе перед дзеркалом і залишився задоволеним, потім вклав до задньої кишені джинсів пачку презервативів і впевненим кроком пішов до Люби.

Вона вже теж встигла перевдягнутися і зараз була у спортивних штаних і футболці, без ліфчика. Пані Люба запросила мене пройти на кухню, всадовила за стіл і почала поратися біля плити, повернувшись до мене спиною. Мені, врешті, більше не було й потрібно – я міг спокійно розглядати ідеальну лінію її дупи, котру так доречно обтисли спортивні штани, що можна було помітити щонайменший вигин бездоганної лінії сідниць, чітко розгледіти тонку смужечку її трусиків, досхочу надивитися на стрункість її ніг.

Люба приготувала чай, дістала печиво і сіла навпроти мене. Я ж, правду кажучи, був уже натягнутий, як струна чи лук, і найбільше боявся кінчити просто тут – за столом серед кухні, так і не торкнувшись її жаданого тіла. Сусідка почала про щось говорити, плинність розмови трохи захопила й заспокоїла мене, і я за кілька хвилин знову був здатен до думання й тверезої оцінки ситуації.

Чорне пасмо ще мокрого волосся крутилося їй на лобі, футболка в обтяжку підкреслювала стишену напругу її грудей, котрі громадилися за тканиною й з кожним подихом наближалися до мене, а з видихом – віддалялися, і це видовище було настільки приємним і захопливим, що я міг би дивитися на нього вічно. Люба робила вигляд, ніби не помічає моїх масних поглядів, здавалося, це їй навіть подобається. Вона всміхалася до мене, накручувала пасмо воронячого волосся на палець, облизувала губи й млосно прикривала повіки.

Треба було діяти. Проте я не знав як саме. Взявши короткий тайм-аут, я вийшов до вбиральні. Туалет у Люби був у ванній кімнаті, там же стояла і пральна машинка. Такого щастя я й сподіватися не міг. Біля дверей висів її халат, я обережно взяв його в руки й прийнявся. Він пахнув нею, водоростями і абрикосами. У пральній машинці поміж іншого одягу я знайшов її трусики й бюстгальтери, я пробував їх на дотик, нюхав і цілував туди, де мала бути її піхва. Ще хвилина і я б точно кінчив, але цього допустити не можна було, адже я ще збирався займатися сексом із Любою! Тому все акуратно розклав на свої місця, речі запакував у пральну машинку, а одні трусики – ті, на котрих найкраще проглядалися плями, запхав собі у кишеню.

Червоним, як рак, я вийшов на кухню. Люба вже прибрала печиво зі столу, залишивши тільки горнятка з чаєм. Очевидно, це був знак, що мені пора йти. Але ні, треба було рішуче щось робити! Але що? Просто підійти й почати її цілувати? Чи сказати їй, що хочу її вже давно, що мрію про неї й її тіло? Чи накинутися на неї, зриваючи одяг і стискаючи все її гаряче тіло своїми долонями? Що ж робити?

Минула хвилина і ситуація стала настільки незручною, що я видавив з себе якусь незрозумілу подяку і рушив до дверей. Коли вона зачиняла їх за мною, то якимось дивно і, думаю, хтиво посміхнулася, ніби знала, що в мене в кишені її трусики. Я зайшов до себе в кімнату, зачинився і – не гаячи часу – став м'яти рукою свій член, розглядаючи її жовту спідню білизну. За кілька секунд до кінця я не втримався і почав стискати свого прутня цими трусиками, терти ними об голівку і врешті оросив їх струменем гарячої білої сперми. Я витерся її трусиками і пожалкував, що так швидко зіпсував свою реліквію. Проте, може, це й на краще, адже це вимагатиме від мене справді рішучих дій. І сподіваюся, що більше не буду таким телепнем, котрий не може просто підійти до жінки і вхопити її за сідницю, а потім примусити зняти футболку. Дивовижа просто: вбити я можу без вагань, а підкотитися до жінки – боюся! Правду казав той алкаш, піхва! Піхва!!!

Наступного дня мав настати вирішальний момент. Так я собі думав. По-перше, Люба мусіла зауважити зникнення трусиків, а що був у її ванній, напевно, тільки я, то зі мною вона цей прикрий факт і пов'яже. І ще, не приведи Господи, подумає, що я – збоченець якийсь, боятиметься зі мною розмовляти! По-друге, мені на-

бридло мастурбувати, я хотів Любу і навіть чітко знав як саме.

Рівно о третій годині дня я вийшов зі своєї квартири, подзвонив у Любині двері, вона відчинила і я увійшов. У кишені куртки був пістолет. Я одразу притис її до шафи в коридорі і почав цілувати шию, обіймати й стискати в своїх обіймах. Одна рука одразу ковзнула у звабливу прірву між її ніг. Люба була в просторих шортах і все тій же вчорашній футболці. Я нишпорив її тілом, стискав її гладенькі ноги, сідниці, заліз під футболку і мнув груди, а вона тільки важко дихала і раз у раз заплющувала очі. Я відвів рукою смужку матерії її шортів і трусиків, розкрив статеві губи і середнім пальцем увійшов в неї. Всередині було липко й гаряче. Люба скрикнула, але я затулив їй рот своїм і ми почали жадібно цілуватися. Я ж ані на мить не припиняв рухати пальцем всередині неї, аж вона й сама почала підмахувати мені своїм тазом.

Тоді я зрозумів, що справа вирішена. Я підняв її на руки й поніс на диван до вітальні. Вже там вона почала пручатися і казати, що цього робити не треба. В якусь мить її пручання стали настирливими. Я виїняв пістолет з куртки, зняв запобіжник і сказав, що або вона виконає все, що я захочу, або може прощатися із життям. Люба закусила губу й почала стягувати з себе шорти. Вона роздягнулася повністю, а потім роздягнула мене. Люба сиділа на дивані, а я стояв перед нею. Вона облизувала голівку мого члена й дивилася на мене покірними очима, а потім ввела член собі до рота й почала ритмічно рухати головою. Це було справжнє блаженство! Я взяв її за волосся й почав натягувати на член. Це перестало бути мінетом і стало сексом, от тільки трахав я її в рот. Здається, їй це подобалося. Я почав кінчати і відпустив її голову, а Люба, мов навіжена, почала надрочувати мого прутня, спрямовуючи струмінь сперми собі до рота. Спазми в мені тривали, здається, хвилину. А потім я розплющив очі і побачив, що вона далі грається язиком з голівкою мого члена, а сперма скрапує їй з язика на груди й живіт.

Від такого видовища я знову прийшов у бойову готовність, повернув її до себе задом і нарешті потрапив у свою святая святих – її піхву. Було мокро, гаряче й добре. Того дня ми займалися сексом, здається, години три, а потім я впав, знесилений на ліжку, а вона лягла мені на плече й ми заснули.

Коли ж прокинулися, то я, до свого здивування почув, що їй сподобався мій прийом з пістолетом, це її дуже збуджує, тож нехай я й надалі не соромлюся вигадувати різні такі штучки. Все зійшло мені з рук, все прекрасно! Я пішов додому і зі спокійною душею заснув.

Ми трахалися з нею щодня. Найбільшим ризиком тепер було не вийти випадково з її квартири в той момент, коли відчинялися двері моєї або батько чи мати підіймалися сходами. Втім, ми були обережні, й ніхто нас жодного разу не помітив. Наш секс був найбруднішим з тих, які тільки можна уявити. Для нас не існувало нічого забороненого чи непристойного. Вона віддавалася мені дико, як кішка, а я брав як хотів і де хотів, як гвалтівник.

Потім приїхав її чоловік. І хоч був він вдома недовго, я вже твердо знав, що терпіти цього не збираюся, а ділити її піхву чи інші, не менш прекрасні, отвори з кимось – і поготів. Цього разу я був обережнішим. Вивідавши в Люби до якого міста поїхав її чоловік, одного дня я вирушив за ним. Я знав в якому готелі він зупинився, знав куди саме ходить до праці. Я стежив за ним цілий день. Ввечері, після роботи, він пішов вечеряти до якоїсь забігайлівки. Я влаштувався в подібній навпроти. За годину він вийшов і купив у кіоску сигарети. Я йшов за ним назирці метрів триста, аж він комусь подзвонив і зайшов до бару. Її чоловік добре мене знав, тож я мав бути максимально обережним. Я натягнув капюшон на голову й швидко зайшов до бару, сів за столик у дальньому куті з поганим освітленням. Я бачив все, як на долоні. Любин чоловік сидів у компанії ще двох мужчин і пив горілку, курив, часто сміявся. Вочевидь, вони розповідали одне одному чи то анекдоти, чи то якісь смішні історії з життя. Я замовив собі віскі і колу з льодом в окрему склянку.

Сиділи вони в барі добрих години три. На вулиці було вже темно, попри довгий літній день. У мене було два варіанти: вбити його на порожній вулиці, імітуючи пограбування, або постукати в його номер в готелі, а коли він відчинить – одразу вистрелити в чоло. Обидва мені подобалися, обидва були швидкі. Слава Богу, у мене був пістолет з глушником, тож все мало пройти чисто й гладко.

Все склалося краще, ніж я думав. Моя мішень закінчила пити і вийшла з бару разом із колегами. Там вони викурили ще по сигареті, обійнялися і розійшлися в різні сторони, я бачив це крізь вітрину. Я

встав, розрахувався і пішов за ціллю. Місто було порожнім і тихим. На якійсь темній вулиці я вже, було, хотів завершити свою сьогоднішню місію, але вирішив розтягнути задоволення і зробити все якісніше й краще. Це було правильне рішення, позаяк не пройшли ми й трьохсот метрів, як вийшли на велетенський міст через річку. Тут я й змінив план. Мені просто треба скинути його у воду! Це найкращий спосіб, всі подумують, що він або наклав на себе руки, або п'яний просто випав за перила у річку! Рішення було прийнято, ніякого пістолету. Міст був порожнім, тож можна було діяти. Я підбіг до Любиного чоловіка ззаду, схопив за шию, перетис сонну артерію і викинув у воду. Летів він секунд чотири-п'ять. Хвиля накрила його і він зник за пеленою темної нічної води. До речі, його звали Едуардом.

На ранок я був удома, ніхто нічого й не запідозрив. Любі я сказав, що буду в приятеля на дні народження, а батькам, що йду на пікнік, а потім – на дискотеку. Провалився в ліжку до обіду і з чистою совістю пішов до Люби. Вона зраділа мені.

Здавалося, що тепер ніщо не може завадити нашому щастю. Зрештою, я так нічого особливого й не відчував до Люби, вона мене просто страшенно збуджувала. Я не дарував їй квітів і не приносив тістечок в ліжку, не допомагав вкрутити лампочку на кухні і не розпитував про справи на роботі – я просто трахав її, коли хотілося і як хотілося. Їй це подобалося, мені теж.

За два тижні вона дізналася, що її чоловік помер. Офіційна версія – самогубство. Ах! Якийсь час, зрозуміла річ, вона не хотіла мене бачити і займалася похоронами, документами і відповідями на дзвінки родичів і подруг. На похорон я не пішов, це було б вже занадто, а сяку-таку совість я все ж маю, що б ви там собі не подумали.

Минув ще якийсь час і все повернулося на круги своя. Ми регулярно спали, вона змирилася зі своєю втратою й знову стала життєрадісною і хтивою. Життя ж собі простувало далі, змінювався я, змінювалася вона, змінювалися мої зацікавлення. Чесно кажучи, вона встигла мені трохи приїстися, ставало нудно і сексом ми займалися все рідше й рідше. Наші стосунки, якщо їх так можна назвати, згасали.

У котрийсь момент я зрозумів, що більше так тривати не може і треба з цим всім кінчати. Хотілося зробити щось приємне й хороше

для Люби, вона ж так нестримно віддавалася мені! І я вже знав що. Після смерті Едуарда, її чоловіка, з Любою почав судитися його рідний брат, Сашко, за площу квартири. Більшої сволоти я ще не зустрічав. Безпринципна понтова істота, котра намагалася вижити Любу з її дому, хоч з Едуардом цей рідний брат не спілкувався з часу закінчення школи. Він погрожував Любі, це мене й вивело з себе. Саме його смерть і мала бути моїм прощальним подарунком для жінки, з котрою я провів так багато приемних хвилин.

Настала зима, сніжило. Я натягнув на голову шапку, вдягнув рукавиці й впевненим кроком пішов до будки. В одній руці я ніс мішок, дуже схожий на поштовий, в іншій, схованій до кишені, у мене був шприц, наповнений снодійним. Я підійшов до будки, постукав у вікно, приязно посміхнувся, а коли двері відчинили – ступив крок уперед і блискавичним рухом загнав голку шприца у шию охоронця торгового центру. Далі зачинив за собою двері, роздягнув охоронця і вдягнув його уніформу на себе. Тепер треба було тільки чекати. За двадцять хвилин мала з'явитися машина Сашка, він завжди приїздив на роботу пунктуально і вчасно, за місяць стеження я був у цьому певен.

О потрібній хвилині з'явилося його BMW, я натиснув кнопку і відчинив шлагбаум. Сашко в'їхав на паркінг. Я вийшов з будки, зняв пістолет із запобіжника, підійшов до його машини і постукав у віконце водія. Сашко саме збирав речі у бардачку й на сидінні, готуючись вийти. Він глянув на мене і я усміхнувся. Він ніколи мене не бачив, тому справді мав сприйняти за охоронця. Сашко відчинив вікно, я ще раз усміхнувся і вистрелив йому в скроню. Він впав на сидіння збоку і навіть не ворушився. Я подумав і ще двічі вистрелив йому в голову. Далі відчинив дверцята, підняв скло, вийняв ключі і зачинив машину. Крові на вікнах видно не було, Сашко лежав під кермом на сидінні, тож його теж важко було помітити. Падав сніг, було холодно. Мені залишалося зробити тільки одне, що я власне й зробив: облив лобове скло й бокові віконця водою з пляшки, завбачливо принесеної з собою. Через чотири-п'ять хвилин всі вікна мають покритися тоненькою смужкою криги, посіченою вигадливими візерунками, на неї нападає сніг і нескоро хтось здогадається, що в промерзлій машині на стоянці – труп.

Виходячи з паркінгу, я ще раз зазирнув у будку охоронця, забрав звідти свою сумку, його знову вдягнув в уніформу і вколов йому героїну. Тепер, коли він прокинеться, то точно нічого не пам'ятатиме. Його знайде тільки вечірня зміна, а в руці в нього буде шприц. Наркоманом він навряд чи стане, найбільше, що може статися – його випрутуть з роботи, але враховуючи те, що він взагалі міг би не жити, то це ще непоганий варіант. Я натиснув кнопку, підіймаючи шлагбаум для автівок, вийшов з будки і зачинив за собою двері. Надягнув рукавички і пішов у снігову заметіль.

На тому й закінчилися наші відносини з Любою. Я невдовзі почав заробляти кілерством і зміг переїхати в іншу квартиру, жив сам. Батьки думали, що я пишу комп'ютерні програми і їх купує хтось за кордоном. Люба, наскільки я знаю, знайшла собі якогось кавалера і вони живуть разом, все в них добре. А я став кілером. Я вже не вбиваю через піхву, хоча й далі вважаю, що саме вона є двигуном цього світу. Я вбиваю без емоцій і завжди по-різному, це моя робота. Я б не сказав, що мені подобається це заняття, але й відрази я теж не відчуваю. Я міг би й справді працювати програмістом, мати нормальне життя, може колись так і буде. Втім, навряд чи.

Бо я – кілер. Мені підходить ця справа, я створений для такої роботи. Нічого краще робити я не вмію, ця праця неодноманітна, цікава, непогано оплачувана, і – головне – не вимагає від мене працювати з восьмої до шостої, сидячи в якомусь дурному офісі. Все простіше: вбив – і вільний.

Грудень 2010, Вентспілс

ДІВЧИНА З ВАЛЬПАРАЇСО

Присвячується Наталці Якимович

Моя квартира на третьому поверсі. Це, напевно, найідеальніший варіант помешкання в місті для людини, котра звикла спостерігати за життям збоку. Через відчинені вікна долинає шум автомобілів, а в тиху пору – навіть розмови перехожих. Ховаючись за фіранками можна роздивлятися їхні обличчя, дивитися як вони поспішають у своїх справах, як замислено стоять перед світлофором, чекаючи на зелене світло. Іноді вночі прокидаєшся від гавкоту псів. Часом удень вириваєшся з роздумів, ошелешений сиреною карети швидкої допомоги, яка мчить вулицею.

Я вже десять років прокидаюся о четвертій ранку. П'ю каву за столом у вітальні, курю, вмикаю комп'ютер. О цій порі я не слухаю музику, в мене є інше задоволення, мій домашній кіно-театр. Ось компанія напідпитку повертається додому з нічних гулянь, вони або співають, або, хитаючись, намагаються відлити під старою липою біля будинку. Дивовижно, що в них ще триває вчорашній день, а в мене вже почалося сьогодні. В цьому моя перевага, хоч їм і залишилося жити ще на один день довше. Викривлені площини часу перетинаються під моїм вікном, викидаючи назовні сонні й усміхнені обличчя, чужі історії. Ось бож плентається тротуаром у пошуках пляшок і недопалків. За ним біжить кілька собак, як королівський по-

чет.

Після обіду я вмощуюся на лоджії й фотографую очима життя. У міському автобусі, який хвилин десять стоїть у корку під моїм будинком, двадцять з гаком людей кудись їдуть. Тобто вони думають, що їдуть, а насправді театр життя показує мені ними коротку виставу. Літні люди сидять на своїх місцях, не вовтузячись і нічого не читаючи, їм немає сенсу поспішати. Раніше вони гналися за часом, а тепер уже він якнайхутчіше наздоганяє їх. Люди молодші і зовсім молоді гарячково роззираються навсібіч, часто дивлячись на годинник чи екран мобільного телефону. Більшість із них у навушниках. Століття музики, ні, століття шуму! Шум – найголовніший наркотик, вони вже не можуть без нього. Слова, музика, рев автомобільних моторів, розмови, скрегіт гальм, радіо, крики, – усе це допомагає їм не відчуватися самотніми, чути, що навколо ще хтось є. Всі вони у навушниках. Дивна спроба відгородитися від шуму, створивши собі свій власний. Обов'язково знайдеться хтось, хто попросить водія відчинити двері і вислизне на вулицю, протискаючись між капотів машин, аби далі бігти тротуаром назустріч нічому. Вони кумедні, ці люди. Суєта суєт, шум від шуму.

Моя деміургічна насолода полягає у продовженні й поглибленні історії. Вікно на третьому поверсі дарує мені матеріал, можливість вихоплювати з течії обличчя, рухи й уривки розмов, решту я вигадую сам. Чому жінка, що йде тротуаром, така замислена, що нічого навколо себе не помічає? Де вона була дві години тому, про що вона думає, яка в неї освіта, які квіти вона любить? Хто чекає на неї ввечері, які шкільні предмети найдужче любить її донька чи син, чи живі ще її батьки? Усе це даровано мені, тільки я в уяві створюю її історію, котра з нею ніколи не трапиться, мій погляд і є її шансом на інше життя. Я дарую його їй.

Здатність думати системно народжена з порядку. Я живу розмірено, в мене є звички, котрим я не зраджую, бодай що б відбувалося. Тільки це дозволяє мені бачити й розуміти більше, ніж іншим, розглядаючи всю структуру життя по швах,

розкладаючи все необхідне на потрібні полиці. Недарма аристократи так цінували впорядкованість життя, саме це дозволяло їм зберігати внутрішній спокій; етикет, церемоніальність, спадковість традицій – словом, уся ця постійність, дає змогу протистояти хаосу, бачити, розуміти. У вівторок в обід у мене закінчується цукор. Я п'ю чотири чашки чаю й дві кави щодня (зранку я п'ю каву без цукру, після обіду – з). Таким чином я використовую десять чайних ложечок цукру щодня. У вівторок я наливаю гарячий чай прямо у порожню цукерницю, ретельно розмішую, аби вона після цього залишилася абсолютно чистою. Так робив мій дід, так робив мій батько, цю звичку перейняв і я. Саме у цій порожній цукерниці – секрет мого успіху, саме завдяки ній тираж моїх книжок перевалив за п'ятнадцять мільйонів.

Отож, у вівторок у мене закінчується цукор. Це час, коли я йду до магазину за два квартали від дому. Там працює сорокарічна Таня, власне, це її магазин. У неї руде волосся, сонячний серпанок зморшок навколо очей, завжди нафарбовані губи, на її руках кілька золотих перснів. Таня користується досить різкими парфумами з квітковим солодким запахом, це мені не подобається. Але ці парфуми пестять її шию й зап'ястя всі десять років, упродовж яких я навідуюся в цей магазин, це викликає в мене німу повагу. Я купую масло, хліб, яйця, борошно, чай, баранину і курятину, цукор, прянощі, гречку, вівсяні пластівці, каву, яблука, олію, овочі, макарони, твердий сир, цигарки, рибу, шоколад, гігієнічні засоби, пляшку бренді і дві пляшки червоного вина. Цього вистачає мені на тиждень.

У моєму кінотеатрі є улюблені актори. Бабусі біля сусіднього будинку, діти на спортивному майданчику, які вже й встигли вирости й на зміну їм прийшли нові, такі ж непосидючі й галасливі, водії автобусів, які через добу возять людей моєю вулицею, листоноша баба Соня, яка завжди знає про все на світі, пасажири громадського транспорту й перехожі, яких я впізнаю в обличчя. За їх відсутністю я можу здогадуватися коли в них відпустка чи коли їх звалила хвороба, я бачу як змінюються пари в людей, як дорослішають діти й безслідно

зникають старі німечні дідусі й бабусі, завжди з охайними зачісками, в старомодних пальтах і часто-густо з дерев'яними костурами в руках. Усі ці зміни навколо фіксують і моє старіння, і моє проминання. Усе, що я написав – подяка їм, цим супутникам мого життя за вікном третього поверху, писемний відбиток їхніх історій, їхнє продовження. Мені невідомо чи залишаються по них якась пам'ять, родинні перекази, нагороди, пляшки, побудовані будинки й зужиті побутові прилади, діти, коштовності, спадкові хвороби, фотографії, я нічого про це не знаю. Натомість їхні погляди, жести залишаються у друкарській фарбі, якою видрукувано ці слова.

Із дев'ятнадцяти до двадцяти шести я був моряком. Наш вантажний корабель відчалював від Одеси у найрізноманітніших напрямках, огинаючи земну кулю, як обручка. За сім років я побував у сорока штормах, тридцяти країнах, понад сотні міст, переспав із двома дюжинами проститутток, кілька тисяч разів виграв вечірню партію в карти, випив кілька цистерн дешевого портвейну, набив собі три татуювання, викурив плантацію тютюну, підчепив кілька недуг, прочитав бібліотеку книжок і безліч разів проспівав усі вісімнадцять пісень, котрі знаю напам'ять. Коли відчай і зневіра навколо згущуються в непроглядний туман, саме час податися в море, щоб солонуватий вітер виїв усю темінь з очей. Так я й зробив одразу після чотирнадцяти років у сиротинці й двох з половиною років у виправній колонії. Я ніколи не знав своїх батьків. Я почувуюся аристократом.

Мені було двадцять два, коли рипнули двері і з тісного кабінету, більше схожого на комірчину з маленьким вікном, заваленого старими столами, паперами, телефонами й картами на стінах, у коридор вийшла дівчина приблизно моїх років, метка, з живими очима, швидкими рухами, гордовито піднятим підборіддям і легкою втомою на обличчі.

– Хто з України? – запитала вона, хоча в коридорі я стояв сам.

– Я. Я. – для чогось двічі відповів я. Мене однаково спантеличила її українська мова на березі Тихого океану і її спокійна

врода.

– Папери принесли? – увіп'ялася вона в мене поглядом.

– Так, все тут, – простягнув я до неї згорток дозволів і накладних на товар, який ми привезли з Африки.

– Зайдіть за ними після шостої, я все перекладу і підпишу в портовій адміністрації. Довго ви стояти в нас будете?

– Думаю, завтра-післязавтра вирушимо. Як тільки завантажимо мідь і поповнимо запаси харчів.

– Добре, зайдіть після шостої, все буде готово, – і двері за нею зачинилися.

У мене було майже п'ять вільних годин. У Вальпараїсо, як і загалом у Чилі, я був уперше, тож подався до міста, щоб пообідати і роздивитися довкола. Еспанці залишили в ньому дух старої Європи, своє бачення містобудування. Мій погляд ковзав шпильастими вершинами гір, з яких до океану поступово сповзало місто. Кожна нова лінія будинків розташовувалася на щабель нижче, Вальпараїсо в гірському котловані нагадувало велетенську арену. Покручені вулички, вимощені бруківкою, білі кам'яниці і хрести на старих церквах, весь цей антураж справляв враження південного європейського міста, от тільки музика, запахи, чорні від сонця й їдкого вітру обличчя місцевих мешканців, їхній дивакуватий одяг, вуса й золоті зуби, великі, спрацьовані руки виказували тут Латинську Америку. Вузька смуга землі від морського узбережжя до гір вся була заселена й забудована, місто було довгим, як пісня, й закрученим, як танець. Пообідав я в недорогій забігайлівці неподалік університету. Давали м'ясо під гострим соусом і рис з овочами. Пити я замовив коньяк.

Я п'ю бренді зазвичай між одинадцятю й дванадцятю. Саме в цей час я вмикаю телефон у квартирі, це мій основний канал зв'язку зі світом. Мій літературний агент дзвонить переважно перед обідом, розпитує мене про роботу, розповідає новини й переповідає рецензії на мої книжки. Цього цілком достатньо. Як я вже казав, я прокидаюся о четвертій. Потім я пишу аж до пів на одинадцятю, виписую всю свою дрімоту, тільки після цього йду в душ і готую обід. За цей час вдається

написати цілий розділ. Після обіду я читаю книжки, літературні журнали й слухаю музику, тільки ввечері знову сідаю до комп'ютера, пишучи ще дві-три сторінки. Бренді й дзеленчаня телефону перезавантажують мою голову, вибивають із думок поведінку й слова персонажів, повертають до реальності. Спати я лягаю о десятій вечора, після сорокахвилинної джазової програми на радіо. Готую собі й прибираю сам.

У Вальпараїсо тоді я робив те саме: пив коньяк і спостерігав за вуличним життям, час від часу вслухаючись у музику на місцевій радіохвилі. Перед шостою я розрахувався з огрядною офіціанткою і пішов у бік порту, щоб забрати корабельні документи. Чесно кажучи, мені було трохи не по собі перед зустріччю з цією українською дівчинкою, яку невідома течія донесла аж у Чилі.

Коли я зайшов, вона сиділа, схилившись над документами. Підвела на мене погляд і, здається, ледь усміхнулася кутиками уст. У кабінеті більше нікого не було. Через запилену шибку світило червоне сонце.

– Сідайте, я майже закінчила. Доведеться ще кілька хвилин почекати, – сказала вона й показала очима на стілець під великою картою Тихого океану, густо помережаного накресленими різнокольоровими фломастерами торговими маршрутами.

Я сів і почав ніяково розглядати приміщення. Типова конторська установа, яка надає всі послуги – від перекладу й нотаріального завірення до захисту у суді. Стоси запліжених папок були акуратно складені на підлозі й шафах, на невеликому столику у кутку були накидані свіжі газети, стояв електричний чайник і чашки. Велика лампа без люстри звисала зі стелі, на кожному столі стояв телефон і канцелярське приладдя, на деяких столах у дешевих рамках стояли фотографії, вочевидь, сімей працівників. На північній стіні висів хрест і кілька ікон. Нічого особливого.

– А ви давно тут працюєте? Тобто, ви давно вже в Чилі?
– через якийсь час до мене повернулася сміливість і дар мови.

– Уже шостий рік. Мій батько греко-католицький священик в Аргентині, а я закінчила університет і подалася сюди працю-

вати, бо українців тут мало, а роботи для них – багато. Власне у цій конторі я працюю вже півтора року, перекладач і помічник нотаріуса. А ви звідки?

– З Ужгорода.

– О, ніколи там не була. А що, хіба в Ужгороді є море, що там є моряки? – раптом голосно засміялася вона.

– Ні, там я виростав у будинку для сиріт, а коли виріс, подався до Одеси, мене завжди вабило море.

– Ой, вибачте за мою некоректність, я не знала.. Ось і папери, все готово. Можете забирати, – вона підвелася з-за столу, простягнула мені документи й почала збирати свої речі в сумочку.

– А ви вже додому зараз? Може, прогуляємося, я вперше у цьому місті, ще нічого й не бачив.. – запитав я її зовсім без питальної інтонації, радше прохаючи, ніж цікавлячись. – І – зовсім з голови вилетіло – а як вас звати?

– Наталія, – сказала вона і за хвилику виправилася: – Наталка. Що ж, можете мене провести до центру, я там мешкаю, звідси хвилин двадцять ходу. Ну що ж ви вклякли, ходімо! Так а ви представитися не хочете?

– А я хіба ще ні? Вибачте, Андрій, Андрій мене звуть, вибачте.

– Та що ж ви стільки вибачаетесь! Гарне ім'я, моє улюблене чоловіче ім'я, – Наталка кинула на мене швидкий погляд, як риболовецькі сіті.

Я побуряковів, так ніби це моя величезна заслуга, що мене хтось назвав саме Андрієм. Ми йшли містом, повільно наближаючись до центру. Наталка говорила багато, хід її думок був уривчастим, раз у раз вона перестрибувала з теми на тему, гід з неї був кепський – мою увагу вона переважно звертала на поштові відділення, крамниці й банківські офіси, саме подібні будівлі становили собою її систему координат цього міста. Втім, мені таки вдалося від неї довідатися, що в перекладі з еспанської Вальпараїсо означає «райська долина», а саме місто засноване еспанськими колонізаторами майже п'ять століть тому. На цьому історична частина розповіді завершилася, і я

смиренно слухав про доньку пекаря Пабло, яка шиє найкращі сукні у цьому місті, автомобільну аварію три роки тому, в якій розбилося сім автівок і загинуло дев'ять людей (уявляєте, Андрію, саме тут, на цьому перехресті?!), про місцеву газету, яка весь час друкує один і той же гороскоп, змінюючи тільки знаки зодіаку і про ринок, на якому можна купити найсвіжіші продукти, але купувати варто ввечері, бо тоді ціни майже вдвічі нижчі за вранішні.

У центрі Наталка хотіла вже розпрощатися, але я вмовив її пропустити по склянці коньяку разом. Ми зайшли до якогось бару, знайшли вільний столик і замовили червоне вино – на цьому наполягла вона. Здавалося, її зовсім не цікавила моя персона, весь час вона торочила про своїх співробітниць, я дізнався про їхні сім'ї і звички. Виглядало це мило. Наталка заборонила мені курити біля себе, тому я не знав куди подіти руки, ніяковіючи ще дужче. У цьому барі мені вперше випала нагода роздивитися їй краще. Вона говорила, я створював ілюзію широї зацікавленості, угукав і хитав головою, примружував очі і вчасно усміхався, але насправді ковзав поглядом її тендітною, майже дитячою фігурою. Маленькі вушка, м'які лінії обличчя, глибокі очі кольору стиглого меду, довгі вії, губи ніжно-гранатового кольору, вузьке й миле підборіддя, коротке чорне, трохи підфарбоване, волосся. А далі – довга, довга й тонка шия, котра закінчується елегантним вигином плечей, ідеальна шкіра кольору білих вечірніх хмар, освітлених жовтогарячими променями західнього сонця. А далі, а далі маленькі, і від того ще більше спокусливі груди (о Боже, вони стали моїми улюбленими на все життя), котрі здіймалися разом з її рівним диханням під блакитного кольору блузою. Руки худенькі, пальці довгі, долоні м'які й доглянуті. Наталка говорила, а я сидів перед нею, як перед картиною, дивився й щоразу знаходив щось нове, прекрасне й зворушливе. Може, це тривало годину, може, менше. Вона попрощалася й пішла. Наостанок я сказав, дивлячись їй просто в очі, що обов'язково повернуся. Вона усміхнулася й потиснула мені руку. Наступного дня наш корабель відчалив із Вальпараїсо, я стояв на палубі й зами-

луваними очима дивився на берег, на котрому розтяглося на десятки кілометрів це місто, я дивився на цю райську долину з ніжністю. Зайвим буде казати, що почувався я повним ідіотом.

У моїй квартирі серед інших книжок є кілька мап і атласів. Вигадуючи для своїх персонажів нові міста і країни, я часом зазираю до них. Іноді я вдивляюся у чилійський берег, одразу й безпомилково на всіх картах знаходячи Вальпараїсо. Мені цікаво що там відбувається зараз, як поживає донька пекаря Пабло, яка музика грає у тамтешніх барах.

Наступного разу у це місто доля закинула мене через десять місяців. До контори я майже біг і перевів подих тільки тоді, коли відчинив двері і побачив Наталку. Здається, вона зраділа мені. Ми стояли в порту майже тиждень, розмитнюючи вантажі й приймаючи нові контейнери. Капітан дозволив бажаним оселитися в місті і я зняв квартиру в центрі. Вона прийшла до мене на наступний день нашої стоянки у Вальпараїсо. Між нами встановився дивний зв'язок, все відбувалося ніби само собою: її сумочка й одяг на моєму кріслі, тепло її тіла, вигини й крики, судомне стискання рук, уривчасте дихання. А потім вона спала, лежачи на животі й широко розкинувши руки, немов у вільному падінні. Сопіла й крутилася. Я клав на неї ногу, обіймаючи ззаду, і намагався не рухатися, щоб ненароком не розбудити. У день відплиття вже вона сказала, що хоче, аби я повернувся.

У нас з нею немає жодної спільної фотографії – Наталка казала, що не любить фотографуватися. Можливо, вона якось відчувала, що її треба малювати масляними фарбами чи пастеллю, а не фотографувати. Хай там як, а я залишив її зовсім різну у спогадах – повороти голови, скуйовджене волосся, гаряч її живота. Найбільше я любив нюхати її за вухом після любощів. Як пес. Як вірний пес.

За наступні два роки я побував у Вальпараїсо ще тричі. Весь час ми проводили разом. Місяці між нашими зустрічами я проводив переважно у спогадах про неї і мріях про неї. Я згадував усі деталі наших побачень, усі її слова, шкірою відчу-

вав усю її ніжність. У той період я написав кілька незграбних любовних віршів і збірку оповідань, котра через чотири роки принесла мені першу славу. Зрештою, усі мої книжки, усе написане мною – про неї й завдяки їй.

Вулицею Винниченка, на якій я живу, їздить кілька міських автобусів, серед них і №8. Його маршрут починається в центрі і закінчується майже на околиці міста, де побудовано новий дитячий спортивний комплекс. Восьмий автобус я бачу зі свого вікна переважно після обіду, коли відриваю погляд від книжки і п'ю чай. Рівно о цій порі, щодня крім вихідних, він проїздить у напрямку спорткомплексу.

Саме вийшла шоста моя книга і я почав працювати над новим романом. Мені потрібні були нові типижі, нові характери для сюжету. Автобус №8 повз догори вулицею. Я сидів біля вікна й думав. Наталка їхала в автобусі, притулившись щоголю до скла. На колінах у неї сидів маленький хлопчик. Я дивився на це невидячими очима й не міг повірити.

У той день я вже нічого не написав. Наталка завжди була єдиним хаосом серед мого порядку. Єдиним вітром. Я був певен, що просто побачив якусь схожу на неї жінку, але все ж спогади зовсім забрали у мене спокій, я випив майже пів пляшки бренді і довго не міг заснути, зариваючись у подушки. Ми не бачилися вже п'ять років. Пам'ятаю, як зараз: я заходжую з квітами в її кабінет, а її немає. Поїхала, мовляв, до хворого батька в Аргентину, звільнилася й поїхала. Ні, нічого передати не просила. Ні, адреси не залишала.

Я жив далі, як і жив раніше. За точним графіком, слідуючи своїм звичкам. Проте щоразу по обіді я прикипав поглядом до вікна, вдивляючись на дорогу й чекаючи на восьмий автобус. Моє марево могло повторитися, я чекав на нього. Вдруге я побачив її цілком чітко, це було рівно через три тижні, о тій самій порі, у тому ж автобусі. Наталка сиділа одразу за водієм, біля неї сидів білявий хлопчик. І це була Наталка. Наталка, чорт забирай! Мій обожнюваний хаос, Наталка!

Через тиждень я стояв на вулиці й чекав на автобус із великою чорною вісімкою на лобовому склі. За десять хвилин він

проїхав повз мене, повністю заповнений людьми. Я не спілкуюся з людьми, мені нецікаво. Я не відвідую жодних світських заходів, крім однієї презентації моєї нової книжки на рік. Я не їжджу громадським транспортом. Я не ходжу гуляти – чистим повітрям від четвертої до шостої ранку дихаю крізь відчинене вікно. Двічі на день я сімдесят п'ять разів відтискаюся від підлоги і стільки ж разів присідаю. Цього достатньо, аби бути в формі навіть при такій, як в мене – сидячій – роботі. Але вже через кілометр я почав відчувати, що задихаюся. Я дуже давно не бігав, тим паче сторчголов не рвався за автобусом. Пробігти довелося аж до наступної зупинки, а це майже два кілометри високим темпом. До салону я увірвався захеканий, мокрий і розчервонілий; Наталка сиділа збоку і дивилася на мене своїми великими очима кольору стиглого меду. Солодкого меду.

Нашу зустріч не можна назвати несподіваною. Я чекав Наталку. Думав про неї щодня. Згадував. Вона була єдиним острівцем хаосу у моєму впорядкованому житті. Я ніколи нічого так не жадав, як цього хаосу. В автобусі ми почали говорити так, ніби бачилися щойно вчора. Вона везла свого сина на щотижневе заняття з теквандо. Вона живе в цьому місті вже три роки, у неї є чоловік і син.

Вона приходить до мене у п'ятницю ввечері. Раз на тиждень. У суботу я нічого не пишу, я не спроможний скласти свої думки до купи. Тому я пораюся по господарству, прибираю, п'ю більше, ніж зазвичай, мию вікна, поливаю квіти, прибираю вдома, так ніби хаос, який опановує мою душу, можна прибрати і впорядкувати таким чином. Спокій повертається до мене тільки в неділю. Цілий тиждень я наполегливо й самовіддано працюю, бо знаю, що в кінці на мене чекає винагорода. Вона приходить до мене у п'ятницю ввечері.

Я вважаю, що моє життя вдалося. Я роблю те, що люблю, в мене є все, чого я хочу, а раз на тиждень я почувуюся щасливим. Можливо, все це колись зміниться, і моє життя перетвориться з порядку у хаос. Я не знаю як було би краще, натомість дякую за те, що маю зараз. Усе буде, як буде. Може так статися, що чиєсь спостережливе око і мене колись вихопить із натов-

пу, вигадає для мого життя нову історію, якийсь інший шлях, як я це роблю із людьми, котрих бачу за своїм вікном. Якщо так станеться, то я хочу, аби в цій моїй новій історії здійснилася моя мрія. Хай одного разу вона завагітніє від мене.

Сьогодні п'ятниця. Вечоріє. Я пишу ці рядки і докурюю сигарету. За моїм вікном проносяться автомобілі, снують перехожі, вулиця живе своїм життям. І зараз я з неймовірним задоволенням поставлю крапку – аби встигнути відкоркувати пляшку вина і запалити свічки за мить до того, як у двері подзвонить Наталка.

Листопад, 2011

ЗМІСТ

HOWISPENTMYSUMMER.....	3
ПОДВІЙНЕ ВБИВСТВО БІЛЯ УЖГОРОДСЬКОГО ГУРТОЖИТКУ.....	8
СХОВОК ПІД ВУЛИЧНИМ ЛІХТАРЕМ.....	16
СЮІТА ДЛЯ ТРЬОХ СКРИПОК І ФОРТЕПІАНО.....	29
ПОЛКОВНИК МІЛЦІЇ І НАБЛИЖЕННЯ КЛІМАКСУ.....	37
ЧЕХОВ, ЯКИЙ ЖИВ ВСЕРЕДИНІ МЕНЕ.....	43
ЧОТИРИ ПОСТУЛАТИ СТАРОГО ІДАЛЬГО.....	51
МАЛЕНЬКА ІМПРОВІЗАЦІЯ ДЛЯ ФОРТЕПІАНО.....	64
ЖІНКА З ПІСКУ.....	75
КІЛЕР.....	86
ДІВЧИНА З ВАЛЬПАРАЇСО.....	99

Літературно-художнє видання

Андрій ЛЮБКА

**КІЛЕР
ЗБІРКА ІСТОРІЙ**

*Видавець Василь Гутковський
Комп'ютерне верстання Любомир Винничук
Літературний редактор Наталія Троян*

Здано на складання: 03 січня 2012 р.
Підписано до друку: 24 січня 2012 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Minion Pro. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 6,3. Обл.-вид. арк. 7,1.
Замовлення № 417

Літературна агенція «ПІРАМІДА»
Україна, 79006, а/с 10989.
м. Львів, вул. Промислова, 45.
тел./факс: (032) 242-31-31
e-mail: pyramidabook@ukr.net
www.pyramidabook.com

Надруковано з готових діапозитивів у друкарні ЛА «ПІРАМІДА»,
свідоцтво державного реєстру: серія ДК № 356 від 12.03.2001 р.

Андрій Любка

Л 93 Кілер. Збірка історій / Андрій Любка. — Львів : ЛА «Піраміда»,
2012. — 112 с.

ISBN 978-966-441-257-2